

Помощ за безработни II в Берлин

Основна издръжка на живота за търсещи
работа лица („Хартц IV“)

С подробна информация за

- помощите за разходите за жилище (ПП-жилище)
- помощите за образование и участие в обществения живот
- предложенията за лица с малко пари

Статус: 1 януари 2022 г. · IV актуализирано издание

Издадено от Център за безработни на протестантските църкви в Берлин регистрирано сдружение / Berliner Arbeitslosenzentrum evangelischer Kirchenkreise e. V. (BALZ) в сътрудничество с Диаконична социална служба Берлин-Бранденбург-Силезийска Горна Лужица / Diakonischen Werk Berlin-Brandenburg-schlesische Oberlausitz

Поради пандемията от коронавируса законодателят многократно *временно* променя някои разпоредби относно обезщетението за безработица II и детските надбавки. Съответните пасажки в този справочник са маркирани с *. Там ще намерите и линкове към нашата онлайн информация ([Online-Hinweisen](#)) „Какво е валидно актуално, ако кандидатствам за обезщетение за безработица II (Hartz IV “) или детска надбавка? Там ще научите актуалното състояние на правната положение по отношение на специалните разпоредби във връзка с коронавируса. След изтичането на специалните разпоредби отново ще се прилагат редовните разпоредби на основната издръжка на живота за търсещи работа лица (SGB II).

Информацията „Какво е валидно актуално, ако кандидатствам за обезщетение за безработица II („Hartz IV “) или детска надбавка? Ще намерите също и за смъкване на немски и английски език на нашата интернет страница www.beratung-kann-helfen.de/algii-ratgeber.

Приветствие

Уважаеми търсещи съвети граждани, скъпи читатели,

Всеки, който се нуждае от помощ, има право на осигуряване на достоен за човека екзистенц-минимум и минимална степен на участие в социалния, културния и обществен живот. Тази мисъл следва от гарантирането на човешкото достойнство в нашата конституция. Изискването на социалната държава в нашата конституция разглежда хората като личности, притежаващи права, а не както в по-ранни времена, като получаващи милостиня.

Оформянето като законно право означава обаче също, че всеки, който се окаже в екзистенциална нужда и е зависим от помощ за основна издръжка на живота, като обезщетението за безработица II, се сблъсква с административна процедура. Тя включва формуляри и задължения за предоставяне на доказателства. Не всеки е еднакво запознат с процедурата и познава своите права.

Това ръководство за обезщетение за безработица II предлага тук важна помощ. Центърът за безработни в Берлин (BALZ) ще Ви разясни правата Ви и ще Ви информира за това, което трябва да знаете и да съблюдавате при въпроси с Бюрото по труда, за да можете да упражнявате правата си.

Настоящото ръководство се основава на дългогодишен консултантски опит в Берлин. Понеже BALZ е най-старият независим консултативен център за безработни в Берлин. Той предлага съвети относно обезщетенията за безработица и обезщетенията за безработица II в целия град и има богат и дългогодишен опит. В продължение на 40 години той се застъпва за интересите на безработните и работещите с ниски доходи и изпълнява добра и важна работа в нашия град.

Министерският отдел за интеграция, труд и социални въпроси подкрепя финансово BALZ от 2016 г. Също и това ръководство, изготвено в сътрудничество с Диаконична социална служба Берлин-Бранденбург-Силезийска Горна Лужица, също беше съфинансирано от министерския отдел.

Особеното значение на ръководството се състои в това, че той разглежда подробно и изчерпателно ситуацията в провинция Берлин. Със своята подробна информация за комуналните помощи за жилищни разходи (ПП-жилище), за образование и участие в обществен живот, както и за Берлин паспорта, той е незаменим спътник за хора с ниски доходи.

Особено ме радва, че ръководството се издава на много езици. Това го прави важен инструмент също за новите Берлинчани - независимо от това, дали са дошли в Берлин като граждани на ЕС или като бежанци.

Ръководството е завършено с преглед на други предложения за консултации в района на града - например по въпроси на наемното право, дългове, помощ при предстояща или съществуваща бездомност и др. Онлайн платформата за консултации www.beratung-kann-helfen.de, която допълва ръководството, поддържа актуална цялата информация за обезщетението за безработица II в Берлин.

Помощта на BALZ е особено важна в тези времена. Развитието на пазара на труда дава повод за предпазлив оптимизъм. Въпреки това ще има хора, които ще продължат да се нуждаят от услугите на Бюрата по труда, тъй като по време на пандемията все още не са успели да се върнат на работа.

Пожелавам ви информативно четиво.

госпожа Катя Кипинг
сенатор по интеграция, труд и социални въпроси

ИМПРЕСУМ

Издател

Berliner Arbeitslosenzentrum evangelischer Kirchenkreise e. V. (BALZ) / Център за безработни на протестантските църкви в Берлин регистрирано сдружение (BALZ)

www.berliner-arbeitslosenzentrum.de

в сътрудничество с

Diakonischen Werk Berlin-Brandenburg-schlesische Oberlausitz / Диаконична социална служба Берлин-Бранденбург-Силезийска Горна Лужица

www.dwbo.de

Автори

Роджер Брок

Франк Щегер (18-та глава)

Редакция

Франк Щегер, Моника Цинк-Анастасиадес.

Нора Брезгер, Съвет за бежанците Берлин, и Джулиа Бори прегледаха пасажите с въпроси по правата на пребиваване и чужденците.

Юридическа обработка

Адвокати Антье Крюгер и Ане Наумбургер

Кете-Нидеркирхнер-Щрасе 6, 10407 Берлин, телефон: (0 30) 54 59 27 49

www.sozialrecht-krueger.de

Превод

www.sprachservice.de

Оформление

www.fred-michael-sauer.de

Справочникът се финансира със средства на Министерския отдел за интеграция, работа и социални въпроси

Редакционна бележка:

За удобство при четенето не използвахме формулировки, отнасящи се до определен пол. Естествено винаги се имат предвид хора със всякаква полова идентичност, дори ако на места изрично се говори само за определен пол.

В брошурата на немски език пасажите, които разглеждат изключително правата на граждани на други страни са представени в светло сиво.

.

Предговор

Уважаеми читатели,

системата на основната издръжка на живота за търсещи работа лица с помощите помощ за безработни II и социална помощ, често наричана „Хартц IV“, се смята дори от специалистите за много сложна. Нейната правна основа, Втори том на Кодекса за социално осигуряване, е променяна многократно от 2005 година досега. Много правни термини освен това не са точно определени, те се тълкуват по различен начин и често се изясняват едва в съда. В този случай е трудно да се запази реален поглед върху всичко.

При това точно при „Хартц IV“ е важно да сте добре информирани. В крайна сметка става дума за жизнения минимум. В Берлин основната издръжка на живота за търсещи работа лица все пак осигурява живота на половин милион души.

С този справочник ние искаме да Ви разясним Вашите права и да Ви информираме, какво трябва да знаете и да съблюдавате при работа с административните служби, за да се възползвате от правата си. В случай, че не разбирате нещо или не го разбирате напълно или имате допълнителни въпроси, моля, потърсете съвет. Консултативни центрове ще ви предоставят информация, проверяват вашите решения и ще ви помогнат да напишете писма и възражения.

Адреси на консултативни центрове за помощи за безработни II, както и по други тем, като например дългове, бременност, психични кризи, липса на жилище или миграция ще намерите на нашата консултативна платформа www.beratung-kann-helfen.de и в глава 19 в края на справочника.

Берлин е един пъстър метрополис. В нашия град живеят стотици хиляди хора, които не притежават германско гражданство. За да стигнем и до Вас, ние преведохме тази брошура на няколко езика.

Текстът беше съставен с използването на актуални знания и голямо старание. Въпреки това, ние не можем да поемем отговорност за точността или пълнотата на информацията. Ние се радваме на съвети, предложения или критики. Ако искате да ни съобщите нещо, моля пишете до офиса на Центъра за безработни на протестантските църкви в Берлин регистрирано сдружение (BALZ - Berliner Arbeitslosenzentrum evangelischer Kirchenkreise e. V.), Кирхщрасе 4 (Kirchstr. 4), 14169 Берлин или изпратете е-майл на адрес info@berliner-arbeitslosenzentrum.de.

Сърдечно благодаря на всички, които допринесоха за този справочник или направиха възможно издаването му чрез финансови средства!

Франк Щегер
председател на Центъра за безработни Берлин (BALZ)

СЪДЪРЖАНИЕ

Списък на съкращенията	9
------------------------------	---

ГЛАВА 1 | КАКВО ПРЕДСТАВЛЯВА ОСНОВНАТА ИЗДРЪЖКА НА ЖИВОТА ЗА ТЪРСЕЩИ РАБОТА ЛИЦА? 11

1. „Социално-културният жизнен минимум“	11
2. Три вида минимална издръжка на живота	12
2.1 Основна издръжка на живота за търсещи работа лица	12
2.2 Социална помощ	12
2.3 Помощи за търсещи убежище лица.....	12
3. Разлика от помощта за безработни	13

ГЛАВА 2 | МОЛБАТА – КАКВО ТРЯБВА ДА СЪБЛЮДАВАТЕ? 13

1. Помощи се предоставят само след подаване на молба	13
2. Кое Бюро по труда е отговорно за Вас?	15
3. Вие можете да бъдете придружаван от „Застъпник“	15
4. Устни и писмени преводачески услуги	16
5. Лица с увреждания на слуха и говора	16
6. За какъв период от време се предоставят помощ за безработни II и социална помощ?	16
7. Как се изплащат помощите?	16
8. Възможно ли е да се получи аванс за Alg II и социална помощ?	17

ГЛАВА 3 | КОЙ ПОЛУЧАВА ПОМОЩ ЗА ОСНОВНА ИЗДРЪЖКА НА ЖИВОТА? 17

1. Общи предпоставки	17
1.1 Възрастови граници	17
1.2 Трудоспособност.....	18
1.3 Нужда от помощ	19
1.4 Обичайно пребиваване в Германия.....	19
2. Кой получава помощ за безработни Alg II, кой социална помощ?	19
3. Кой не получава основна издръжка на живота по SGB II?	20
4. Особенности при чужденци.....	22
4.1 Изключване от получаването на помощи	25
4.2 Пречи ли получаването на обезщетения по SGB II или SGB XII за правото на пребиваване?	27
5. Особенности при лица на професионално обучение	30

ГЛАВА 4 | КАКВА Е РАЗЛИКАТА МЕЖДУ ПОТРЕБИТЕЛСКА, ДОМАКИНСКА И ЖИЛИЩНА ОБЩНОСТ? 33

1. Потребителска общност, включително „общност на семейни начала“	33
2. Домакинска общност с роднини по пряка или непряка линия	35
3. Жилищна общност	37

ГЛАВА 5 | КОИ ПОТРЕБНОСТИ СЕ ВЗЕМАТ ПОД ВНИМАНИЕ ПРИ ОСНОВНАТА ИЗДРЪЖКА НА ЖИВОТА .. 37

1. Стандартна потребност	37
2. Допълнителни потребности.....	38
2.1 Допълнителна потребност за бременни.....	38
2.2 Месечна допълнителна потребност за самотни родители	38
2.3 Допълнителна потребност за лица с увреждания, имащи право на помощи	39
2.4 Допълнителна потребност за скъпо струващо хранене	40
2.5 Неизбежни специални потребности ("допълнителна потребност в тежки случаи")	41
2.6 Допълнителна потребност за училищни материали	43
2.7 Допълнителна потребност за децентрализирано снабдяване с топла вода	43
2.8 Допълнителна потребност за нетрудоспособни лица с документ с обозначение „G“ или „aG“	43
3. Потребности за жилище, отопление и топла вода (жилищни разходи)	44
3.1 Какво спада към жилищните разходи?	44
3.2 Кой жилищните разходи в Берлин се считат за „подходящи“?	46
3.3 Кога се изисква от Вас да намалите жилищните си разходи?	55
3.4 Какво е важно още по темата жилище?	59

ГЛАВА 6 КАК СА ОСИГУРЕНИ ЛИЦАТА, ПОЛУЧАВАЩИ ПОМОЩ ЗА БЕЗРАБОТНИ II И СОЦИАЛНИ ПОМОЩИ ПРИ ЗАБОЛЯВАНЕ И ОБГРИЖВАНЕ?	63
ГЛАВА 7 КАКВИ ДРУГИ ПОМОЩИ ИМА ЗА ИЗДРЪЖКАТА НА ЖИВОТ?	65
1. Образование и участие в общественния живот (ОиУ)	65
1.1 Берлин-паспорт ОиУ	65
1.2 Помощи за образование	66
а) Еднодневни екскурзии от детската градина или училището	
б) Многодневни екскурзии от детската градина или училището	
в) Индивидуални учебни материали	
г) Обяд в детската градина, детските ясли и училището	
д) Необходима учебна подготовка	
е) Ученически превоз	
1.3 Помощи за участие в общественния живот	68
а) Участие в общи културни и спортни дейности и занимания в свободното време	
б) Закупуване на екипировка	
в) поемане на пътни разходи	
2. Еднократни помощи	70
2.1 Първоначално обзавеждане за жилището	70
2.2 Първоначално оборудване за облекло и при бременност и раждане	71
2.3 Ортопедични обувки и терапевтични уреди	71
2.4 Кредит за неизбежни потребности	72
ГЛАВА 8 ВКЛЮЧВАНЕ В ТРУДОВИЯ ЖИВОТ – КАКВО ТРЯБВА ДА НАПРАВИТЕ ВИЕ? КАКВО ПРАВИ БЮРОТО ПО ТРУДА?	72
1. Коя работа е приемлива?	73
2. Какво представлява Споразумението за интегриране?	73
3. Какви помощи за започване на работа предоставя Бюрото по труда?	74
4. Кои предложения за насърчване на знанията по немски език подкрепя Бюрото по труда?	76
ГЛАВА 9 КАК СЕ ВЗЕМАТ ПОД ВНИМАНИЕ ДОХОДИТЕ?	77
1. Кои доходи се вземат под внимание и кои не?	77
2. Доходи от дейност като наето лице	79
2.1 По-висока основна фиксирана сума при доброволна дейност	79
2.2 Временно решение и променлив доход	80
3. Приходи от самостоятелна заетост	85
4. Доходи „Без усилие“	88
5. Еднократни приходи	90
ГЛАВА 10 КАК СЕ ВЗЕМА ПОД ВНИМАНИЕ ИМУЩЕСТВО?	91
1. Кое имущество може да се използва?	92
2. Кои суми не са облагаеми?	92
3. Какво става, ако Вашето имущество надвишава границата на необлагаемите суми?	94
ГЛАВА 11 КАК СЕ ВЗЕМАТ ПОД ВНИМАНИЕ ИСКАНИЯТА ЗА ИЗДРЪЖКА?	94
ГЛАВА 12 КОГА СЕ ОЧАКВАТ САНКЦИИ И КАКЪВ Е ТЕХНИЯТ ОБХВАТ?	95
1. Какво представлява неявяването?	95
2. Какво представляват нарушенията на задълженията?	96
3. Какви са санкциите при нарушения на задълженията?	97
ГЛАВА 13 КАКВИ СА ВАШИТЕ ЗАДЪЛЖЕНИЯ ЗА СЪДЕЙСТВИЕ?	98
ГЛАВА 14 МОГАТ ЛИ ЛИЦА, КОИТО ИМАТ ПРАВО НА ПОМОЩИ, ДА ПОЛУЧАТ ОТПУСК?	100
ГЛАВА 15 ДЕТСКИТЕ НАДБАВКИ – АЛТЕРНАТИВА НА ПОМОЩТА ЗА БЕЗРАБОТНИ II И СОЦИАЛНАТА ПОМОЩ?	100
ГЛАВА 16 КАКВИ ПОМОЩИ ПОЛУЧАВАТ ЧУЖДЕНЦИТЕ, КОИТО СА ИЗКЛЮЧЕНИ ОТ ПОЛУЧАВАНЕТО НА ПОМОЩИ ЗА БЕЗРАБОТНИ II ?	105

ГЛАВА 17 | Вие не сте съгласни с решението или не сте получили решение? Какво можете да направите? 107

1. Възражение	107
2. Иск	108
3. Пропуснат е срокът за подаване на възражение? – молба за преразглеждане	109
4. Бюрото по труда бездейства? – иск за бездействие	109
5. Ако е необходимо бързо решение - спешна молба	109
6. Помощи от държавата за разходи за адвокат	109
7. Къде може да подадете молба за отпускане на консултантска помощ и помощ за водене на процес?	110
8. Служби с омбудсмани в бюрата по труда	110

ГЛАВА 18 | Намаления за лица с малко пари 111

1. Лекарски преглед и лекарства	111
2. Освобождаване от задължение за плащане на такса за радио и телевизия	112
3. Освобождаване от собствения дял за закупуване на учебни материали в училищата	112
4. Берлин-паспорт и други	113

ГЛАВА 19 | Къде можете да намерите съвет и подкрепа? 115

1. Консултация по помощ за безработни Alg II	115
2. Консултации по наемно правни въпроси	115
3. Консултация за лица с дългове	115
4. Консултация при бременност, раждане и по семейни въпроси	116
5. Помощи при съществуваща или застрашаваща бездомност	116
6. Консултация по миграционни въпроси	117
7. Консултация за лица без здравно осигуряване	119
8. Консултация по допълнителна квалификация	119

Списък на обобщените таблици

Обзор 1	Месечна стандартна потребност	37
Обзор 2	Месечна допълнителна потребност за бременни	38
Обзор 3	Месечна допълнителна потребност за самотни родители	39
Обзор 4	Месечна допълнителна потребност за трудоспособни лица с увреждания, имащи право на помощи	39
Обзор 5	Месечна допълнителна потребност за скъпо струващо хранене	40
Обзор 6	Месечна допълнителна потребност за децентрализирано снабдяване с топла вода	43
Обзор 7	Месечна допълнителна потребност за нетрудоспособни лица с документ с обозначение „G“ или „aG“	44
Обзор 8	Ориентировъчни стойности за месечния брутен наем без отопление	48
Обзор 9	Ориентировъчни стойности за месечния брутен наем без отопление за социални жилища	49
Обзор 10	Гранични стойности за месечните разходи за отопление, включително централно снабдяване с топла вода	52
Обзор 11	Месечни разходи за отопление при нощни отоплителни акумулатори	50
Обзор 12	Допустими общи разходи за настаняване и отопление в Берлин (тук по-големи къщи)	54
Обзор 13	Дялове на родителите за жилищни разходи при надбавката за деца	103

Приложение

I. Подходящи общи разходи за настаняване и отопление в Берлин от 1.1.2022 г. (всички стойности)

II. Източници и документи

III. Допълнителна информация

Списък на съкращенията

Abs. = алинея

Alg II = помощ за безработни II

Alg II-V = Правилник за помощите за безработни II / социалните помощи

Art. = член

AsylbLG = Закон за помощи на търсещи убежище лица

AufenthG = Закон за пребиваване

AV = Правила за прилагане (ПП)

AVV = Обща административна разпоредба (OAP)

BA = Федерална агенция по заетостта

BAföG = Закон за подпомагане на образованието

BKGG = Федерален закон за детските надбавки

BSG = Федерален съд по социални дела

BuT = Образование и участие в обществения живот (ОиУ)

BVG = Обществен транспорт в Берлин (метро, трамвай, автобус)

ЕАО = Разпореждане за гарантиране на възможност за осъществяване на контакт на Федералната агенция по заетостта

EFA = Европейско споразумение за социално подпомагане

EKS = Доходи на самостоятелно заето лице (формуляр)

EG = Европейска общност

EU = Европейски съюз

EuGH = Съд на ЕС

EWR = Европейско икономическо пространство (държави-членки на ЕС плюс Исландия, Лихтенщайн, Норвегия)

FreizügG/EU = Закон за свободно движение/ЕС

GfK = Женевска конвенция за бежанците (ЖК)

GmbH = Дружество с ограничена отговорност (ООД)

KfW = Кредитен институт за възстановяване

Kfz = Моторно превозно средство

KiZ = Детска надбавка

LSG = Съд по социални дела на Федерална провинция

Nr. = Номер

PKH = Помощ за водене на процес

SG = Съд по социални дела

SGB = Кодекса за социално осигуряване

V или VO = правилник

Глава 1 | Какво представлява основната издръжка на живота за търсещи работа лица?

1. „Социално-културният жизнен минимум“

Основната или минималната издръжка на живота представлява държавна социална система, финансирана от данъци. Тя служи за осигуряване на "социално-културния жизнен минимум" на нуждаещи се от помощ лица, които не могат да обезпечат издръжката на живота си със собствени средства или сили.

Какво означава това? Като жизнен минимум се обозначават средствата, необходими за осигуряване на физическото съществуване на едно лице. Към него спадат преди всичко храна, облекло, подходящо жилищно настаняване и стандартно медицинско осигуряване. Като *социално-културен* жизнен минимум минималната издръжка на живота обхваща обаче също и средства, които трябва да предоставят възможност за умерено участие в обществения, културния и политическия живот.

В основната издръжка на живота законодателят определя за типичните житейски потребности и ситуации една сума – обикновено фиксирана – в определен размер. От сумата на стандартната потребност, потребността за жилище и отопление, допълнителната потребност и евентуални други потребности се получава социално-културния жизнен минимум.

Основната издръжка на живота е второстепенна. Това означава: Собствените доходи и имущество, както и претенциите срещу други институции, осигуряващи социални помощи, и роднини, които са длъжни да плащат издръжка, могат да намалят или дори да премахнат необходимите потребности респективно помощите. От трудоспособните лица, имащи право на помощи, се изисква да използват своята работна сила, за да прекратят нуждата от помощи.

Държавният мандат за осигуряване на социално-културния жизнен минимум следва от защитата на човешкото достойнство съгласно член 1 алинея 1 и от изискването към социалната държава съгласно член 20 алинея 1 от Конституцията. Правото на достоен за човека жизнен минимум е човешко право и по принцип си съществува за всички хора, които живеят в Германия, независимо от тяхното гражданство.

Спорен е въпросът, дали основната издръжка на живота за търсещи работа лица действително защитава в достатъчна степен достойнството на нуждаещите се от помощ лица. Сдружения за социално подпомагане като Диакони (Diakonie) или Паритетише (Paritätische) критикуват отдавна метода на изчисление. Потребностите били изчислени произволно и неправилно. Стандартните потребности на основната издръжка би трябвало да се увеличат значително, за да се осигури действително социално-културния жизнен минимум (относно критиката на Диакони по отношение на стандартната потребност 2021 вижте подробно: www.diakonie.de/presse-meldungen/hartz-iv-saetze-lebensnah-berechnen-diakonie-stellt-alternativ-modell-vor).

2. Три вида минимална издръжка на живота

В Германия се различават три вида законна минимална издръжка на живота, които трябва да осигурят жизнения минимум.

2.1 Основна издръжка на живота за търсещи работа лица

Законовата основа на основната издръжка на живота за търсещи работа лица (също често наричана „Хартц IV“) е Втори том на Кодекса за социално осигуряване (SGB II). Важни помощи към издръжката на живота в SGB II са помощта за безработни II (Alg II) и социалната помощ.

За да могат да получават помощ за безработни II кандидатите трябва по-специално да се нуждаят от помощ и да бъдат *трудоспособни*. Много нетрудоспособни лица, например деца под 15 годишна възраст, получават социална помощ, ако те живеят заедно поне с едно трудоспособно лице, имащо право да получава помощи. Подробности ще намерите в глава 3 точка 2 "Кой получава помощ за безработни Alg II, кой социална помощ?".

Ако тези условия са изпълнени, чуждите граждани (по-нататък: чужденци), живеещи в Германия, имат по принцип същото право както и германските граждани да получават помощ за безработни II (Alg II) и социална помощ.

Добре е да се знае: Вие не трябва да бъдете безработен, за да получавате „помощ за безработни II“. Помощи за основна издръжка на живота за търсещи работа лица Вие ще получите също ако сте назначен на непълно или на пълно работно време или сте самонаето лице - при условие, че нямате доход, който осигурява издръжката Ви на живот и не притежавате имущество, което трябва да използвате.

2.2 Социална помощ

Основната издръжка на живота за търсещи работа лица се различава от помощта за издръжка на живота съгласно [3 глава на SGB XII](#) (Социална помощ) преди всичко в условието за трудоспособност. Ако лицата вече получават задължителна пенсия за старост или са с трайно намалена работоспособност, в случай че те се нуждаят от помощ, може да се вземе предвид и основната издръжка на живота за старост и при намалена трудоспособност съгласно [4 глава на SGB XII](#) (Социална помощ).

2.3 Помощи за търсещи убежище лица

Лица, търсещи убежище, чужденци с ограничено право на пребиваване и които трябва да напуснат страната, както и чужденци с друг статус, получават при нужда помощи по Закона за помощи на търсещи убежище лица. Помощите през първите 18 месеца от пребиваването в Германия по принцип са по-ниски от помощите за издръжка на живота съгласно SGB II и SGB XII.

3. Разлика от помощта за безработни

Помощта за безработни II се различава съществено от помощта за безработни. При помощта за безработни съгласно [SGB III](#) не става дума за минимална издръжка на живота в зависимост от нуждите, а за *компенсация на заплатата от осигуровката при безработица*.

Помощ за безработни получават безработни лица, които могат да докажат, че са упражнявали работа със социално осигуряване в Германия по принцип от минимум една година през последните две и половина години. Размерът на помощта за безработни се определя обикновено според последната работна заплата. Ако помощта за безработни не може да осигури жизнените нужди, тя може да се „допълни“ чрез помощ за безработни II.

✓ **Нашият съвет:** Ако преди това сте били назначени на работа в друга страна-членка на ЕС, ЕИП или Швейцария, можете да използвате при определени условия тези времена на заетост, за да предявите правото си на помощ за безработни - това обикновено е възможно само в случай, че ако последно сте работили в Германия като осигурено лице ([член 61 от Регламента \(ЕО\) № 883/2004](#)). Информирайте се при [Агенцията по заетостта по местоживее](#)не.

Глава 2 | Молбата – Какво трябва да съблюдавате?

1. Помощи се предоставят само след подаване на молба

Помощите за основна издръжка на живота за търсещи работа лица се предоставят след подаване на молба ([§ 37 SGB II](#)). Молбата не изисква определена форма. Тя може да се подаде писмено, лично или по факс или имейл в Бюрото по труда по местоживее. Изисквайте винаги писмено потвърждение на устните молби. Така по-късно можете да докажете, че сте подали и кога сте подали молба. Заявителят носи доказателствената тежест за получаването на молбата.

За да се обработи бързо Вашата молба, Ви препоръчваме да се явите лично в Бюрото по труда по местоживее за първоначалното подаване на молбата и да използвате подготвените [формуляри за молба на Федералната агенция по заетостта \(BA\)](#).

✓ **Нашият съвет:** Не се отказвайте да подадете молба, ако служителите от Бюрото по труда са на мнение, че нямате право на помощ за безработни II. Службите са длъжни да приемат Вашата молба. Поискайте разписка за получените документи когато подавате молби в Бюрото по труда. Федералната агенция по заетостта препоръча на Бюрата по труда в [циркулярно писмо](#) да издават потвърждение за получаване на документи, ако това се желае. Вие можете също да изпратите молбата си например с препоръчана поща по пощата. В случай на съмнение изпращането с обикновена поща не е достатъчно. Винаги правете за себе си копие на молбите, които подавате в Бюрото по труда.

Вашата молба включва всички лица, които живеят с Вас в една потребителска

общност – те стават „лица, имащи право на помощи“. Към нея спадат съпругът/съпругата или партньори, с които живеете на семейни начала и живеещите редовно във Вашето домакинство неженени/неомъжени деца под 25 години. След навършване на 25-годишна децата трябва да подадат собствена молба, ако се нуждаят от помощ от Бюрото по труда. Всичко, което трябва да знаете за потребителската общност ще научите в Глава 4 под точка 1. „Потребителска общност включително „общност на семейни начала“.

Законодателят приема, че трудоспособните лице, които кандидатстват за основна издръжка за живот за търсещи работа лица, са упълномощени да представляват също и останалите членове на потребителската общност ([§ 38 SGB II](#)). Упълномощените представители са адресатите на решението за одобрение и те имат право да получават обезщетенията за членовете на потребителската общност.

От правна гледна точка всяко лице в потребителската общност има *индивидуално* право на помощта. На първата страница на решението за одобрение се показва на каква помощ имат право всички лица хора в потребителската общност заедно и на каква помощ имат право всяко отделно лице.

Добре е да се знае: Ако сте навършили 15 годишна възраст и не искате да бъдете представляван от друг член на потребителската общност, трябва да подадете съответната декларация в Бюрото по труда. След това можете да подадете собствена молба, да получите собствено решение и да поискате изплащане на помощта лично на вас. Ако сте непълнолетен, законните настойници могат да ограничат вашата способност за действие ([§ 36 SGB I](#)). Дори и да се представлявате лично, вие оставате част от потребителската общност.

Молбата за помощи за осигуряване на издръжката на живота действа от първия ден на календарния месец, в който е подадена молбата. По този начин при изчисляването на помощите се включват и доходи, които са получени в началото на месеца на подаване на молбата.

✓ **Нашият съвет:** Ако очаквате още заплата от последния си работодател, изискайте сумата да постъпи по Вашата банкова сметка преди месеца на подаване на заявлението. В противен случай тя се отчита от Бюрото по труда като доход.

Достатъчно време преди изтичането на периода на одобрението на получаване на помощи трябва да подадете отново молба, за да продължите да получавате помощ за безработни II и социални помощи. За да избегнете загубата на право на получаване на помощи, трябва да подадете молбата най-късно през месеца, след края на периода на одобрение. Повече за продължителността на периода на одобрение на получаване на помощи можете да намерите в тази глава под точка 6 „Колко време се предоставят помощ за безработни II и социални помощи?“.

☛ **Моля, обърнете внимание:** За определени помощи, като например първоначално обзавеждане за жилището, например първоначално обзавеждане при бременност и раждане, както и за заем при неизбежна еднократна нужда (виж глава 7 точка 2 "Еднократно помощи") трябва да се постави специална молба.

2. Кое Бюро по труда е отговорно за Вас?

За предоставянето на помощи за основна издръжка на живота за търсещи работа лица отговаря Бюрото по труда в района на Берлин, в който се намира Вашето обичайно местопребиваване ([§ 36 SGB II](#)). По правило това е районът, в който е местоживеенето Ви. Местоживеенето се доказва по-специално с лична карта или адресна регистрация.

За бездомни лица за „местоживеене“ се счита последната официална адресна регистрация в дадено жилище в Берлин. Бездомни лица без адресна регистрация в Берлин или с вписване на адрес за регистрация в Берлин, който според правилата за прилагане не дава основание за определена компетентност, се разпределят в едно от 12-те Бюра по труда в Берлин според техния месец на раждане ([раздел III, номер 2 на ПП Компетентност Социални въпроси](#)).

Лицата, които след приключване на процедурата за получаване на убежище преминават към Бюрото по труда и са настанени в общежития на Държавната служба по въпросите на бежанците (LAF) (не: общежития за първоначално приемане съгласно [§ 44 AsylG](#)), трябва да се свържат с Бюрото по труда в района, в който се намира тяхното общежитие ([раздел III, номер 1.1 на ПП Компетентност Социални въпроси](#)).

☛ **Моля, обърнете внимание:** За лица, които имат право на убежище, субсидиарна защита или разрешение за пребиваване по хуманитарни причини, които са получили след 1-ви януари 2016 г. своето разрешение за пребиваване, действа за срок от три години след получаване на правото на убежище или на разрешението за пребиваване правило за определено местоживеене. Те получават помощи само от Бюрото по труда, във Федералната провинция, в която са били изпратени за изпълнение на процедурата за убежище. Това може да бъде и определено Бюро по труда, ако правилото за определено местоживеене се отнася до конкретно място на живеене. По същия начин компетентността на Бюрата по труда в определен район може да бъде изключена, ако лицата, имащи право на обезщетения, по правило не е трябвало да живеят на това място ([§ 36 ал. 2 SGB II](#) във връзка с [§ 12a ал. 1 до 4 AufenthG](#)). Кое правило е налице, следва най-често от документите за признаване на бежански статут и статута на пребиваване. Правят се изключения от разпределянето на определено местоживеене ако кандидатите започнат професионално обучение или работа за определено време за най-малко три месеца.

3. Вие можете да бъдете придружаван от „Застъпник“

Като кандидат за помощ Вие имате право да бъдете придружаван до Бюрото по труда от доверено лице, така наречения застъпник. Това може да става и с цел превод. Казаното от застъпника има същото действие, като че ли сте го казали Вие, ако Вие не възразите срещу него незабавно ([§ 13 ал. 4 до 7 SGB X](#)).

4. Устни и писмени преводачески услуги

По принцип заявленията трябва да са написани на немски език. Лица, които не владеят достатъчно добре немски език, трябва да се придружават до Бюрото по труда от роднина или познат с необходимите знания като застъпник. Евентуално в такива случаи може да помогне и владеещ чужди езици служител на Бюрото по труда или преводач от социален съюз.

Ако тези възможности не съществуват, за граждани на ЕС, ЕИП и на живеещи в ЕС лица без гражданство и признати бежанци в една така наречена трансгранична ситуация (с това се има предвид, че тези лица са преместили своята основна житейска среда от една държава-членка на ЕС в друга), Бюрата по труда са длъжни да предоставят необходимите устни и писмени преводачески услуги и да поемат разходите за такива услуги. Това важи също и за техните членове на семейството и наследниците им. Основа е Регламента [VO \(EG\) 883/2004](#), който гарантира на посочените лица достъп без дискриминация до помощите по SGB II ([Инструкция 201611028 на BA](#)).

При други групи чужденци Бюрото по труда може, но не задължено, да поиска възстановяване на разходите за превода на заявления и необходимите документи ([§ 19 ал. 2 SGB X](#)). Ако са необходими документи за евентуално започване на работа, разходите за превод могат да бъдат заплатени от бюджета за посредничество. Повече за бюджета за посредничество ще узнаете в глава 8 точка 3 „Какви помощи за започване на работа предоставя Бюрото по труда?“.

5. Лица с увреждания на слуха и говора

Лица с увреждания на слуха и говора имат право да общуват на немски жестомимичен език, с помощта на придружаващи речта жестове или други подходящи средства за комуникация ([§ 19 ал. 1 точка 2 SGB X](#)).

6. За какъв период от време се предоставят помощ за безработни II и социална помощ?

Помощ за безработни II и социална помощ се предоставят за дванадесет месеца. За разлика от това периодът на предоставяне на помощ е шест месеца, например за работници с променлив доход и за самонаети лица. Те получават най-напред временно решение ([§ 41 ал. 3 SGB II](#)). Когато изтече одобрението, трябва за подадете [Заявление за продължаване на одобрението](#), за да получавате и по-нататък помощи. Това е възможно също и [онлайн](#).

7. Как се изплащат помощите?

Помощите за осигуряване на издръжката на живота се изплащат авансово в началото на месеца с банков превод на посочена от Вас банкова сметка. Ако нямате банкова сметка, Бюрото по труда може да провери, дали Вие действително сте получили изплатените помощи ([§ 17 ал. 1 № 1 SGB I](#)).

Ако Вие нямате банкова сметка, ще получавате Вашата парична помощ под формата на пощенски чек. Връчването на помощите със чек за заплаща. Изключение: Вие можете да докажете, че не сте могли да откриете разплащателна сметка ([§ 47 ал. 1 SGB I](#)). В този случай Вие примерно трябва да представите съответното удостоверение от банката.

8. Възможно ли е да се получи аванс на Alg II и социална помощ?

Ако не разполагате с никакви средства, Вие имате право на временно и по този начин бързо решение ([§ 41a ал. 1 SGB II](#)), в случай, че правото на исканата помощ е вероятно. По този начин в *единични случаи* можете в спешни случаи да получите същи и веднага парична помощ в брой. Вие трябва да докажете, че не разполагате със средства с актуални банкови извлечения и, ако е необходимо, други подходящи документи.

От разрешени вече помощи *могат* да се предоставят авансово суми до 100 евро. Те през следващия месец се приспадат от полагащия Ви се размер на помощта ([§ 42 ал. 2 SGB II](#)).

Вместо да изплащат пари в брой, Бюрата по труда често използват друга процедура. Вие получавате платежен бон, който може да ви се изплати на касата на участващ в процедурата супермаркет (например Реве, Реал, Пени, дм и Росман). Или получавате чек, който предавате в пощенска станция. Изплащането е безплатно за вас. Платежният бон не съдържа нито лични данни за вас, нито данни или лого на Бюрото по труда и не ви задължава да купувате стоки.

Глава 3 | Кой получава помощ за основна издръжка на живота?

1. Общи предпоставки

Дали ще получавате помощи за основна издръжка на живота за търсещи работа лица, зависи от четири условия: възраст, трудоспособност, нужда от помощ и обичайно пребиваване в Германия. Лица, които не отговарят на условието за трудоспособност, например деца под 15 годишна възраст, могат също да имат право да получават помощ (виж в тази Глава под точка 2. „Кой получава помощ за безработни II, кой социална помощ?“). Кой групи от лица са изключени от получаването на помощи ще научите в разделите 3. и 4.1. и 5 от тази Глава.

1.1 Възрастови граници

Помощи получават лица след навършване на 15 години до изтичането на календарния месец, в който те достигнат възрастовата граница за задължителна стандартна пенсия за старост ([§ 7 ал. 1 точка 1 № 1 SGB II](#)). Възрастовата граница от 65 години се увеличава – както в пенсионното законодателство – стъпаловидно от годината на раждане 1947 за една календарна година по един месец и от годината на раждане 1959 за една календарна година по два месеца до 67 години (година на раждане 1964) ([§ 7a SGB II](#)).

Пример: Господин С., който се нуждае от помощ, е роден на 10-ти юли 1956 година. Той достига своята възрастова граница от 65 години и 10 месеца на 10-ти май 2022. Следователно той има право на помощи за основна издръжка на живота за търсещи работа лица до 31-ви май 2022 г.

☛ **Моля, обърнете внимание:** Бюрото по труда може да изиска от Вас, да подадете заявление за пенсия по старост преди достигането на стандартната възрастова граница, ако Вие изпълнявате условията за това. В такива случаи са възможни пенсии по старост с или без намаления. Бюрото по труда може да Ви насочи към пенсии по старост с намаления едва след като навършите 63 години ([§ 12a SGB II](#)).

✓ **Нашият съвет:** Преждевременното пенсиониране срещу волята ви при определени обстоятелства е "несправедливо" или необосновано. Това е например в случай, че Вие освен помощ за безработни получавате и помощ за безработни II или извършвате трудова дейност за повече от 20 часа на седмица или с намалената пенсия за старост станете нуждаещи се от помощи по смисъла на основната издръжка на живота за старост и при намалена трудоспособност (([UnbilligkeitsV](#); (Регламент за несправедливост; База данни с информация SGB II, § 12a: Преимуществени помощи, [Статия: Регламент за несправедливост](#)). Ако преждевременното пенсиониране е "несправедливо", Вие трябва да се противопоставите на искането на Бюрото по труда за подаване на заявление за пенсиониране.

1.2 Трудоспособност

За трудоспособно се счита лице, което в момента или през следващите шест месеца може да работи най-малко три часа на ден при обичайните условия на общия пазар на труда ([§ 8 ал. 1 SGB II](#)). Трудоспособни са също лица, които не трябва да имат готовност за работа, защото например временно отглеждат дете под тригодишна възраст в своето домакинство или посещават общообразователно училище.

При чужденци трудоспособността зависи също от това, дали имат право на достъп до пазара на труда, тоест имат *разрешение да работят* ([§ 8 ал. 2 SGB II](#)).

- За граждани на страни-членки на ЕС (граждани на ЕС) и членовете на техните семейства разрешението за започване на работа следва непосредствено от тяхното право на свободно движение. Това право важи също и за граждани на държави от ЕИП, като Исландия, Лихтенщайн, Норвегия и граждани от Швейцария.
- Граждани на трети страни (не са граждани на ЕС / ЕИП) с разрешение за пребиваване принципно притежават разрешение за работа. Също и лицата, чието разрешение за работа е ограничено до определени работни места или които могат да започнат работа само с разрешение на Службата по въпросите на чужденците, са трудоспособни от правна гледна точка. Разрешението за пребиваване трябва да съдържа указание за достъп до пазара на труда. За

тази цел Службата по въпросите на чужденците допълват едно изречение в документите за пребиваване.

1.3 Нужда от помощ

За нуждаещо се от помощ се счита лице, което не може да подсили издръжката на живот за себе си и за членовете на своята потребителска общност от собствените си приходи или имущество и не получава помощ от другаде erhält (§ 9 ал. 1 SGB II).

Ако живеете в една потребителска общност или в домакинска общност с роднини или роднини по непряка линия, може да се наложи да се вземат предвид приходите и имуществото на лицата, с които живеете заедно (виж глава 4, "Каква е разликата между потребителска, домакинска и жилищна общност?").

Бюрото по труда може да поиска от Вас да поискате отпускането на преимуществени помощи, ако по този начин Вашата нужда от помощ може да се избегне, намали или ограничи (§ 12a SGB II). Повече за подаването на заявление за преимуществени помощи ще научите в Глава 13 "Какви са Вашите задължения за съдействие?"

1.4 Обичайно пребиваване в Германия

Помощи получава само лицето, чието обичайно местопребиваване се намира в Германия (§ 7 ал. 1 точка 1 № 4 SGB II).

„Обичайното местопребиваване“ се обосновава обикновено с действително ползвано жилище (местоживееене). Също и лица без жилище могат да имат обичайно местопребиваване, ако според обстоятелствата е ясно, че те не пребивават само временно на територията на Федерална република Германия (§ 30 ал. 3 SGB I). Важно: Бюрото по труда трябва също да може да осъществи контакт с лицата, имащи право на помощи (виж в тази глава под точка 3. „Кой не получава помощи?“).

При чужденци условието е поне в перспектива да е желано и възможно по-дългосрочно пребиваване в Германия. Поради това от „обичайното местопребиваване“ се изключват например чужденци, които пребивават в Германия само като туристи или притежават една така наречена "шенгенска виза" за краткосрочно пребиваване (§ 6 ал. 1 AufenthG). „Обичайно местопребиваване“ не е налице, ако чужденците са длъжни да напуснат Германия не съществуват фактически и правни пречки за депортирането.

2. Кой получава помощ за безработни Alg II, кой социална помощ?

Лицата, които изпълняват всички четири условия (виж в тази глава под точка 1. „Общи предпоставки?“), получават помощ за безработни II.

Нуждаещи се от помощ лица, които са *нетрудоспособни*, могат при необходимост да получат социална помощ от Бюрото по труда, в случай че те живеят в една потребителска общност с трудоспособно лице. Това се отнася преди всичко до

- всички деца под 15 годишна възраст в домакинството на трудоспособни родители,
- лица, получаващи пенсия за пълно намалена трудоспособност *за определено време*, които живеят заедно със своите трудоспособни партньори, и
- родители, които получават пенсия за пълно намалена трудоспособност *за определено време и* живеят заедно със своите трудоспособни деца на възраст от 15 до 24 години.

Ако лицата са *дълготрайно* с пълно намалена трудоспособност и са навършили 18 годишна възраст, на тях им се полага на първо място основна издръжка на живота за старост и при намалена трудоспособност съгласно [4 глава на SGB XII](#) (Социална помощ) ([§ 5 ал. 2 точка 2 SGB II](#)). Ако помощите съгласно глава 4 от SGB XII не се отпускат поради доходи или имущество, които трябва да бъдат взети предвид, вие можете да имате право на второ място право на социални помощи - при условие, че работоспособно лице живее във вашата потребителска общност и е налице непокрита нужда по SGB II ([BSG от 28.11.2018 – B 4 AS 46/17 R](#)).

3. Кой не получава основна издръжка на живота по SGB II?

От получаването на основна издръжка на живота за търсещи работа лица са изключени по-специално

- **Лица, които получават пенсия за старост като пълна пенсия преди достигането на стандартната възрастова граница** Те имат право да получават помощи най-късно до деня преди изплащането на първата пенсия ([§ 7 ал. 4 SGB II](#)).

Пример: Госпожа Ф. излиза преждевременно на 63 години в пенсия за старост като дългогодишно осигурено лице. Преждевременната пенсия за старост ѝ се полага от месец юли. Изплащането на първата пенсия се извършва на 29-ти юли. След 29-ти юли тя повече няма право да получава помощ за безработни II.

Също и пенсии за старост от чужбина могат да доведат до изключване от получаването на помощи, ако те са сравними с немските пенсии за старост.

Добре е да се знае: Първата изплатена сума на преждевременната пенсия за старост се взема предвид при помощта за безработни II. В началото на месеца се изплаща намалена помощ за безработни II. За да се преодолеее разликата в размера на помощите до края на месеца, за месеца на първото изплащане на пенсия можете да подадете заявление за заем за преходния период ([§ 24 ал. 4 SGB II](#)) в Бюрото по труда.

- **Лица, които са настанени в стационарни заведения, като болници, клиники за рехабилитация или домове за възрастни**, от първия ден на престоя ([§ 7 ал. 4 SGB II](#)). Независимо от това, тези лица продължават да получават помощи, ако те
 - трябва да бъдат на лечение по-малко от шест месеца в болница ([§ 107 SGB V](#)) или заведение за медицинска рехабилитация или

О извършват трудова дейност на общия пазар на труда за най-малко 15 часа на седмица.

- **Лица, намиращи се в институция за изпълнение на съдебно постановено лишаване от свобода** (например наказателен арест, следствен арест) от първия ден на лишаване от свобода ([§ 7 ал. 4 точка 2 SGB II](#)). Това включва и така наречените лица в арест с право на отпуск.
- **Лица, които без одобрението на Бюрото по труда се намират извън района на близост до Бюрото по труда или по други причини Бюрото по труда не може да установи контакт с тях.**

Правното основание за задължението за осигуряване на възможност за осъществяване на контакт по всяко време и място е § 7 ал. 4а SGB II във версията, валидна до края на март 2011 г. (Вестник на федералното законодателство от 25 юли 2006 г., стр. 1707/ [BGBI. vom 25. Juli 2006, S. 1707](#)). Разпоредбата се позовава на Разпореждането за гарантиране на възможност за осъществяване на контакт (ЕАО) ([Erreichbarkeitsanordnung \(ЕАО\)](#) , приложимо за безработните в областта на осигуряването при безработица (SGB III).

Целта на Разпореждането за гарантиране на възможност за осъществяване на контакт е да осигури приоритета на назначаването на работа. Всяко лице, което получава помощи за основна издръжка на живота, трябва да може своевременно да отговори на предложенията за работа и поканите на Бюрото по труда. Следователно, Бюрото по труда трябва да може да осъществи контакт *лично* с Вас на всеки работен ден и Вие да трябва да можете посещавате ежедневно Бюрото по труда ([§ 1 ал. 1 ЕАО](#)). Не е достатъчно да може да се осъществи само телефонен контакт.

Ако искате да пътувате, по принцип се нуждаете от *предварителното* одобрение на Бюрото по труда (виж глава 14, „Могат ли лицата, имащи право да получават помощи, да вземат отпуск?“).

Исключения: Съгласно точната формулировката § 7 ал. 4а SGB II (стара версия) важи за всички лица, получаващи помощи по SGB II. Според актуалните Директиви на Агенцията по заетостта (АЗ) обаче, буквалното тълкуване би противоречило на смисъла и целта на разпоредбата. Поради това ВА по принцип се въздържа от предварителното одобрение в случай на отсъствие

- О при деца под 15 годишна възраст и
- О при лица, получаващи помощ за безработни II, които работят най-малко 15 часа на седмица или участват в субсидирана мярка за интеграция в работата.

Други изключения съгласно Инструкции на БА (АЗ) са възможни *чрез решения за всеки отделен случай* за лица, които не могат да започнат или да упражняват работа, например за самотни родители, за които започването на работа временно не е приемливо поради отглеждане на дете под тригодишна възраст, и принципно за лица, получаващи социални помощи.

В части от съдебната практика се застъпва становището, че трябва да са налице важни причини за ограничаване на конституционната свобода на действие (чл. 2, ал. 1 GG/Конституцията на Германия). Следователно изключването от получаването на помощи съгласно § 7 ал. 4а SGB II (стара версия) не може *като цяло* да се прилага при лица, които не могат да работят (по-специално получатели на социални помощи, вижте Областен социален съд Долна Саксония-Бремен от 14 ноември 2017 г. - [L 7 AS 934/17 B ER](#)) или лица, за които временно не е приемливо да работят (например самотни родители с малко дете в родителски отпуск, вижте Областен социален съд Берлин-Бранденбург от 15.08.2013 г. – [L 34 AS 1030/11](#)).

Освен това, възможността за осъществяване на контакт с Вас е гарантирана, ако можете да докажете, че имате час за представяне, консултация или друго мероприятие по повод търсенето на работа и по тази причина не можете да реагирате незабавно на офертите за работа на Бюрото по труда ([§ 1 ал. 3 ЕАО](#)).

✓ **Нашият съвет:** Не приемайте лекомислено задължението за гарантиране на възможността за осъществяване на контакт с Вас. Ако Бюрото по труда узнае за отсъствие от мястото на живеене, трябва да очаквате, че ще се наложи да върнете получените за този период от време помощи.

Добре е да се знае: Лица без жилище могат да посочат пощенския адрес на познати и приятели, при които живеят временно, или адреса на приют за бездомни лица. Бюрото по труда изисква от този приют писмено потвърждение, че Вие живеете там и че може да се свърже с Вас по пощата в работни дни. Информирайте се, кой [независим приют за бездомни лица](#) в Берлин може да Ви предостави пощенски адрес.

4. Особености при чужденци

Чужденците, ако те изпълняват общите условия за получаване на помощи, по принцип имат право да получават основна издръжка на живота за търсещи работа.

4.1 Изключване от получаване на помощи

Нямат право да получават помощи съгласно [§ 7 ал. 1 точка 2 SGB II](#)

чужденците и членовете на техните семейства през първите три месеца на тяхното пристигане. Изключването от получаване на помощи например не се отнася за трудоспособни граждани на Европейския съюз и за чужденци с право на пребиваване на основание на международното право, по хуманитарни или политически причини ([глава 2 раздел 5 AufenthG](#)).

а) включително за членовете на техните семейства и за членовете на семействата на немски граждани.

б) чужденци, които получават помощи по Закона за помощи на търсещи убежище лица. Това са основно търсещи убежище лица, които още нямат статут на бежанци,

чужденци с ограничено право на пребиваване и които трябва принудително да напуснат страната ([§ 1 AsylbLG](#)).

Получаването на помощи е изключено освен това за чужденци и членовете на техните семейства,

в) които нямат право на пребиваване или

г) чието право на пребиваване произтича *единствено* от целта търсене на работа. Правото на търсене на работа се прилага редовно за гражданите на ЕС в продължение на шест месеца след влизането им в страната и след това, ако те продължават да търсят работа и има основателни перспективи да бъдат назначени на работа.

На лицата от в) и г) по силата на законодателството се полага право на получаване на помощи едва след петгодишно обичайно местопребиваване в Германия – но само в случай, че Службата за чужденци междувременно не установи загубата на правото на свободно движение. Краткосрочни прекъсвания на обичайното местопребиваване, като например кратки посещения до родината, не нарушават този срок. Петгодишният срок започва да тече регистрацията на местоживеенето. Спорен е въпросът, дали е необходима непрекъсната регистрация на местоживеене за пет години, ако обичайното местопребиваване може да бъде доказано по друг начин (в този смисъл например Областен социален съд Берлин-Бранденбург от 21.10.2021 г. – [L 19 AS 929/21 B ER](#)).

Преди изтичане на пет години правото на получаване на помощи може да се предяви само съществува друго или допълнително право на пребиваване или на свободно движение освен „с цел търсене на работа“. Трябва да се прави разлика между граждани на ЕС и граждани от трети страни поради различния правен статут.

- Гражданите на ЕС и членовете на техните семейства имат право на влизане и пребиваване в съответствие с Директива 2004/38/ЕО на Европейската общност („Директива за гражданите на Съюза“), която в Германия се прилага от [Закона за свободно движение/ЕС](#). Правото на влизане и пребиваване важи също така и за гражданите на държави от ЕИП, които не спадат към ЕС, като Исландия, Лихтенщайн и Норвегия ([§ 12 Закон за свободно движение/ЕС](#)), както и за гражданите на Швейцария.

По закон съществуват следните права на свободно движение. За тях не е необходимо да се кандидатства или да се иска разрешение. Гражданите на Съюза, както и гражданите на посочените държави от ЕИП и Швейцария, могат да предявят право на получаване на помощи по SGB II, ако притежават *например* едно от следните права на свободно движение:

- О Право на свободно движение като наето на работа или самонаето лице в Германия ([§ 2 ал. 2 № 1 и 2 FreizügG/EU](#))

При работата трябва да се касае за действително упражнявана дейност. Следователно за самостоятелно заетите лица не е достатъчна само

регистрация на собствена фирма без доказателство за упражнявана дейност.

Не се вземат предвид дейности, които са толкова малки по обхват, че изглеждат напълно второстепенни и несъществени. Това, което се счита за „второстепенно“ и „несъществено“ е противоречиво от правна гледна точка. Съдът на Европейската общност (EuGH) определи, че за статута на наето лице е достатъчна дори работа за 5,5 часа на седмица и месечен доход от 175 евро. Но това винаги зависи от цялостния поглед на всички обстоятелства на договорното отношение, например размера на възнаграждението, продължителността на работното време и заетостта и дали възнаграждението продължава да се изплаща по време на отпуск или болест ([ОАР към FreizügG/EU, № 2.2.1](#)). Федералната агенция по заетостта обикновено потвърждава статута на нает работник, ако работата се извършва поне осем часа седмично (научна база данни SGB II, [статия: изключване на обезщетения за чужденци](#)).

- О Право на свободно движение като лице, намиращо се в обучение в производствено обучение ([§ 2 ал. 2 № 1 FreizügG/EU](#))
- О Принципно неограничено право на свободно движение след повече от едногодишна работа като наето или самонаето лице в Германия, ако работата не е загубена по собствена воля и това се потвърди от Федералната агенция по заетостта ([§ 2 ал. 3 FreizügG/EU](#))

В своите инструкции АЗ приема, че също и продължителност на работа от точно една година е достатъчна.

Регламентът не изисква непрекъсната работа или самостоятелна дейност. Краткото прекъсване на работата, например поради 15-дневна безработица в течение на общо продължаваща повече от една година заетост, не пречи ([BSG от 13.7.2017 – B 4 AS 17/16 R](#)).

След потвърдена от Агенцията по заетостта неволна загуба на работа от по-малко от една година е налице право на пребиваване и право на получаване на помощ за безработни II/социална помощ най-много за шест месеца след края на работата.

Право на свободно движение имат и граждани на Съюза, които временно не са в състояние да работят поради болест, злополука или бременност.

Във всички тези случаи работният статут на гражданите на Съюза се запазва или постоянно или временно.

- О Право на постоянно пребиваване след петгодишно *законно* пребиваване в Германия, през което непрекъснато е била налице причина за свободно движение съгласно правилата на правото за свободно движение

Правото на постоянно пребиваване се запазва и тогава, когато гражданите на Съюза загубят своето качество на трудоспособни лица. Членове на семейството от трети държави имат право на постоянно пребиваване, ако пребивават с гражданина на Съюза от пет години постоянно законно на територията на Федерална република Германия ([§ 4a FreizügG/EU](#)).

- О Право на свободно движение като член на семейството на гражданин на Съюза, който има право на свободно движение, ако придружава гражданина на Съюза при влизане, събира се с да живее с него или пребивава с него в Германия

Към членовете на семейството съгласно [§ 3 FreizügG/EU](#) спадат по-специално

- съпругът/регистрираният партньор и децата / внуците на гражданина на Съюза или на неговия съпруг/регистриран партньор, ако децата/внуците са на възраст под 21 години, и
- Роднини по права възходяща и низходяща линия на гражданина на Съюза, имащ право на свободно движение, или неговия съпруг/регистриран партньор, например баби и дядовци или деца на възраст над 21 години, ако гражданинът на Съюза, имащ право на свободно движение, или неговият съпруг/регистриран партньор им осигурява издръжка.

Членове на семейството по смисъла на Закона за свободно движение не са братя и сестри, чичовци и лели, свързани чрез брак лица и лица в общност, подобна на брак.

Правото на свободно движение съществува независимо дали членът на семейството е гражданин на ЕС или на трета държава.

- О *Фиктивно* право на пребиваване съгласно Закона за пребиваване в Германия ([§ 11 ал. 14 точка 1 FreizügG/EU](#)).

Това означава: Правата на пребиваване по Закона за пребиваване са приложими и за гражданите на ЕС, ако от тях следва по-добра защита за гражданите на ЕС. Дори ако *действително* не е предоставено разрешение за пребиваване, Бюрото по труда трябва да провери *евентуално* правото; така беше решено от Федералния съд по социални дела ([Федерален социален съд, решение от 30 януари 2013, В 4 AS 54/12 R](#), номер в полето 27и следващи).

Пример: *Неженен, неработещ гражданин на Съюза има право на пребиваване като родител на непълнолетно германско дете съгласно § 28 ал. 1 точка 1 № 3 от Закона за пребиваване в Германия (AufenthG).*

Допълнителни права на пребиваване за граждани на ЕС и техните деца произтичат от [член 10 от Регламента на \(ЕС\) 492/2011](#). Според него децата на граждани на Съюза, работещи или работили като наети лица в Германия, имат право да участват в общообразователно и професионално обучение при

същите условия като немските деца. Родителите респективно един от родителите имат производно право на пребиваване по време на обучението и образованието на техните деца, доколкото те действително упражняват родителските грижи за тях. Това важи, докато детето е непълнолетно, а също и след това, ако детето продължава да се нуждае от присъствието и грижите на родителите или на единия родител, за да продължи и завърши образованието.

Правото на пребиваване на тези родители продължава да съществува, ако загубят статута си на наеман работник, например защото са били безработни повече от шест месеца след „неволната“ загуба на работа преди изтичането на една година.

Добре е да се знае: След решението на Съда на ЕС от 6-ти октомври 2020 г. ([правно дело C181/19](#)), пълното изключване от право на помощи за граждани на Съюза, за които правото на пребиваване следва единствено от чл. 10 от Регламента (ЕС) 492/2011, повече не е възможно. Законодателят отмени съответна законова разпоредба от 1-ви януари 2021 г.

Австрийските граждани могат да се позоват на [Германско-австрийското споразумение за социално подпомагане от 17-ти януари 1966 г.](#) („Равнопоставеност с германците по отношение на помощите за социално подпомагане“), при условие че те не влезли в страната, за да получават помощи за основна издръжка на живота. Няколко съдилища са присъдили на австрийски ищци без право на пребиваване или право на пребиваване с цел търсене на работа помощи по SGB II въз основа на споразумението (например LSG Берлин-Бранденбург от 11-ти май 2020 г. – дело №: [L 18 AS 1812/19](#) и 8-ми юни 2020 г. - [L 18 AS 1641/19](#)).

Британските граждани и членовете на техните семейства, които са пребивавали в Германия съгласно правилата на Съюза най-късно до 31-ви декември 2020 г. и продължават да живеят тук, имат право на пребиваване съгласно [Споразумението за напускане между Великобритания и ЕС](#). Правата на пребиваване, определени в Споразумението за напускане, по същество съответстват на правата на свободно движение на Съюза. За така наречените стари британци и членовете на техните семейства важи, че те - също като гражданите на Съюза - могат да получават помощи по SGB II, ако имат право на пребиваване не само с цел търсене на работа.

Правата на пребиваване съгласно Споразумението за напускане са в сила по закона. За да могат да докажат, че правата важат за тях, „старите британци“ се нуждаят от специален документ за пребиваване от Службата за въпросите на чужденците ([§ 16 ал. 1 FreizügG/EU](#)).

При определени условия, съгласно Закона за свободно движение, членовете на семейството и така наречените близки лица могат също и след 31-ви декември 2020 г. да се присъединят към „старите британци“, които вече живеят в Германия. За всички останали британци, които имигрират в Германия от 1-ви януари 2021 г. („нови британци“), правото на влизане и пребиваване се основава на разпоредбите за пребиваване на граждани на трети държави.

- За граждани на трети страни (не са граждани на ЕС респ. на ЕИП) определящ е Закона за пребиваването. Чужденци с разрешение за стопанска дейност имат достъп до помощи по SGB II. При чужденци с (временно) разрешение за пребиваване това зависи от целта, за която е издадено разрешението за пребиваване. Причината за пребиваването е посочена в документа за пребиваване като параграф от Закона за пребиваване.

Получаването на помощи по SGB II е изключено за граждани на трети страни, които са получили право на пребиваване единствено с цел търсене на работа (виж горе). В [§ 20 алинеи 1 до 3 AufenthG](#) са изброени съществени видове разрешения за пребиваване, издадени с цел намиране на работа.

Достъп до помощи по SGB II имат например

- Чужденци с право на пребиваване на основание на международното право, по хуманитарни или политически причини ([глава 2 раздел 5 AufenthG](#)), като например лица, които имат право на убежище, бежанците по Женевската конвенция за бежанците (ЖК) и лица, които имат субсидиарна защита от следващия месец след тяхното признаване като бежанци ([§ 25 ал. 1 и 2 AufenthG](#)), лица с право да останат в страната съгласно [§ 23 ал. 1 AufenthG](#) или жертви на наказателно престъпление ([§ 25 ал. 4a и 4b AufenthG](#)). Изключени са чужденците, които имат право да получават помощи по Закона за помощи на търсещи убежище лица.
- Чужденци с право на пребиваване по семейни причини (глава 2 точка 6 AufenthG), като например съпрузи, регистрирани житейски партньори или непълнолетни деца на немски граждани или родители на дете с немско гражданство ([§ 28 AufenthG](#)), както и идващи допълнително членове на семейството на лица, които имат право на убежище, бежанците по ЖК или лица, които имат субсидиарна защита, които идват в Германия с виза за събиране на семейството ([§ 30 AufenthG](#)). Родените в Германия деца на посочените горе бежанци също така имат право на помощи по SGB II ([§ 33 AufenthG](#); База данни с информация SGB II, Статия „Лица с право на убежище/бежанци – родени в Германия деца“).
- Турски работници и техните членове на семейството, на които се полага право на пребиваване съгласно [Решение № 1/80 на Съвета за асоцииране ЕИО / Турция](#). Правото на пребиваване трябва да бъде доказано с разрешение за пребиваване съгласно [§ 4 алинея 2 AufenthG](#).

✓ **Нашият съвет:** Ако Вашето заявление се отхвърли въз основа на изключване от получаване на помощи за чужденци Вие можете в [Консултативна служба за мигранти](#) или [Адвокат специалист по социално право](#) да проверите, дали във Вашия случай са възможни правни средства за обжалване, които ще доведат до успех. Съдилища по социални дела имат различни становища по въпроса, дали изключването от получаване на помощи за чужденци, които не са длъжни да напуснат страната, е съвместимо с Конституцията. Досега няма решение на Федералния конституционен съд по този въпрос.

Добре е да се знае: Чужденци, които са изключени от получаване на помощи по Alg II и социални помощи и за които е приложимо Европейското споразумение за оказване на помощ, при определени условия имат право на социална помощ съгласно [3 глава на SGB XII](#). В останалите случаи по волята на законодателя те имат право на помощи за преходния период (виж 16 глава „Какви помощи получават чужденци, които са изключени от получаване на помощи по Alg II?“).

4.2 Пречи ли получаването на помощи по SGB II или SGB XII на правото на пребиваване?

Бюрата по труда и Социалните служби са длъжни да информират Службата за чужденци (в Берлин: Службата на провинцията по имиграция), ако чужденци

- без право на пребиваване,
- с право на пребиваване единствено с цел търсене на работа, или
- след петгодишно *обичайно* (не задължително законно) местопребиваване

подават заявление за получаване или получават за себе си или за своите членове на семейството помощ по Alg II или социални помощи по SGB II или социални помощи по SGB XII. Задължението за информиране съществува освен това, ако се получават помощи по SGB XII за преходния период ([§ 87 ал.2 точка 1 № 2а AufenthG](#)).

Посочените горе Служби информират Службата за чужденци също и в случай, че гражданин на трета страна с право на пребиваване с цел обучение ([глава 2 алинея 3 AufenthG](#)) или с цел работа ([глава 2 алинея 4 AufenthG](#)) подаде заявление за получаване на помощи по SGB II или SGB XII за себе си или за своите членове на семейството ([§ 87 алинея 2 точка 3 AufenthG](#)).

Задълженията за информиране на службите засягат на първо място граждани на трети страни. При гражданите на ЕС информирането на Службата за чужденци може да се прави само тогава, когато молбата за получаване на помощи или получаването на помощи са "от значение при вземането на решение" за продължаването на правото на свободно движение ([§ 11 ал. 7 FreizügG/EU](#)). Това не се отнася за граждани на ЕС с право на свободно движение с цел търсене на работа, тъй като тяхното право им на пребиваване съществува независимо от осигуряването на издръжката за живот. Задължение за информиране не съществува също за гражданите на ЕС след пет години *обичайно* пребиваване, ако едновременно с това те имат право на постоянно пребиваване или право да търсят работа. Само ако неработещите граждани на ЕС нямат (материално) право на пребиваване, правото на пребиваване зависи от осигурената издръжка за живот, и може да се информира Службата за чужденци.

- При граждани на ЕС Службата за чужденци *може* да използва заявлението за получаване или получаването на посочените социални помощи като основание за преразглеждане на правото на свободно движение. В резултат на това Службата *може* официално да установи загубата на правото на свободно движение, ако повече няма основание за свободно движение съгласно правото на ЕС ([§ 5 ал. 4 FreizügG/EU](#)). Това се отнася например за лица, чието пребиваване досега се е основавало единствено на правото на шестмесечно

търсене на работа, след това вече няма изгледи за успешно търсене на работа или в действителност не се търси работа ([§ 2 ал. 2 №. 2a FreizügG/EU](#)). Необходимо е винаги да се провери всеки отделен случай.

✓ **Нашият съвет:** За да докажете вашите изгледи за успешно търсене на работа пред Службата за чужденци, документирайте Вашите усилия за търсене на работа. Съхранявайте копия от вашите писма за кандидатстване и доказателства за интервюта за работа, квалификационни курсове, стажове и др.

Не е възможно установяване на загубата на правото на свободно движение и експулсиране единствено поради получаването на помощи за безработни II, например за наети и самонаети лица, търсещи работа лица (най-малко за шест месеца) и лица с право на пребиваване съгласно [чл. 10 от Регламента \(ЕС\) 492/2011](#) . По тази причина това е изключено след петгодишно *законно* пребиваване (Право на постоянно пребиваване).

- При граждани на трети страни предоставянето или удължаването на разрешението за пребиваване, предоставянето на разрешение за стопанска дейност или за събиране на семейството обикновено изисква издръжката на живот, включително здравното осигуряване, да бъде осигурено без да се прибягва до получаване на обществени средства. Към „обществените средства“ спадат помощите по SGB II и SGB XII ([§ 2 ал. 3 AufenthG](#)). Дори подаването на заявление за получаване на една от тези помощи, без действително да се предяви това право, *може* да доведе до изключване на предоставянето или удължаването на разрешението за пребиваване от Службата за чужденци ([§ 5 ал. 1 AufenthG](#)).

При пребиваване с цел обучение или работа, преждевременното прекратяване на обучението или работата и получаването на основна издръжка на живота *може* да доведе до последващо съкращаване ([§ 7 ал. 2 точка 2 AufenthG](#)) или отмяна ([§ 52 алинеи 2а до 4 AufenthG](#)) на разрешението за пребиваване.

Получаването на помощи по Alg II и социални помощи за гражданите на трети страни не означава автоматично, че възникват отрицателни последствия за правото на пребиваване. Службата за чужденци трябва винаги да взема решение за всеки отделен случай.

Получаването на посочените социални помощи не пречи при чужденци, които имат разрешение за стопанска дейност. Освен това Законът за пребиваването предвижда голям брой изключения от изискването за „осигурена издръжка на живота“ при предоставянето и удължаването на разрешението за пребиваване. Това важи например

- за чужденци, които са женени за германски граждани, или за непълнолетни деца чужденци на германски граждани или за родители чужденци, които се грижат за своето непълнолетно дете с германско гражданство ([§ 28 ал. 1 AufenthG](#)), както и
- за чужденци, които притежават или могат да предявят право на титул за пребиваване като бежанци по [§§ 24, 25 ал. 1 и 2 AufenthG](#) или на основата

на забрана за екстрадиране по [§ 25 ал. 3 AufenthG](#) или като жертви на наказателни престъпления по [§ 25 ал. 4a и 4b AufenthG](#) ([§ 5 ал. 3 AufenthG](#)).

При разрешението за събиране на семейството важи съответното например за признати бежанци, които поставят молба за събиране на семейството в рамките на три месеца след тяхното признаване като бежанци, което не подлежи на обжалване, ([§ 29 ал. 2 AufenthG](#)), или за лица, имащи субсидиарна защита в рамките на издаването на 1000 национални визи на месец ([§ 36a AufenthG](#)).

За лица от държави, които са подписали Европейското споразумение за социално подпомагане (EFA), Европейското споразумение за благосъстояние (EFA), „репатрирането“ е изключено по-специално тогава, когато те са влезли в Германия преди навършване на 55 години и са пребивавали в Германия поне пет години или са влезли в страната след навършване на 55 години и живеят в Германия поне от десет години ([член 7 EFA](#)). (Към държавите, подписали EFA, се числят "старите" държави от ЕС, Естония и Турция (повече за EFA в глава 16 "Какви помощи получават чужденците, които са изключени от получаването на помощи по Alg II?").

✓ **Нашият съвет:** Тъй като тук не могат да бъдат представени всички разпоредби, отнасящи се до правото на пребиваване, Ви препоръчваме при допълнителни въпроси да се обърнете към [Първоначална консултативна служба за мигранти](#) на Дружествата за социални грижи в Берлин, [Консултативна служба за бежанци](#) в Берлин или [Консултативна служба при референта по интеграция](#).

5. Особенности при лица на професионално обучение

Много лица на професионално обучение имат право на помощи по Alg II или социални помощи, ако те изпълняват предпоставките за получаване на помощи за основна издръжка на живота за търсещи работа лица (виж предходните точки на тази глава).

Дали лицата на професионално обучение имат право на редовни помощи за издръжка на живота или те са изключени от тези помощи зависи между другото от вида на обучението и условията на живот на лицата на професионално обучение ([§ 7 ал. 5 и ал. 6 SGB II](#)).

Лицата на професионално обучение, които правят **професионално обучение в дуалната система (предприятие и училище)**, по правило имат право на помощ по Alg II и социални помощи. От това правило са изключени само лицата на професионално обучение, които по време на подходящи за финансиране по SGB III

- професионално обучение (в дуалната система),
- образователна мярка за професионална подготовка или
- мярка със специални условия за участието на хора с увреждания в трудовия живот

са настанени с пълен пансион в общежитие, интернат или друга институция със социално-педагогическа подкрепа.

Ученици и студенти по принцип са изключени от правото на получаване на помощ

по Alg II или социална помощ, ако участват в (училищно) обучение, което е подходящо за финансиране съгласно Федералния закон за подпомагане на образованието (BAföG). В противния случай важи: ученици и студенти, чието обучение не отговаря на условията за финансиране по BaföG от самото начало, могат да получават помощ по Alg II или социална помощ. Например студентите в задочни или докторски курсове на обучение или по време на ваканционен семестър, в който реално не се провежда курс на обучение, не са засегнати от изключването от получаване на помощи.

За ученици и студенти, които правят обучение, подходящо за финансиране по BaföG, SGB II предвижда освен това многобройни изключения от изключването от получаване на помощи.

Право на помощ по Alg II или социална помощ имат учениците

- в средните общообразователни училища (средни училища, общообразователни училища, гимназии) и професионалните училища след 10-ти клас
- в паралелките в професионални училища и техникуми, чието посещение не изисква завършено професионално обучение,

ако живеят при родителите си и поради тази причина не получават стипендия BaföG.

Право на помощи също имат учениците и студентите

- във вечерни училища (средни училища, общообразователни училища, гимназии),

ако не получат стипендия BaföG поради възрастта си (обикновено след 30 години).

При условие, че те действително получават стипендия BaföG, *или само поради отчитане на доходите и имуществото* не получават, следните лица на професионално обучение могат да поискат помощ по Alg II или социална помощ:

- всички ученици,
- студенти, които живеят при родителите си, и
- студенти във вечерни гимназии или колежи или в паралелки на техникуми, чието посещение изисква завършено професионално образование, дори ако те не живеят при родителите си.

Ако е подадена молба за стипендия BaföG, но при започването на обучението все още не е взето решение по молбата, тези лица на професионално обучение вече получават помощ по Alg II или социални помощи до решението по молбата за стипендия BaföG. След това те имат право на редовни помощи за издръжка на живота само ако е изпълнено едно от другите две изисквания.

Изключени от правото на получаване на помощи по Alg II и социални помощи са винаги студентите във висшите специализирани училища, академии и университети, които не живеят при родителите си. Същото се отнася за ученици и студенти, чийто курс на обучение отговаря на изискванията за финансиране по BaföG, но които не получават BaföG по „лични причини“, като например тяхната възраст, гражданство или надвишаване на максималния период на финансиране. За някои лица на професионално обучение, които не получават BaföG поради

възрастта си, обаче има добавка в тежки случаи (повече за това по-нататък).

Помощи за лица на професионално обучение

Лица на професионално обучение, които нямат право на помощи по Alg II и социални помощи съгласно § 7 ал. 5 SGB II, ако са нуждаещи се получават само ограничените „Помощи за лица на професионално обучение“ по [§ 27 SGB II](#). Помощите не се броят за помощи по Alg II и поради това не включват задължение за здравно осигуряване (виж глава 6 „Как са осигурени лицата, получаващи помощ по Alg II и социални помощи при заболяване и обгрижване?“).

Към помощите за лица на професионално обучение спадат:

- допълнителни потребности за бременни, за самотни родители, за скъпо струващо хранене и при неизбежни специални потребности (виж глава 5 под точка 2 „Допълнителни потребности“),
- потребности за първоначално обзавеждане за облекло и при бременност и раждане (виж глава 7 под точка 2 „Еднократни помощи“),
- заем за преходния период в месеца на започване на професионално обучение, ако едва в края на месеца се очаква изплащането на първото възнаграждение за обучението или стипендията по BaföG.

В *специални тежки случаи* лицата на професионално обучение, които нямат право на помощи по Alg II и социални помощи, получават кредит в размера на стандартната потребност, на допълнителната потребност за децентрализирано снабдяване с топла вода, на разходите за жилище и отопление, на потребностите за образование и участие в общественния живот и на необходимите вноски за здравно осигуряване и обгрижване.

Специален тежък случай *може* да възникне, ако например, издръжката на живота на самотните родители или на лица с тежки увреждания не е осигурена малко преди завършването на следването в университета и без помощи от Бюрото по труда съществува опасност да се прекъсне обучението ([§ 27 ал. 3 точка 1 SGB II](#)).

Задължително *трябва* да се приеме наличието на специален тежък случай и *трябва* да се изплатят помощите за тежки случаи като добавка ([§ 27 ал. 3 точка 2 SGB II](#)), ако

- учениците и студентите само поради преминаване на възрастовата граница (обикновено 30-та година) нямат право на стипендия BaföG, и
- училищното образование в отделния случай е необходимо за интегрирането и
- без помощи за издръжката на живота съществува опасност да се прекъсне обучението.

Исключени от получаването на добавка в тежък случай са студентите във Висши професионални училища, Академии и Висши училища – те *могат* да получат само кредит в тежък случай.

Всички кредити по § 27 SGB II трябва да се изплащат едва след завършване на професионалното обучение ([§ 42а ал. 5 SGB II](#)).

Добре е да се знае: Децата на лицата на професионално обучение, живеещи в домакинството, които са изключени получаването на помощи за безработни II, получават нормалните помощи по SGB II. Това се отнася също и за партньорите на лицата на професионално обучение, които живеят в потребителската общност.

Глава 4 | Каква е разликата между потребителска, домакинска и жилищна общност?

Дали имате право за получаване на помощ Alg II и социална помощ и в какъв размер, зависи също от това, дали вие живеете в една потребителска общността, домакинска общност с роднини или жилищна общност.

1. Потребителска общност, включително „общност на семейни начала“

Законодателят приема, че лицата, които живеят в една потребителска общност стопанисват „от една обща кошница“. Партньорите трябва да се застъпват един за друг и по правило също и родителите за децата си, ако те все още живеят у дома.

Кой се числи към потребителската общност, е регулирано в [§ 7 ал. 3 SGB II](#). Това са:

- кандидатите за помощи,
- чиито
 - съпрузи или регистрирани житейски партньори, които не живеят постоянно отделно от тях, или
 - партньори, живеещи в домашна общност, когато двамата партньори образуват общност на отговорност и застъпничество („общност на семейни начала“), и
- неженени деца на кандидатите за помощи или техните партньори, които са част от домакинството, ако децата са на възраст под 25 години и не могат да осигуряват своята издръжка на живот от собствените си приходи или имущество. Децата под 25-годишна възраст според становището на АЗ образуват собствена потребителска общност, ако са трудоспособни и сами имат дете или живеят с партньор в домакинството на своите родители.

Една потребителска общност винаги предполага, че най-малко едно лице от потребителската общност е трудоспособно. Тя съществува например също, ако трудоспособен ученик (най-малко на 15 години) живее заедно с родителите си, които са с пълно намалена трудоспособност.

Лицата, които са изключени от получаването на помощ по Alg II поради следване във висше учебно заведение, получаване на пенсия за старост или постоянна пълна пенсия за намалена работоспособност, принадлежат към потребителската общност, ако живеят с лица, които имат право на помощ по SGB II.

Съпрузите се считат съгласно съдебната практика на Федералния социален съд ([BSG от 18.2.2010 – В 4 AS 49/09 R](#)) за „живеещи постоянно разделно“, когато от страна на единия или двамата партньори е налице желание да се разделят и са налице действителни признаци за прекратяване на партньорството, например

документирани чрез подаване на молба за развод или напускане на единия партньор от общото жилище.

Определянето на „разделно живеене“ въз основа на дефиницията от семейното право за раздяла, както го е правил досега висшият германски социален съд, е оспорвано. Според някои съдилища "постоянно разделно живеене" вече съществува, ако съпрузите за по-дълъг период от време не формират домакинска общност (не живеят и не стопанисват заедно) - желанието на партньорите да се разделят е без значение ([Социален съд Майнц от 26.3.2013 г. – S 17 AS 1159/12](#) и от [14.8.2014 - S 3 AS 430/14](#); [Социален съд Щутгарт от 4.12.2018 – S 8 AS 3575/18, под раздел II.3](#)).

Непълнолетни деца, които в резултат на разделянето на родителите, живеят само временно в домакинството на един нуждаещ се от помощ родител, образуват с този родител така наречената временна потребителска общност. Достатъчно е, ако детето живее „сравнително редовно за по-дълго от един ден“ (Федерален социален съд) с този родител, например всеки втори уикенд. Тогава детето обикновено получава пропорционален дял от стандартната потребност и, ако е необходимо, пропорционален дял от допълнителната потребност за топла вода или скъпо хранене в съответствие с броя дни в месеца, през които детето живее с родителя, нуждаещ се от помощ.

Разпределение на доходите в потребителската общност

Правото на получаване на помощ по Alg II и социална помощ обикновено се определят чрез сравняване на общия доход на лицата в потребителската общност с тяхната обща потребност за нуждите за живот (стандартна потребност, допълнителна потребност, разходи за жилище). Едва след като тези потребности се покриват от доходите, оставащият доход се приспада от потребността за образование и участие в общественния живот.

Този метод на изчисление редовно означава, че например един партньор, който има достатъчен доход за себе си, се счита за нуждаещ се и има право да получава помощи, докато не е отстранена нуждата от помощ на всички членове на потребителската общност.

Разпределението на доходите в рамките на потребителската общността се извършва по друг начин, ако един партньор е изключен от получаването на помощи по Alg II. Тогава само доходът на изключения от получаване на помощи партньор, който надвишава собствените му нужди, се разпределя между членовете на потребителската общност, които имат право да получават помощи.

Членовете на една потребителска общност не винаги трябва да използват своите приходи и имущество един за друг.

- Приходите и имуществото на родителите не се вземат предвид при дете под 25 годишна възраст, живеещо в домакинството, ако детето е бременно или отглежда собствено дете на възраст до шест години ([§ 9 ал. 3 SGB II](#)).
- Приходите и имуществото на децата се вземат предвид само при самите тях, но не и при родителите или при братята и сестрите в домакинството.

Добре е да се знае: Ако дете под 25-годишна възраст има достатъчно доходи – например от издръжка за дете и детски помощи – или имущество, така че то не се нуждае от помощи, то не се числи към потребителската общност. Едно от последствията в този случай е, че неговият дял от разходите за жилище и отопление вече не се поема от Бюрото по труда. Детето може при нужда да получи помощи за наем по [Закона за помощите за жилище](#).

Какво представлява една „общност на семейни начала“?

Една „общност на семейни начала“ може да се приеме, когато живеят заедно двама партньори, които не са нито женени, нито живеят в регистрирано партньорство. Тя съществува, когато двамата партньори са готови да поемат отговорност и да се застъпват един за друг ([§ 7 ал. 3а SGB II](#)).

Ако е *изпълнено* едно от следните обстоятелства, законодателят *предполага*, че е налице „общност на семейни начала“:

- партньорите живеят заедно повече от една година,
- партньорите живеят заедно с общо дете,
- партньорът се грижи за деца или роднини на другия партньор в общото домакинство,
- партньорите имат право да се разпореждат с приходите или имуществото на другия партньор.

Законовата презумпция може да бъде оборена от Вас.

Други указания също могат да посочат, че се застъпвате един за друг, например когато един партньор предвижда другия партньор в своята застраховка живот. Поради това една общност на семейни начала вече може да съществува, ако Вие още не сте живели заедно в продължение на една година и не сте водили съвместно домакинството.

✓ **Нашият съвет:** Предпоставка за една потребителска общност е готовността за съвместно водене на домакинството. Заедно с Вашите съквартиранти Вие не образувате потребителска общност, ако Вие и Вашият съквартирант винаги сте водили домакинството и живота си отделно и можете да представите правдоподобно това в Бюрото по труда.

2. Домакинска общност с роднини по пряка или непряка линия

Законодателят *предполага*, че роднините по пряка или непряка линия се подпомагат взаимно, ако

- те живеят в едно общо домакинство и
- имат финансова възможност за това ([§ 9 ал. 5 SGB II](#)).

Това предположение може да бъде оборено от Вас.

Роднини са например също и родителите, когато те живеят заедно със своите 25-годишни или по-възрастни деца, които вече не принадлежат към потребителската общност.

Добре е да се знае: Не е налице домакинска общност, ако Вие живеете заедно в едно жилище с роднини по пряка или непряка линия, но Вие – както в една жилищна общност – общ апартамент – водите отделни домакинства.

Дали роднините по пряка или непряка линия, с които е налице домакинска общност, имат финансова възможност да подпомагат роднини, нуждаещи се помощи, се определя по следния начин: Най-напред приходите на роднините по пряка линия се "коригира" с определени удържки (повече по тази тема в глава 9 "Как се отчитат приходите?"). От коригирания доход се приспада двойната стандартна потребност и частта от общия наем, която се пада на роднините. В отделни случаи от приходите могат да бъдат приспаднати други специфични тежести, като например плащания на вноски по заеми или плащания за издръжка на лица, които имат право на издръжка и живеят извън домакинството. Полученият след това приход на роднините се отчита наполовина на потребността на лицата, нуждаещи се от помощ ([§ 1 ал. 2 Alg II-V](#)).

За имуществото на роднини по пряка или непряка линия важи същия размер на защитеното имущество както за лица, имащи право на помощ по Alg II ([§ 7 ал. 2 Alg II-V](#)). Прочетете в глава 10 „Как се приспада имуществото?“.

Пример: Нуждаещата се от помощи госпожа М. живее в една домакинска общност с леля си. Лелята получава месечна пенсия за старост в размер на 1.400,00 евро (нето). Месечният общ наем възлиза на 600,00 евро. Лелята не притежава имущество. Възможността за оказване на помощ на лелята се изчислява по следния начин:

Нетна пенсия на лелята 1.400,00 евро
минус

- фиксирана сума за застраховка (коригирана) 30,00 евро
- двойна стандартна потребност 898,00 евро и
- половин месечен общ наем 300,00 евро
- = **оставащи доходи 172,00 евро.**

От тях се приспадат 50 % от госпожа М., това са **86,00 евро на месец.**

Ако роднините по пряка или непряка линия в домакинската общност нямат възможността да Ви подпомагат, Бюрото по труда не може да се позове на тяхната помощ.

✓ **Нашият съвет:** Бюрата по труда могат да не извършват проверка на възможността за оказване на помощ, ако роднините не са задължени да Ви плащат издръжка. В този случай обикновено е достатъчно писмено заявление на роднините, че те не Ви подпомагат финансово. Роднините по непряка линия по принцип не са задължени да Ви плащат издръжка.

Ако действително получавате парични помощи от роднините по пряка или непряка линия, те ще бъдат взети под внимание при определяне на Вашата помощ. Ако живеете безплатно в жилището, при Вас отпадат потребностите за жилище и отопление.

3. Жилищна общност

Ако не е налице нито потребителска общност, нито домакинска общност с роднините по пряка или непряка линия, приходите и имуществото на съквартирантите не могат да се вземат предвид при осигуряването на жизнения минимум на нуждаещите се членове на жилищната общност.

Глава 5 | Кои потребности се вземат под внимание при основната издръжка на живота?

Помощта Alg II и социалната помощ са помощи за осигуряване на издръжката на живота. Вие имате право да получавате тези помощи, ако са изпълнени законовите изисквания.

Помощта Alg II и социалната помощ се състоят от:

- стандартната потребност,
- ако е необходимо допълнителните потребности и
- потребностите за жилище, отопление и топла вода.

☛ **Моля, обърнете внимание:** Действителната сума, подлежаща на изплащане, се изчислява като от така получената потребност се извади Вашия приход, подлежащ на приспадане. (виж глава 9 „Как се отчитат приходите?“). В глава 9 ще намерите и примери за изчисляването на помощта Alg II.

1. Стандартна потребност

Стандартната потребност трябва да покрива месечните разходи на всяко лице, имащо право да получава помощи, между другото за храна, облекло, лична хигиена и козметика, домакински вещи, електричество, електрическа енергия за домакински нужди без частта, падаща се на отопление и топла вода, транспорт, телефон, интернет и развлечения ([§ 20 SGB II](#); [Закон за определяне на стандартната потребност](#)).

Стандартната потребност се отпуска под формата на фиксирана сума според шест степени на стандартната потребност.

Обзор 1:

Месечна стандартна потребност (в евро)

Степени на стандартна потребност	2022	2021
Степен 1: лица, живеещи сами, самотни родители, пълнолетни с партньор под 18 годишна възраст в потребителската общност	449	446
Степен 2: пълнолетни партньори в една потребителска общност	404	401
Степен 3: пълнолетни под 25 годишна възраст, които живеят в една потребителска общност със своите родители, и	360	357

лица под 25 годишна възраст, които без разрешение на Бюрото по труда са променили местоживеенето си		
Степен 4: младежи от 14 до 17 години	376	373
Степен 5: деца от 6 до 13 години	311	309
Степен 6: деца под 6 години	285	283

☛ **Моля, обърнете внимание:** Преглед 1 показва регламентираните в § 20 SGB II групи от случаи. Възможни са други, нерегламентирани в закона случаи.

2. Допълнителни потребности

Допълнително към стандартната потребност, ако е необходимо, се отпуска и допълнителна потребност. Тя е предназначена да компенсира по-високите финансови тежести за лица, имащи право да получават помощ, в определени житейски ситуации. Ако са изпълнени съответните условия, Вие имате право на една или повече допълнителни потребности. Като цяло допълнителните потребности под 2.1 до 2.4 се вземат предвид само до размера на определящата стандартна потребност на съответното лице, имащо право да получава помощи.

2.1 Допълнителна потребност за бременни

Допълнителната потребност е фиксирана и представлява 17 процента от стандартна потребност на бременната жена и се отпуска след 13-та седмица на бременността до края на месеца на раждането ([§ 21 ал. 2 SGB II](#)).

Обзор 2:

Месечна допълнителна потребност за бременни (в евро)

Степени на стандартна потребност	2022	2021
Степен 1: лица, живеещи сами, самотни родители, пълнолетни с партньор под 18 годишна възраст в потребителската общност	76,33	75,82
Степен 2: пълнолетни партньори в една потребителска общност	68,68	68,17
Степен 3: пълнолетни под 25 годишна възраст, които живеят в една потребителска общност със своите родители, и лица под 25 годишна възраст, които без разрешение на Бюрото по труда са променили местоживеенето си	61,20	60,69
Степен 4: младежи от 14 до 17 години	63,92	63,41

2.2 Месечна допълнителна потребност за самотни родители

Допълнителната потребност получават лицата, които живеят заедно с поне едно непълнолетно дете и са единствено отговорни за отглеждането и грижите за детето в домакинството ([§ 21 ал. 3 SGB II](#)). Децата могат да бъдат не само собствените или осиновените деца, но и приемните деца.

Допълнителната потребност е фиксирана за самотни родители, живеещи с едно дете на възраст под 7 години или с две или три деца на възраст под 16 години и

представлява 36 процента от стандартната потребност за степен 1. Тя възлиза за всяко дете на 12 процента от стандартната потребност за степен 1, ако като цяло се получава по-висока месечна сума, най-много обаче 60 процента от стандартната потребност за степен 1.

Обзор 3:

Месечна допълнителна потребност за самотни родители (в евро)

	2022	2021
1 дете под 7 години	161,64	160,56
1 дете над 7 години	53,88	53,52
2 деца под 16 години	161,64	160,56
2 деца над 16 години	107,76	107,04
1 дете над 7 години и 1 дете над 16 години	107,76	107,04
3 деца	161,64	160,56
4 деца	215,52	214,08
5 и повече деца	269,40	267,60

☛ **Моля, обърнете внимание:** Ако детето живее временно при разведени или живеещи разделно родители в две домакинства, действат следните правила: Допълнителната потребност се полага по половина на съответния родител, ако детето последователно пребивава при всеки от родителите поне за една седмица. В противен случай по принцип цялата допълнителна потребност се зачислява на този родител, при който детето основно пребивава.

2.3 Допълнителна потребност за лица с увреждания, имащи право на помощи

Лица с увреждания, имащи право на помощи Alg II, могат да получават допълнителна потребност в размер на 35 процента на съответната стандартна потребност, ако въз основа на тяхното увреждане получават една от помощите за интеграция на пазар на труда, които са определени по-точно в [§ 21 ал. 4 SGB II](#). Те включват, например, професионална квалификация или добавка за интегриране от Бюрото по труда или друга публична институция. Допълнителната потребност получават също и лица, получаващи социални помощи, след навършване на 15 години, ако те в рамките на помощите за участие в обществения живот посещават училище, професионално училище или университет ([§ 23 №. 2 SGB II](#)).

Обзор 4:

Месечна допълнителна потребност за лица с увреждания, имащи право на помощи (в евро)

Степени на стандартна потребност	2022	2021
Степен 1: лица, живеещи сами, самотни родители, пълнолетни с партньор под 18 годишна възраст в потребителската общност	157,15	156,10
Степен 2: пълнолетни партньори в една потребителска общност	141,40	140,35
Степен 3: пълнолетни под 25 годишна възраст, които живеят в една потребителска общност със своите	126,00	124,95

родители, и лица под 25 годишна възраст, които без разрешение на Бюрото по труда са променили местоживеенето си		
Степен 4*: младежи от 15 до 17 години	131,60	130,55

* тук едновременно след навършване на 15 години

2.4 Допълнителна потребност за скъпо струващо хранене

Ако в резултат на заболяване по медицински причини възникнат допълнителни разходи за хранене, трябва да се предостави допълнителна потребност ([§ 21 ал. 5 SGB II](#)). Заболяването трябва да бъде удостоверено от лекар.

Основата за предоставяне на допълнителна потребност за скъпо струващо хранене са Препоръките на Германския съюз за обществено и лични грижи. През месец септември 2020 г. Германският съюз актуализира своите [Препоръки за отпускане на допълнителна потребност за скъпо струващо хранене съгласно § 30 ал. 5 SGB XII](#). Препоръките се отнасят конкретно до допълнителната потребност от социална помощ (SGB XII), но се прилагат също само с малки отклонения в областта на основната издръжка за живот за търсещи работа лица.

Според тях при определени заболявания по принцип се препоръчва фиксирана допълнителна потребност. Определяща за изчисляването на допълнителната потребност винаги е стандартната потребност за лица, живеещи самостоятелно.

Обзор 5:

Месечна допълнителна потребност за скъпо струващо хранене (съгласно Препоръките на Германския съюз от 16-ти септември 2020 г.)

Заболяване	Препоръчана допълнителна потребност (в % от 1 степен на стандартната потребност)
цъолиакия или непоносимост към глутен	20 % (89,80 евро)
муковисцидоза или кистозна фиброза	30 % (134,70 евро)
недохранване, предизвикано от болести * (преди: консумиращи заболявания)	10 % (44,90 евро)
терминална бъбречна недостатъчност с диализно лечение	5 % (22,45 евро)
„нарушения при преглъщане“	в размера на действителните разходи

* Такова недохранване може да е налице между другото при следните заболявания: туморни заболявания, хронични обструктивни белодробни заболявания (ХОББ), IBD (болест на Крон, улцерозен колит), неврологични заболявания (включително нарушения при преглъщане), терминална и предтерминална бъбречна недостатъчност, особено при диализа, нарушения на зарастването на рани или чернодробни заболявания (например алкохолен стеатохепатит, цироза на черния дроб).

В тези случаи предпоставка за предоставяне на допълнителното изискване е да има или [Body-Mass-Index](#) индекс на телесна маса (ИТМ) под 20, значително намалена мускулна маса или бърза загуба на тегло, обусловена от болестта, и това е резултат от тежестта на заболяването или силно намален прием на храна (не е диета или анорексия).

В случай на непоносимост към храни, например непоносимост към лактоза, при високо кръвно налягане, повишените нива на липидите в кръвта или диабет тип I и II обикновено не се одобряват допълнителни потребности. Съгласно препоръките на Германския съюз в тези случаи е достатъчна пълноценната диета („здравословна смесена диета“) – разходите за това, така е обосновано, се покриват от стандартната потребност.

Германската асоциация не е изследвала отделно свързаните с храненето допълнителни потребности на децата и младежите. Германската асоциация приема, че гореспоменатите препоръки по принцип могат да се използват и за деца и младежи. Въпреки това се препоръчват допълнителни медицински прегледи, ако има индикации, че поради възрастта има по-високи допълнителни потребности. Такава причина съществува например в случай на хранителни ограничения поради заболяване като резултат на непоносимост към лактоза при кърмачета и в ранна и ранна детска възраст.

Добре е да се знае: Препоръките на Германския съюз не са правно обвързващи. В отделни случаи съдилищата могат да се отклонят от тях. Също така за болести, които не са изброени тук, може в отделни случаи да се признаят допълнителни потребности. По правило тогава е необходим допълнителен медицински преглед.

2.5 Неизбежни специални потребности (допълнителна потребност в тежки случаи)

Допълнителна потребност трябва да се отпусне, когато лицата, имащи право да получават помощи в определен случай имат също и специална неизбежна потребност, което означава, че тя не е или не в достатъчна степен покрита от стандартната потребност ([§ 21 ал. 6 SGB II](#)). Такива са преди всичко текущи потребности, по изключение също и еднократни потребности (виж долу).

Неизбежна е потребността по-специално, когато тя не може да бъде отложена по време и не може да бъде задоволена от дарения от трети страни (например училища) или помощи от други институции (например здравна застраховка или застраховка за обгрижване). Не трябва да се предоставя допълнителна потребност, ако допълнителните разходи са ниски и могат да бъдат компенсирани чрез спестявания в други области на живота.

Според волята на законодателя, това е разпоредба за тежки случаи, която "(е) ограничена до няколко случая поради „тесните и строги фактически изисквания“ ([Bundestags-Drucksache 17/1465](#) /разпечатка на Бундестага 17/1465, стр. 8 и сл.).

Федералната агенцията по заетостта примерно посочва в своите директиви следните потребности, които по принцип могат да бъдат признати:

- помощници за чистене или в домакинството за хора с тежки физически увреждания, например използващи на инвалидни колички,
- разходи за упражняване на правото на общуване с децата при живеещи разделено родители, по-специално пътните разходи на децата или на родителя,
- средства за грижа и хигиена на тялото, които са постоянно необходими по здравословни причини и не се заплащат от здравната каса, например тоалетни принадлежности в случай на възникване на СПИН-инфекция, продукти за лична хигиена при атопичен дерматит.

При еднократни потребности, Бюрото по труда първо проверява дали е възможен кредит съгласно [§ 24 ал. 1 SGB II](#) (повече по темата „Кредити в случай на неизбежна необходимост“, виж глава 7 под точка 2.4). Само ако подкрепата под формата на кредит не е приемлива или прилагането на регламента за кредита е изключено, тъй като еднократната необходимост за издръжката за живот не е отчетено от стандартната необходимост, се взема под внимание допълнителната необходимост. Кредитът за лица, имащи право на помощи, може да бъде неприемлив, ако възникне непредвидимо висока финансова нужда.

Еднократна специална необходимост може например да бъде за закупуване на компютър, лаптоп или таблет за нуждаещи се ученици, в случай че училището удостовери необходимост от тези уреди и за учениците няма на разположение подходящ уред или пък не може да им се предостави в близко време. Съдилищата признаха специална необходимост преди всичко във връзка с участието в училищни занятия в домашна среда поради пандемията („домашно обучение“) (напр. Областен социален съд Шлезвиг-Холщайн [Областен социален съд Шлезвиг-Холщайн от 18.3.2021 - L 3 AS 28/21 B ER](#)).

Федералната агенция по заетостта (A3) отпуска - при горепосочените условия – на нуждаещи се ученици на възраст под 25 години допълнителна необходимост в размер до 350 евро за закупуване на компютър, лаптоп или таблет, при необходимост и принтер ([Инструкция от 1-ви февруари 2021 г.](#)).

Една нова инструкция на A3 предвижда, че свързаната с пандемията специална необходимост при дистанционно обучение трябва да се признава само докато германският Бундестаг счита, че епидемичната ситуация има национално значение ([Инструкция от 13 октомври 2021 г.](#)). Тъй като епидемичната ситуация от национално значение изтече на 25-ти ноември 2021 г., трябва да се изчака, дали тези ограничителни инструкции ще останат в сила.

✓ **Нашият съвет:** Документирайте при текущи специални потребности размера на месечните си допълнителни разходи чрез разписки, квитанции или по друг начин. От това зависи от размера на Вашата допълнителна необходимост. При допълнителни разходи по здравословни причини, докажете примерно чрез медицинско свидетелство, че разходите са необходими от медицинска гледна точка.

2.6 Допълнителна потребност за училищни материали

Като допълнителни потребности се поемат разходи за закупуване или заплатено заемане на учебници и работни тетрадки с ISBN номер ([§ 21 ал. 6а SGB II](#)).

Предпоставка за това е, съответните ученици нито да са освободени от използването на учебни материали, нито да имат възможност за безплатно получаване или заемане на учебници и работни тетрадки. Освен това използването на учебника или работната тетрадка книга трябва да бъде предписано от училището или съответния учител по предмета.

В Берлин семействата, нуждаещи се от помощ, при подадена молба са освободени от заплащане на собствения си дял от разходите за закупуване на учебни материали (виж глава 18 под точка 3. „Освобождаване от заплащане на собствения дял от разходите за придобиване на учебни материали в училищата“).

2.7 Допълнителна потребност за децентрализирано снабдяване с топла вода

Ако снабдяването с топла вода в жилището се извършва например с помощта на електрически бойлер или проточен мигновен бойлер, се признава допълнителна потребност в размер на фиксирана ставка от 0,8 до 2,3 процента от съответната стандартна потребност ([§ 21 ал. 7 SGB II](#)).

☛ **Моля, обърнете внимание:** Снабдяването с топла вода чрез етажно газово отопление спада към централното снабдяване с топла вода. Повече информация за особеностите на етажното газово отопление ще намерите в тази глава под точка 3.2 б) „Ограничения за разходите за отопление, включително за централното снабдяване с топла вода“.

Обзор 6:

Месечна допълнителна потребност за децентрализирано снабдяване с топла вода (в евро)

Степени на стандартна потребност	2022	2021
Степен 1 (2,3 процента)	10,33	10,26
Степен 2 (2,3 процента)	9,29	9,22
Степен 3 (2,3 процента)	8,28	8,21
Степен 4 (1,4 процента)	5,26	5,22
Степен 5 (1,2 процента)	3,73	3,71
Степен 6 (0,8 процента)	2,28	2,26

По-високи разходи за децентрализирано снабдяване с топла вода се поемат само в случай, че потреблението на топла вода се докаже чрез отделен водомер.

2.8 Допълнителна потребност за нетрудоспособни лица с документ с обозначение „G“ или „aG“

Лица, получаващи социални помощи, които са признати за лица с пълно намалена трудоспособност по смисъла на SGB VI и лица с тежки увреждания с двигателни

проблеми или изключителни двигателни проблеми (обозначение G или aG), получават допълнителна потребност в размер на 17 процента от тяхната стандартна потребност ([§ 23 № 4 SGB II](#)). Изключение: Вие вече получавате допълнителна потребност за Вашите увреждания (виж в тази глава под точка 2.3). Допълнителната потребност трябва да се предостави от Бюрото по труда, ако лицето с двигателни проблеми живее с трудоспособно лице в потребителската общност.

Обзор 7:

Месечна допълнителна потребност за нетрудоспособни лица с документ с обозначение „G“ или „aG“ (в евро)

Степени на стандартна потребност	2022	2021
Степен 1: самотни родители или пълнолетни с партньор под 18 годишна възраст в потребителската общност	76,33	75,82
Степен 2: пълнолетни партньори в една потребителска общност	68,68	68,17
Степен 3: пълнолетни под 25 годишна възраст, които живеят в една потребителска общност със своите родители, и лица под 25 годишна възраст, които без разрешение на Бюрото по труда са променили местоживеенето си	61,20	60,69
Степен 4*: младежи от 15 до 17 години	63,92	63,41

* тук едва след навършване на 15 години

3. Потребности за жилище, отопление и топла вода (жилищни разходи)

След първото подаване на молба Вашите жилищни разходи ще бъдат поети в действителния им размер като потребност от Бюрото по труда. Ако Вашите жилищни разходи превишават считаните за подходящи размери за жилище, разходите се поемат в пълен размер само временно, по правило за шест месеца ([§ 22 ал. 1 SGB II](#)).

★ Моля, обърнете внимание на специалния регламент за короната относно [разходите за настаняване и отопление](#) в нашата онлайн информация „Какво важи в момента, ако подам молба за обезщетение за безработица II („Hartz IV“) или детска надбавка?“ Ако специалният регламент се отнася за вас, вашите действителни жилищни разходи, независимо от размера им, се считат за подходящи за ограничен период от време.

3.1 Какво спада към жилищните разходи?

Към жилищните разходи на наемателите спадат

- нетния наем без отопление,
- месечните текущи оперативни разходи за например събиране на отпадъци, напояване и дренаж или почистване на стълбища,
- месечните разходи за отопление и разходите за топла вода при централно снабдяване с топла вода,

- допълнителните искания на наемодателя за оперативни разходи и разходи за отопление, полагащи се годишно
- други плащания, произтичащи от договора за наем, например за кабелна телевизия, ако те са фактически свързани с наемането на жилището („неизбежни допълнителни жилищни разходи“).

В случай на годишна доставка на отоплителни материали, разходите в месеца, през който те трябва да се заплатят, трябва да бъдат взети предвид като потребност. Еwentуално в такъв случай е налице правото на помощ по SGB II само през месеца, през който е закупен отоплителният материал ([BSG от 8-ми май 2019 г. – B 14 AS 20/18 R](#)).

Сметки за оперативни разходи и разходи за отопление

Исканията на наемодателя за оперативни разходи и разходи за отопление, които трябва да се платят по време на получаването на помощ по Alg II и се отнасят до актуалното жилище, трябва да бъдат поети от Бюрото по труда дори и тогава, когато произхождат от период, предхождащ периода на нуждата от помощ. Ако наемодателят има допълнителни искове след приключване на процес на намаляване на разходите, моля, прочетете допълнително точка 3.3 в тази глава.

Изплащанията и постъпленията от сметките за оперативни разходи и разходи за отопление – дори ако те са за периоди преди да сте получавали помощ по Alg II ([BSG от 24.6.2020 – B 4 AS 7/20 R](#)) намаляват потребността за жилище и отопление от месеца след постъплението. Те водят до по-ниски плащания от Бюрото по труда. Еwentуални по-високи плащания трябва да бъдат възстановени на Бюрото по труда. Изключение: Постъпленията не се приспадат от размера, в който Вие е трябвало да платите всички или част от допълнителните си разходи през счетоводния период от помощта за безработни II, тъй като Бюрото по труда не е признало изцяло жилищните Ви разходи ([§ 22 ал. 3 SGB II](#)). Жилищните разходи, които не са били признати по време на получаване на помощ по Alg II, се разглеждат в тази глава под точка 3.3 "Кога се изисква от Вас да намалите жилищните си разходи?".

Пропорционални разходи за жилище

По принцип разходите за жилище в решението за одобрение се разпределят по равно между живеещите в жилището. Ако в жилището живеят лица, които не принадлежат към потребителската общност, например деца след навършване на 25 години, на потребителската общност се пада съответно само по-нисък дял от разходите за жилище. Само тази част от разходите за жилище се сравняват с допустимите жилищни разходи потребителската общност при проверката за подходящи разходи.

Отклонения от този „принцип на разделяне на глава“ са възможни в определени случаи, например, ако има действащо споразумение за наема между лицата, които ползват заедно едно жилище, без да образуват потребителската общност.

Ако лицата, имащи право да получават помощи, живеят в собствено жилище или собствена еднофамилна къща, всички оперативни разходи и разходи за отопление на недвижимия имот, също и тези, които трябва да поемат наемателите, се поемат от Бюрото по труда. Освен това към потребността спадат и жилищните разходи, произтичащи от собствеността на жилището, като например лихви, дължими за собствеността на жилището (обикновено без вноските за погасяване на дългове) и неизбежни разходи за поддръжка и ремонт на недвижимия имот (виж [номер 4 на ПП-жилище](#)).

3.2 Кои жилищните разходи в Берлин се считат за „подходящи“?

Колко скъпо е да се живее в Германия, се различава от град до град и от област до област. Следователно „подходящите“ жилищни разходи трябва винаги да отчитат ситуацията на местния жилищен пазар.

До какъв размер жилищните разходи в Берлин се считат за „подходящи“ е регламентирано в [Правилниците за прилагане Жилище](#) (съкратено: ПП-жилище).

Съдебната практика изисква общинските служби, финансиращи основната издръжка за живот, една така наречена убедителна концепция, при която подходящите стойности се определят прозрачно и разбираемо. Берлинският сенат е публикувал „убедителната концепция“, от негова гледна точка, в [Приложение 1](#) към ПП-жилище.

ПП-жилище определят

- ориентировъчните стойности за brutния наем без отопление и
- граничните стойности за разходите за отопление, включително за централното снабдяване с топла вода,

които определят дали Вашето жилище е подходящо. Няма значение колко е голямо Вашето жилище, когато от Бюрото по труда се проверява дали жилището е подходящо.

В ПП-жилище се различават две ситуации:

- **при съществуващо жилище** – обикновено това е жилището, което сте наели, когато сте започнали да получавате помощи – се събират ориентировъчните и гранични стойности. Двете стойности, заедно с добавка за избягване на преместване и при необходимост допълнителни добавки и отстъпки, показват "допустимите общи разходи", които вашият *брутен наем с разходите за отопление* не трябва да надвишава, така че разходите ви за жилище да се считат за подходящи (повече по този въпрос по-нататък под тази точка).
- **при ново наемане на жилище** по време на получаване на помощи по Alg II не трябва да се надвишават нито ориентировъчната стойност за brutния наем без отопление, нито граничната стойност на разходите за отопление – при необходимост допълнителни добавки и отстъпки – (виж точка 3.4). Подходящите разходи се определят също и тогава отделно за brutния наем без отопление и за разходите за отопление, когато Бюрото по труда намали

„неподходящите“ разходи за жилище до „подходящи“ потребности (виж точка 3.3).

Следните правила за подходящи жилищни разходи важат за наематели и се прилагат съответно за лицата, които живеят в собствено жилище или собствена еднофамилна къща.

☛ **Моля, обърнете внимание:** Социалните съдилища не са обвързани с разпоредбите за подходящи разходи в ПП-Жилище, тъй като при тях се касае само за разпоредби за служителите в административните служби.

а) ориентировъчни стойности за brutния наем без отопление

Ориентировъчните стойности за brutния наем без отопление се различават в зависимост от големина на потребителската общност. Стойностите се коригират на всеки две години, винаги след публикуването на новия индекс за наеми в Берлин. Следните ориентировъчни стойности се основават на индекса за наеми в Берлин за 2021 г.

В преглед 8 и в таблиците в края на справочника (Приложение I) в колона 2 ще намерите ориентировъчните стойности за brutния наем без отопление.

Ориентировъчните стойности могат да бъдат увеличени с добавки.

На нашата интернет-страница www.beratung-kann-helfen.de/beratung/haeufige-fragen-zum-alg-ii можете да се информирате за актуалния размер на стойностите, които се считат за „подходящи“ в Берлин за вашите жизнени потребности.

Строителство на социални жилища

За жилища от строителството на социални жилища (I-ви път на финансиране) действат ориентировъчни стойности за brutния наем без отопление, които са увеличени с 10 процента. Когато изтече периодът на социалната обвързаност на жилището, действа отново нормалната ориентировъчна стойност.

→ Банката [Investitionsbank Berlin \(IBB\)](http://www.investitionsbank-berlin.de) може да Ви предостави информация по телефона на номер (030) 2125-4545, дали сте наели жилище от строителството на социални жилища (I-ви път на финансиране).

Премия "Климат"

В случай на енергийно реновирано жилище към ориентировъчните стойности за brutния наем без отопление се добавя т.нар. климатична премия. Предпоставка е крайната енергийна стойност за сградата да е по-малка от 100 киловатчаса на квадратен метър и година (класове за енергийна ефективност от А до В). Доказателството се предоставят чрез енергийния сертификат за сградата.

Премията е според [Приложение 1](#) към ПП жилище

- 25 евро за едно лице в потребителската общност (ПО),

- 32,50 евро за две лица в ПО,
- 40 евро за три лица в ПО,
- 45 евро за четири лица в ПО и
- 51 евро за пет лица в ПО.

За всяко следващо лице в ПО добавката се увеличава със шест евро.

Добавка в тежък случай

Допълнително към ориентировъчните стойности в тежки случаи трябва да се отпусне една добавка в размер на 10 процента от ориентировъчната стойност. Добавката важи по-специално при

- самотните родители,
- бременни,
- 60-годишни или по-възрастни лица, имащи право да получават помощи,
- съществени социални връзки, например, когато детската градина, занималнята или училището на децата са близо до досегашното жилище или при полагане на грижи примерно за близки роднини в близост до мястото на живеене,
- собствена нужда от обгрижване, заболяване или увреждане,
- лица, които са живели в продължение на най-малко 10 години в същото жилище или
- увеличаване на наема на базата на добавки за модернизиране.

Добре е да се знае: Има само една добавка за тежки случаи в размер на 10 процента, дори ако са изпълнение няколко от критериите за тежки случаи. Добавката за тежки случаи се надчислява също и върху увеличената ориентировъчна стойност за жилища от строителството на социални жилища (I-ви път на финансиране), върху климатичната премия и върху добавката за ново наемане на жилище. Повече информация за добавката за ново наемане на жилище ще намерите в тази глава под точка 3.4 б) „Добавка за ново наемане на жилище поради съществуваща или предстояща бездомност“.

Обзор 8:

Нормативи за месечния брутен наем без отопление

Големина на потребителската общност (в лица)	Норматив за брутен наем без отопление (в евро)	
		с добавка за тежки случаи
1	426,00	468,60
2	515,45	567,00
3	634,40	697,84
4	713,70	785,07
5	857,82	943,60
за всяко следващо лице	+ 100,92	+ 111,01

Обзор 9:

Нормативи за месечния брутен наем без отопление за социални жилища

Големина на потребителската общност (в лица)	Норматив за брутен наем без отопление (в евро) Социални жилища	
		с добавка за тежки случаи
1	468,60	515,46
2	567,00	623,69
3	697,84	767,62
4	785,07	863,58
5	943,60	1.037,96
за всяко следващо лице	+ 111,01	+ 122,11

Специални разпоредби за отделни групи от лица

За **хора с увреждания в жилища**, пригодени за хора с увреждания, по-специално за лицата, ползващи инвалидни колички, подходящият размер на наема се определя независимо от ориентировъчните стойности за brutния наем без отопление. Това важи и за **бездомни лица**, докато не е възможно да се наеме регулирано жилищно помещение и по тази причина те трябва да бъдат настанени в по-скъпо жилище.

За **хронично болни**, например при СПИН, за подходящи важат по-високи brutни наеми без отопление и стойности за отопление, ако жилищната служба потвърди необходимостта от допълнителна потребност от жилищна площ. По правило тогава са подходящи стойностите за потребителска общност, увеличена с едно лице.

При **бременни жени от 13-та седмица на бременността** след представяне на медицинско свидетелство за очакваната дата на раждане се взема за основа ориентировъчната стойност за следващата по-голяма потребителска общност.

Ако **родителите живеят отделно** и децата живеят временно, но редовно при лицата, имащи право да получават помощи (временна потребителска общност), тогава децата също се броят при определянето на големината на потребителската общност и ориентировъчната стойност. Предпоставката е, от гледна точка на Бюрото по труда да са необходими допълнителни стаи в жилището. Ако родители, които живеят разделено, се грижат за детето си всеки примерно наполовина, тогава детето трябва да се вземе под внимание като допълнителен член на домакинството при определянето на подходящите разходи за жилище (виж [номер 3.5.3 от ПП-жилище](#)).

б) Гранични стойности за разходи за отопление включително за централно снабдяване с топла вода

Граничните стойности за разходи за отопление включително за централното снабдяване с топла вода се базират на стойностите на валидния за цялата страна

[индекс за отопление на co2online gGmbH](#). Стойностите се коригират ежегодно след публикуването на нов индекс за отопление (виж [Приложение 2](#) към ПП жилище).

Министерският отдел на Сената по труд и социални въпроси на реши *в полза на лицата, които имат право на обезщетения*, че стойностите на разходите за отопление за 2022 г. няма да бъдат коригирани. Граничните стойности за разходите за отопление от 1.01.2022 г. няма да се базират на националния индекс за отопление за 2021 година, а ще продължат да се изчисляват на базата на индекса за отопление за 2020 година.

Причина: В края на 2021г. и началото на 2022 г. цените на енергията нараснаха рязко. Въпреки това, актуалния национален индекс за отопление все още се изчисляваше на базата на данни от време, когато цените на енергията все още бяха значително по-ниски. Определянето на граничните стойности на базата на актуалния индекс за отопление би означавало намаляване на сумите за всички енергийни източници, което не отговаря на актуалното развитие на цените.

На нашата интернет-страница www.beratung-kann-helfen.de/beratung/haeufige-fragen-zum-alg-ii можете да се информирате за актуалния размер на стойностите, които се считат за „подходящи“ в Берлин за вашите жизнени потребности.

Граничните стойности се различават според

- големината на потребителската общност
- вид на енергийния източник на отопление (петрол, газ, централно отопление или топлинна помпа),
- размер на отоплителната повърхност на сградата (= сумата на всички отопляеми жилищни площи според фактурата за разходите за отопление).

Обзор 10:

Гранични стойности за месечни разходи за отопление включително за централно снабдяване с топла вода (тук: за по-големи блокове с отоплителна повърхност на сградата повече от 1.000 квадратни метра)

Големина на потребителската общност (в лица)	Гранична стойност (в евро)		
	петрол	газ	централно отопление
1	69,50	58,50	78,50
2	90,35	76,05	102,05
3	111,20	93,60	125,60
4	125,10	105,30	141,30
5	141,78	119,34	160,14
за всяко следващо лице	+16,68	+14,04	+18,84

☛ **Моля, обърнете внимание:** При отоплителна повърхност на сградата от 1.000 квадратни метра и по-малко важат по-високи гранични стойности. Пълен списък на граничните стойности за разходите за отопление и снабдяване с топла вода за

петрол, газ и централно отопление ще намерите в таблиците (колона 4) в края на брошурата (Приложение I).

При **отопление с топлинни помпи** става дума за отопление, което използва топлинната енергия, съхранена във въздуха, подпочвената вода или почвата, за загряване на сградите. Граничните стойности за разходите за отопление при използване на енергия от околната среда са публикувани в [Приложение 2](#) от ПП-жилище.

Децентрализирано снабдяване с топла вода

Граничните стойности по валидния за цялата страна индекс за отопление съдържат разходите за *централното* снабдяване с топла вода, които се плащат с общия брутен наем. При *децентрализирано* снабдяване с топла вода, например с електрически бойлер или проточен мигновен бойлер, от граничните стойности се правят удръжки. Месечните удръжки при отопление с петрол, газ или централно отопление са

- 7 евро за едно лице в потребителската общност (ПО),
- 9 евро за две лица в ПО,
- 11 евро за три лица в ПО,
- 12 евро за четири лица в ПО и
- 14 евро за пет лица в ПО.

За всяко следващо лице удръжката се увеличава с две евро.

При жилище с отопление с топлинни помпи за потребителски общности от едно до пет лица трябва да се удържат месечно между 9 и 18 евро. Точния размер на удръжките ще намерите в [Приложение 2](#) от ПП-жилище.

☛ **Моля, обърнете внимание:** Разходите за *децентрализирано* снабдяване с топла вода се признават като фиксирана сума като допълнителна потребност (виж в тази глава под точка 2.7 „Допълнителна потребност за децентрализирано снабдяване с топла вода“).

Етажно газово отопление

При жилища с етажно газово отопление се пресмята само големината на съответното жилище за отоплителната повърхност на сградата. Тук важат граничните стойности от раздела „100 до 200 квадратни метра“ в таблиците в края на брошурата (приложение I). Снабдяването с топла вода чрез етажно газово отопление спада към *централното* снабдяване с топла вода.

Приспадане за климатична премия

В енергийно реновирани жилища редовно се получават икономии в разходите за отопление. Предоставената климатична премия към brutния наем без отопление по тази причина при граничните стойности за разходите за отопление се приспада изцяло или частично.

Пример: Госпожа В. (живееща сама) живее в жилище с клас на енергийна ефективност В. Нейният месечен брутен наем без отопление е 430 евро. Как се отчита климатичната премия при разходите за отопление?

Подходящият брутен наем без отопление на госпожа В. се изчислява от 426 евро (ориентировъчна стойност) и климатичната премия от 25 евро, което заедно прави 451 евро. Тъй като действителният брутен наем без отопление възлиза само на 430 евро, 21 евро от климатичната премия не се използват при brutния наем без отопление. Поради това месечната гранична стойност за разходи за отопление се намалява само с действително отчетената климатична премия от четири евро (25 евро премия минус 21 евро).

Други енергийни източници

При **отопление с нощно съхраняване на енергията** Министерският отдел на Сената счита следните стойности за гранични стойности, при превишаването на които започва "неподходящо" отопление. Стойностите са по данни на co2online, Vattenfall и други доставчици на електроенергия в Берлин и са публикувани под номер 2 в циркулярното писмо [„Помощи за отопление \(твърдо гориво и отопление с нощно съхраняване на енергията\) според SGB II и SGB XII“](#).

Обзор 11:

Месечни разходи за отопление с нощно съхраняване на енергията

Големина на потребителската общност (в лица)	Гранична стойност (в евро)
	отопление с нощно съхраняване на енергията
1.	105
2.	130
3.	160
4.	180
5.	204
за всяко следващо лице	+ 24

☛ **Моля, обърнете внимание:** Посочените суми са валидни независимо от отопляемата площ на сградите и за отоплението на цялото жилище с нощно съхраняване на енергията. В жилища с повече от един вид отопление се използват специални стойности като база за отделни помещения с печки за нощно съхраняване на енергията. При децентрализирано снабдяване с топла вода не трябва да се приспадат суми.

За жилища с **печки с въглища** в Берлин действат количествата и цените на въглищните брикети в рамките на правилата за [помощта за горива](#).

За двата типа отопление няма сравними представителни проучвания, както за енергийните източници, представени в националния индекс за отопление. Затова Бюрата по труда при надвишаване на стойностите трябва индивидуално да определят подходящата необходимост за отопление ([номер 5.2 точка 4 ПП-жилище](#)).

✓ **Нашият съвет:** Ако вашите жилищни разходи превишават стойностите за „допустимите общи разходи“ поради увеличени разходи за отопление (виж по-долу), тогава трябва да проверите, дали има някакви специални причини за това. В отделни случаи, например при наличие на обстоятелства, свързани със здравето или възрастта или енергийно дефицитното състояние на сградата, например единични прозорци или неефективни радиатори, могат да бъдат оправдани увеличените разходи за отопление. В такива случаи, посочете на Бюрото на труда тези обстоятелства. Бюрото по труда при необходимост трябва да приеме вашите индивидуални разходи за отопление за подходящи.

в) Допустими общи разходи

Дали Вашите жилищни разходи са подходящи в Берлин зависи от „допустимите общи разходи“. Вашите жилищни разходи се считат за „подходящи“, докато Вашият *общ брутен наем* не надвишава допустимите общи разходи за Вашето жилище.

Какво представляват „допустимите общи разходи“?

Допустимите общи разходи се състоят от

- определящата ориентировъчна стойност за brutния наем без отопление, при необходимост увеличена с 10 процента в строителството на социални жилища, и
- при необходимост добавка от 10 процента за тежки случаи над ориентировъчната стойност, респективно при строителство на социални жилища до увеличената с 10 процента ориентировъчна стойност, и
- определящата гранична стойност за разходите за отопление, при необходимост намалена с фиксираната сума за децентрализирано снабдяване с топла, и
- добавка в размер на 10 процента от ориентировъчната, чиято цел е по възможност да предотврати премествания в други жилища (добавка за избягване на преместването).

☛ **Моля, обърнете внимание:** Допустимите общи разходи представляват граница за проверка, с която се определя дали жилището, в което вие актуално живеете, е подходящо. Те не важат при ново наемане на жилище, когато се получават помощи, или ако поемането на разходите за наема е намалено след завършване на така наречената процедура за намаляване на разходите. Подробности за „намаляването на разходите“ и новото наемане на жилище по време на получаване на помощи ще научите в следващите точки 3.3 и 3.4 а).

Обзор 12:

Допустими общи разходи за настаняване и отопление в Берлин

(тук: за по-големи блокове с отоплителна повърхност на сградата повече от 1.000 квадратни метра и включително за централно снабдяване с топла вода)

Петрол като енергиен източник		
Големина на потребителската общност (в лица)	Общи разходи (в евро) включително добавка за избягване на преместването	
		и добавка за тежки случаи
1.	538,10	580,70
2.	657,35	708,89
3.	809,04	872,48
4.	910,17	981,54
5.	1.085,38	1.171,16
за всяко следващо лице	+ 127,69	+ 137,78

Газ като енергиен източник		
Големина на потребителската общност (в лица)	Общи разходи (в евро) включително добавка за избягване на преместването	
		и добавка за тежки случаи
1.	527,10	569,70
2.	643,05	694,59
3.	791,44	854,88
4.	890,37	961,74
5.	1.062,94	1.148,72
за всяко следващо лице	+ 125,05	+ 135,14

Централно отопление като енергиен източник		
Големина на потребителската общност (в лица)	Общи разходи (в евро) включително добавка за избягване на преместването	
		и добавка за тежки случаи
1.	547,10	589,70
2.	669,05	720,59
3.	823,44	886,88
4.	926,37	997,74
5.	1.103,74	1.189,52
за всяко следващо лице	+ 129,85	+ 139,94

♥ **Моля, обърнете внимание:** При отопляема площ на сградата от 1.000 квадратни метра или по-малко важат по-високи граници за извършване на проверка. Списък на общите разходи за всички отопляеми площи на сградите при енергийни

източници петрол, газ и централно отопление ще намерите в таблиците (колони 5 до 7) в края на брошурата (Приложение I).

На нашата интернет-страница www.beratung-kann-helfen.de/beratung/haeufige-fragen-zum-alg-ii можете да се информирате за актуалния размер на стойностите, които се считат за „подходящи“ в Берлин за вашите жизнени потребности.

Пример: Госпожа Ф. (живееща сама) живее от 13 години в своето жилище в една стара сграда с централно отопление (включително топла вода). Отопляемата площ на сградата е по-голяма от 1.000 квадратни метра. Тя плаща месечен брутен общ наем от 560 евро.

Резултат: Госпожа Ф. получава добавка за тежки случаи от 10 процента поради дълго живее в това жилище. Тъй като нейният месечен брутен общ наем от 560 евро не надвишава допустимите общи разходи от 589,70 евра месечно (виж обзор 12: централно отопление, едно лице с добавка за тежки случаи), Бюрото по труда поема жилищните разходи в пълен размер.

За жилища с отопление нощно съхраняване на енергията и с топлинни помпи се проверява дали наличната жилищна площ е подходяща също като се отчете дали разходите за жилище като цяло са подходящи.

3.3 Кога се изисква от Вас да намалите жилищните си разходи?

Ако месечният брутен общ наем надвишава допустимите общи разходи, Бюрото по труда ще Ви изпрати писмо, с което ще изиска от Вас да намалите жилищните си разходи, например като дадете под наем част от жилището или смените жилището. В отделни случаи може да изтече много време, докато се отправи писмено изискване за намаляване на разходите.

* Моля, обърнете внимание на специалния регламент за короната относно [разходите за настаняване и отопление](#) в нашата онлайн информация „Какво важи в момента, ако подам молба за обезщетение за безработица II („Hartz IV“) или детска надбавка?“ Ако специалният регламент се отнася за вас, вашите действителни жилищни разходи, независимо от размера им, се считат за подходящи за ограничен период от време.

След писменото искане за намаляване на разходите, вашите жилищни разходи ще се поемат в досегашния размер по правило само за още шест месеца. Удължаване на защитния срок обаче е възможно.

Срокът може да бъде удължен до една година, ако преместването е „неикономично“ от гледна точка на Бюрото по труда. Такъв е случаят, когато разходите за преместване надвишават спестяванията, получени от преместването. Кои разходи за преместване могат да бъдат включени в сравнителното изчисление, ще бъде обяснено в следващия раздел под „Поемане на разходите за преместване“.

Добре е да се знае: Ако не можете да намерите "подходящо" жилище в рамките на шестмесечния срок, въпреки доказаните интензивни усилия за търсене, срокът също трябва да бъде удължен. Също и лични обстоятелства, като например смъртен случай, могат да доведат до удължаване а срока с разрешението на Бюрото по труда.

✓ **Нашият съвет:** За да можете да удължите срока, трябва да документирате усилията си за търсене на жилище. Бюрото по труда очаква от вас да докажете, че сте положили усилия за търсене на жилище поне два пъти на седмица. Като доказателство се приемат например писмено потвърждение за получаване на кандидатстване за жилище или покана за дата за разглеждане на жилището от наемодателя. Запишете си при публично разглеждане на жилището адреса на жилището, името на лицето за контакт за жилището, датата и часа на посещението, при контакт по телефона – наемодателя, датата и часа на обаждането и името на лицето за контакт за жилището.

След изтичане на шестмесечния или евентуално удължения срок Бюрото по труда поема разходите за досегашното жилище само в намален размер.

Определянето на все още "подходящите" разходи за жилище се извършва отделно според brutния наем без отопление и разходите за отопление, при необходимост включително и централното снабдяване с топла вода.

Ако, например, само Вашият brutен наем без отопление надвишава действащата за Вас ориентировъчна стойност, тогава се намалява само brutния наем без до съответната ориентировъчна стойност. При намалението освен ориентировъчната стойност, ако е необходимо, трябва да се вземе предвид също и добавката за строителство на социални жилища, добавката за тежки случаи и климатичната премия, но не и добавката за избягване на преместването. „Подходящите“ разходи за отопление и топла вода обаче ще продължават да се поемат от Бюрото по труда в досегашния размер.

В този случай допълнителни плащания за оперативни разходи се поемат само за месеците, които са преди приключването на процедурата за намаляване на разходите. Допълнителни искания от наемодателя, които са свързани с разходите за отопление и топла вода, трябва обаче да продължат да се плащат от Бюрото по труда.

Пример: Госпожа Ф. междувременно е получила увеличение на наема на жилището. Нейният brutен наем без отопление се увеличава на месечно 550 евро. Нейните разходи за отопление и топла вода (централно отопление) месечно са 60 евро. Общо тя плаща на наемодателя понастоящем 610 евро на месец.

Резултат: Тъй като brutният общ наем в размер на 610 евро на месец превишава границата за проверка от 589,70 евро, Бюрото по труда започва процедура за намаляване на разходите. Госпожа Ф. трябва да очаква, че Бюрото по труда в края на процедурата за намаляване на разходите ще поема само 468,60 евро за brutния наем без отопление (виж обзор 8: едно лице с добавка за

тежки случаи) – заедно с 60 евро за отопление, включително топла вода, които се приемат за подходящи (виж обзор 10: едно лице с централно отопление). Общо от Бюрото по труда се признават като необходимост за жилището само 528,60 евро на месец.

Ако се превишат ориентировъчната стойност за брутния наем без отопление и граничната стойност за разходите за отопление, при необходимост включително с добавки и удържки, се прави намаление за двата вида разходи до съответната "подходяща" сума.

✓ **Нашият съвет:** Ако поемането на разходите за вашия наем е намалено, Бюрото по труда е длъжно да коригира плащанията за вашия наем, ако Административната служба на Сената увеличи ориентировъчните или граничните стойности ([номер 15 на ПП жилище](#)). В случай, че бюрото само не направи това, трябва вие сами да се обърнете към Бюрото по труда със съответното заявление.

Добре е да се знае: Ако ориентировъчните или граничните стойности се превишат "незначително", в определени тежки случаи *не трябва* да се намаляват разходите за жилището, които се поемат. Това важи при

- тежко заболяване, увреждания или нужда от обгрижване на лицето, което има право на помощи или роднина, живеещ в домакинството, ако здравните ограничения правят невъзможно или неприемливо,
- 60-годишните или по-възрастните лица, които имат право на помощи, след продължителност на живеене в жилището най-малко 10 години пребиваване, ако размерът на бъдещата пенсия е достатъчен, че не са необходими допълващи помощи от основната издръжка на живота за старост и при намалена трудоспособност,
- самотни родители с две или повече деца или
- еднократни или краткосрочни помощи.

Ако в тези случаи Бюрото по труда въпреки това иска да открие процедура за намаляване на разходите, предварително трябва да се включат също районните социални и медицински служби.

Добавка към наема за социалното жилищно строителство в Берлин

Наематели на жилища на обществено финансираното социално жилищно строителство (I-ви път на финансиране), чиито жилищни разходи са намалени чрез процедура за намаляване на разходите, получават добавка към наема до размера на брутния общ наем, който повече не се поема от Бюрото по труда ([§ 2 Закон за жилищата Берлин](#)). Заявленията за плащане на добавка за наем се приемат от банката Investitionsbank Berlin (IBB), Bundesallee 210, (Бундесалее 210 5), 10719 Берлин, телефон: (030) 2125-4545. Повече информация за субсидията за наемане на жилище можете да намерите на адрес: <https://www.ibb.de/de/foerderprogramme/mietzuschuss-in-sozialwohnungen.html>.

... и какво важи в съда?

Ако Вашата жалба против намаляването на Вашите потребности за жилище бъде отхвърлена, имате възможност да заведете иск.

Какво можете да очаквате от съда?

Федералният съд по социални дела (BSG) през септември 2020 г. реши, че не е достатъчно когато работната администрация при определянето на подходящия брутен наем без отопление използва само определени стойности на местния индекс на наемите. Службата трябва да се убеди, че действително е налице достатъчно жилищна площ при определената от нея подходяща стойност. Подходящата стойност на наема представлява размера на разходите, за която трябва да може да се наеме нова жилищна площ при необходимо преместване с цел смъкване на разходите ([BSG от 3.9.2020 - B 14 AS 37/19 R](#), особено номера в полето 24 и 27 и сл.).

Министерският отдел на Сената за интеграция, труд и социални въпроси реагира на решението на BSG и зае позиция по критерия „достатъчна наличност на жилищна площ“ в [Приложение 1](#) на ПП жилище. Министерският отдел стига до заключението, че – поне след новата версия на ПП жилище от 1-ви януари 2018 г. *„определянето на подходящите жилищни разходи в концепцията за подходящ наем в Берлин... според критерия за възможност за наемане (е) представено убедително“*.

Според мнението на много берлински съдии по социални дела досега с ПП-жилище не беше налице последователна „убедителна концепция“. Тъй като Министерският отдел на Берлин не беше в състояние да предостави „убедителни“ стойности в хода на съдебното производство, някои съдии използваха свои собствени изчисления, за да определят подходящите брутни стойности на наема.

179-ти състав на Берлинския социален съд първоначално определи абстрактната стойност за подходящия брутен наем въз основа на методите на BSG („теория на продуктите“) и берлинския индекс на наемите, действащ през периода на спора. В случая на ищеца (3-членна-потребителска общност) след това съдебният състав увеличи тази стойност, така че имащият право на помощи, който е бил помолен да намали жилищните разходи, беше в състояние да наеме 20 процента от жилищата, обявени за наем в Берлин през периода на спора (на базата на жилищна площ от 60 кв.м до по-малко от 90 кв.м) (номер в полето 60 и сл.). В резултат на това съдът стигна до стойност за подходящия брутен наем, която беше с около 50 евро по-висока от ориентировъчната стойност на ПП жилище ([SG Берлин от 6.7.2021 – S 179 AS 1083/19](#), номер в полето 45 и сл.).

В друго производство 155-тия състав на Берлинския социален съд сче за необходимо, че брутната ориентировъчна стойност на наема трябва да се изчисли по такъв начин, че по принцип дори една трета от жилищната площ, предлагана за наем с обикновен стандарт (големината на съответната потребителска общност) би трябвало да може да се наеме от лицата, които имат право на обезщетения през периода на спора ([SG Берлин от 19.7.2021 – S 155 AS 14941/16](#), номер в полето 37).

Ако съдилищата стигнат до заключението, че въз основа на наличните данни не могат да бъдат определени достатъчното наличие на жилища в Берлин и следователно подходящия брутен наем без отопление ([LSG Берлин-Бранденбург от 21.1.2021 - I 19 AS 1129/17](#), бележка в полето 36; [SG Берлин от vom 27.7.2021 - S 204 AS 6271/18](#); [SG Берлин от 4.11.2021 – S 114 AS 6315/21 ER](#)), като помощна стойност те използват за основа действителния брутен наем без отопление като потребност за жилище, но ограничен от табличните стойности в нивата на наема IV съгласно Закона за жилищните надбавки ([Приложение 1](#) към § 12 ал. 1 WoGG) плюс осигурителна надбавка от 10 процента. При това съдилищата се позовават на съдебната практика на висшите съдилища (включително [BSG от 30.1.2019 - B 14 AS 24/18](#), бележка в полето 30). Тогава резултатите редовно са по-изгодни от ориентировъчните стойности на brutния наем без отопление от ПП-жилище.

✓ **Нашият съвет:** Поради непрегледната правна ситуация, ние Ви съветваме да се консултирате с адвокат, преди да подадете жалба срещу намаляването на вашите потребности за жилище от Бюрото по труда.

3.4 Какво е важно още по темата жилище?

а) Необходимо преместване – подходящи разходи за жилище след преместване
Ако се преместите в друго жилище, когато получавате помощи по Alg II, след това Бюрото по труда ще поема само жилищните разходи, които се считат за подходящи.

✓ **Нашият съвет:** За да сте сигурни, че Бюрото по труда ще поеме жилищните разходи за вашето ново жилище, трябва преди сключването на договора за наем да получите уверение от страна на Бюрото по труда.

При ново наемане на жилище в Берлин трябва да се спазват – с изключение на специални случаи – и *двете* стойности: от една страна ориентировъчната стойност за brutния наем без отопление, при необходимост увеличена с 10 процента за социално жилищно строителство, добавка за тежки случаи и климатична премия и от друга страна граничната стойност за разходите за отопление, при необходимост намалена с фиксираната сума за децентрализирано снабдяване с топла вода и подлежащата на отчитане климатична премия. Стойностите за общите разходи не важат при ново наемане на жилище. Един много висок брутен наем без отопление не може да бъде компенсиран чрез ниски разходи за отопление и топла вода или обратно.

Пример: Съпругеската двойка Г. получава помощ по Alg II и поради изтичане на техния срочен договор за наем трябва да се премести. Съпрузите представят на Бюрото по труда оферта за наем на жилище от социално жилищно строителство (I-ви път на финансиране). Брутният наем без отопление на месец ще бъде 540 евро, разходите за отопление, включително централно снабдяване с топла вода (отопление с петрол, площ на сградата 800 кв.м.) 60 евро. Ще издаде ли Бюрото по труда уверение за поемане на новия наем?

Брутният наем без отопление и разходите за отопление трябва поотделно да се проверят, дали са подходящи. Ориентировъчната стойност за brutния наем

без отопление и граничната стойност за разходите за отопление ще намерите в приложението в таблицата за петрол в колони 2 и 4.

1. стъпка: Подходящият брутен наем без отопление се състои от ориентировъчната стойност за brutния наем без отопление в размер на 515,45 евро (потребителска общност от две лица) плюс 51,55 евро (10 процента надбавка в социалното жилищно строителство) и възлиза на 567 евро. Новият брутен наем без отопление в размер на 540 евро е подходящ.

2. стъпка: Подходящите разходи за отопление се състоят от граничната стойност за разходите за отопление (отопление с петрол, площ на сградата 501-1000 кв.м.) в размер на 92,95 евро. Исканите предплащания за разходи за отопление в размер на 60 евро на месец са подходящи.

Резултат: Бюрото по труда може да издаде уверение за поемане на наема за офертата за жилище.

☛ **Моля, обърнете внимание:** При преместване извън границите на град Берлин трябва да се съблюдават подходящите стойности за наеми, съгласно действащите разпоредби в мястото, където се премествате.

Ако вашите разходи за жилище се увеличат чрез преместване в рамките на Берлин, преместването освен това трябва да бъде "необходимо". Това означава: Вие трябва да посочите разумна причина за преместването, която би била решаваща също и за лице, което не получава помощи от Бюрото по труда. Причината може да бъде например раздяла от съпруга, образуване на семейство или събиране на семейство. Ако преместването е оценено от Бюрото по труда като "не е необходимо", след преместването Бюрото по труда ще поема само жилищните разходи на вашето старо жилище. Бюрото по труда в никакъв случай не трябва да спре изцяло плащанията за вашето жилище само поради преместване в по-скъпо жилище.

Добре е да се знае: Ограничаването на разходите за жилище при не необходимо преместване до размера на досегашния наем не се допуска при преместване в Берлин или при преместване от Берлин в друг град. ([BSG от 1.6.2010 – AS 60/09 R](#)).

Гаранцията за поемането на новите жилищни разходи при преместване в рамките на Берлин, се дава от Бюрото по труда, от чиято област Вие се премествате, при преместване извън Берлин, от Бюрото по труда, в чиято област Вие се премествате.

б) Добавка при ново наемане поради съществуваща или застрашаваща бездомност

Бездомни лица или лица, застрашени от бездомност, получават 20 процента добавка към ориентировъчната стойност на brutния наем без отопление, при ново наемане на жилищна площ, ако това е единственият начин да се прекрати или предотврати жилищно настаняване в скъпи заведения. Това се отнася също и за жени, изложени на риск от домашно насилие и бежанци в общите помещения за настаняване. Добавката при ново наемане може да се комбинира с други добавки.

За лица, за които е необходимо жилище, пригодено за хора с увреждания, винаги важат индивидуални ориентировъчни стойности.

Ако многочленни семейства (*потребителски общности от пет и повече лица*) не успеят да намерят подходящо жилище в рамките на шест месеца с помощта на добавката при ново наемане, въпреки интензивно търсене на жилище, може в отделни случаи ориентировъчните стойности на brutния наем без отопление да се надвишат с до 50 процента (виж [циркулярно писмо Soz № 10/2019 от 18-ти ноември 2019 г.](#)). Условието за това е, наемането на жилище да е по-икономично от настаняването в специални заведения и специализираната служба за спешни жилищни ситуации в жилищния район одобри наемането. Какво се счита за "интензивно търсене на жилище" е описано в тази глава в началото на точка 3.3.

в) Изнасяне на лица под 25-годишна възраст от домакинството на родителите

Лица под 25-годишна възраст, които се изнесат от домакинството на родителите и без гаранция за поемане на разходите от Бюрото по труда се нанесат в собствено жилище, не получават помощи за жилище и отопление. По правило те получават само гаранцията само тогава, когато поради сериозни причини повече не могат да бъдат насочени към жилището на родителите. Към тези причини спадат проблеми с алкохола на родителите или на единия родител. Гаранцията за поемане на разходите обаче трябва да се даде, когато изнасянето е необходимо поради започване на работа или обучение ([§ 22 ал. 5 SGB II](#)).

г) Поемане на разходите за преместване

Разходите във връзка с преместването (разходи за преместване) *трябва* да се поемат от Бюрото по труда, ако преместването се извършва по искане на Бюрото по труда или ако преместването е необходимо по други причини. Поемането на разходите е необходимо, ако разходите за новото жилище са приемливи и преместването - от гледна точка на самоплатец - се извършва по разбираеми причини. Ако едно от тези изисквания не е изпълнено, Бюрото по труда преценява, дали ще поеме разходите за преместване.

Предпоставка за поемането на разходите за преместване освен това е и изискването, поемането на разходите *предварително*, това значи преди сключването на новия договор за наем, да е било гарантирано от Бюрото по труда,. Ако не се получи *предварително* гаранция, по принцип не се поемат разходи за преместване ([§ 22 ал. 6 SGB II](#)).

В Берлин се поемат по-специално следните разходи за преместване (виж [№ 8.2, 8.3 и 9 на ПП жилище](#)):

- при преместване, извършено със собствени сили, цената на автомобил под наем включително кашони за пакетиране и хранене (30 евро на човек за до четирима души),
- разходите за преместване с фирма за преместване, ако преместването със собствени сили не е възможно, например за самотни родители или поради старост, увреждания или ортопедични причини (за това се изисква медицинско свидетелство),
- неизбежни двойни плащания на наем (обикновено за един месец)
- приемливи разходи за необходими ремонти в жилището, ако ремонтът

трябва да се извърши съгласно договора за наем, ако ремонтът се дължи по договора за наем по време на срока на договора за наем или когато се изнасяте и клаузата за наем не е невалидна, например поради строги разпоредби за срокове. По правило ремонтите се извършват със собствен труд.

- разходите за ремонт на новото жилище, ако ремонта създава стандарта на жилище в ниска степен на жилищен стандарт (например закупуване на проста подова настилка) и не се предлага реновирана жилищна площ,
- други разходи, свързани с преместването, например за осигуряване на нова телефонна и интернет връзка или за искане за препращане на поща, и
- депозита до размера на три нетни наема без отопление (също и при пренаемане) и разходите за кооперативните дялове до размера на три брутни наема, ако те не могат да бъдат заплатени от защитеното имущество или не бъдат заплатени от предишния договор за наем. Тези помощи обикновено се предоставят само под формата на заем. За погасяване на безлихвения заем, Бюрото по труда удържа десет процента месечно от стандартната потребност.

Гаранцията за поемане на разходите за преместване за премествания в Берлин се дава от предоставя от отговорното до преместването Бюро по труда. Когато се премествате от Берлин в друг град от новото Бюро по труда трябва да се гарантира изискващият се депозит.

д) Членство в сдружение на наемателите

Бюрото по труда плаща вноските за членство в сдружение на наемателите по правило за две години, ако потвърди, че е налице нужда от консултация по правни въпроси относно наемането на жилище. Нужда от консултация може например да има при недостатъците в наетото жилище (мухъл в жилището), мерките за модернизация, прекратяване на договора за наем, увеличаване на наема или допълнителни искания за оперативни или отоплителни разходи от наемодателя или доставчика на енергия. Това важи по-специално, ако има съмнения относно тяхната ефективност съгласно гражданското законодателство.

В тези случаи вие ще получите от Бюрото по труда уверение за поемане на разходите, което трябва да представите пред една от [организациите на наемателите, която работи в сътрудничество с провинция Берлин](#) (виж [номер 10 на ПП-жилище](#)).

Ако Вие вече сте член на една от организациите на наематели, изброени по-долу, членският внос може да бъде платен от Бюрото по труда. След това членският внос ще Ви бъде възстановен директно от центъра за работа.

е) Дългове за наем и енергия

Задълженията за наем по принцип трябва да се поемат от Бюрото по труда под формата на заем, ако за получатели на помощ по Alg II това е „оправдано и необходимо“, за да се осигури „подходящо“ жилище и да се предотврати бездомност – например, ако само по този начин може да се избегне решение за принудително изнасяне от жилището или опасността от принудително изнасяне от жилището. Същото се отнася и за дълговете на енергия, ако съществува опасност

от прекъсване на снабдяването с електричество, вода или отопление поради неизплатени суми за тези услуги. ([§ 22 ал. 8 SGB II](#)).

✓ **Нашият съвет:** Ако получите от наемодателя напомняне за неизплатен наем или дори безсрочно прекратяване на договора за наем за жилището, трябва незабавно да потърсите [независима консултативна служба за хора, нуждаещи се от жилище](#) или [социални помощи за настаняване в социалните служби](#). При съществуващи дългове за неизплатен наем се информира Социалната помощ за настаняване във вашия район. При съществуващи дългове за енергия можете да се обърнете към [консултативната служба при дългове за енергия](#) на Централата на потребителите в Берлин.

Глава 6 | Как са осигурени лицата, получаващи помощ за безработни II и социални помощи при заболяване и обгрижване?

Ако получавате помощ по Alg II, вие по правило сте задължително осигурени в задължителното здравно осигуряване ([§ 5 ал.1 № 2a SGB V](#)) и социалното осигуряване за обгрижване ([§ 20 ал. 1 точка 2 № 2a SGB XI](#)). Деца на възраст над 15 години получават помощ по Alg II и по този начин стават самостоятелни членове на здравноосигурителна каса, която могат свободно да си изберат.

Вноските за задължителното здравно осигуряване за заболяване и обгрижване за задължително осигурените лица се поемат единствено от Бюрото по труда и се заплащат директно на здравната каса. Това се отнася и за индивидуалната допълнителна вноска към задължителното здравно осигуряване.

Не са длъжни да се застраховат в задължителното здравно осигуряване например лицата, които получават помощ по Alg II под формата на кредит или социална помощ, или лица, които преди получаването на помощ по Alg II последно са имали частно здравно осигуряване (виж долу).

Деца под 15-годишна възраст и женени лица, които имат право на социална помощ, по принцип имат право на безплатното семейно осигуряване ([§ 10 SGB V](#)), ако родителите респективно съпругът/съпругата имат задължително здравно осигуряване. Молбата за семейно осигуряване трябва да се подаде в отговорната здравноосигурителна каса.

Освен това лицата, които имат право на помощи и не подлежат на задължително здравно осигуряване чрез получаването на помощ по Alg II, често имат право на месечна „добавка за вноските за здравно осигуряване и обгрижване“ ([§ 26 SGB II](#)). Добавката се полага и на лица, които са нуждаещи се от помощ, единствено поради техните вноски за здравно осигуряване и обгрижване.

Пример: Госпожа Ф. и нейният безработен партньор живеят в общност на семейни начала. Като служителка, госпожа Ф. печели тъкмо толкова, че партньора ѝ да не се нуждае от помощ. Тъй като за партньора на госпожа Ф. не е възможна семейна застраховка, тя трябва да плати и неговата здравна

застраховка. Ако потребителската общност се нуждае от помощ само чрез плащането на вноските за здравно осигуряване, тя ще получи след подаване на молба добавка за осигурителните вноски. Добавката се изплаща в размер, който е необходим, за да се избегне нуждата от помощ.

Добавка за лицата с частна здравна застраховка и застраховка за обгрижване

Лицата, които имат право на помощ и които преди получаването на помощ по Alg II последно са имали частно здравно осигуряване, по време на получаване на помощ по Alg II са изключени от задължението за задължително здравно осигуряване и обгрижване ([§ 5 ал. 5a SGB V](#)). Те продължават да имат застраховка за здравно осигуряване и обгрижване при частна застрахователна компания [§ 193 ал. 3 VVG, § 23 SGB XI](#)).

Бюрото по труда взема предвид като потребност за *частното здравно осигуряване* само разходите до размера на половината от вноската в т. нар. основна тарифа ([§ 26 ал. 1 точка 1 и ал. 2 точка 1 номер 2 SGB II](#)). Това са през 2022 година максимално 384,58 евро на месец. Основната тарифа се ориентира по обхвата на услугите, предоставяни от задължителното здравно осигуряване. Размерът на вноската в основната тарифа се определя индивидуално за всяко осигурено лице и през 2022 година не трябва да надвишава сумата от 769,16 евро (наполовина: 384,58 евро) месечно.

Застрахователните компании са длъжни да предлагат на своите членове, които се нуждаят от помощ по смисъла на SGB II или които ще се нуждаят от помощ поради заплащане на здравноосигурителна вноска в основната тарифа, намалената до половината от вноската в основната тарифа ([§ 152 ал. 4 Закон за застрахователния надзор](#)). За да докажете, че се нуждаете от помощ, представете на застрахователя си потвърждение от Бюрото по труда, което удостоверява, че ще се нуждаете от помощ, ако вноската не се намали наполовина.

Добавка за частното здравно осигуряване в посочения размер се изплаща, дори ако не преминете в основната тарифа. Ако обаче актуалната Ви тарифа е по-ниска от половината от вноската в основната тарифа, тогава тази тарифа формира горната граница за добавката.

Добре е да се знае: Ако поради нужда от помощ – или за да избегнете нуждата от помощ – след 15-ти март 2020 г. сте преминали към основната тарифа, Вие имате право да се върнете към първоначалната си тарифа, без да се налага да преминавате през нов здравен преглед с риск за увеличаване на вашата застрахователна вноска. Условието е да преодолеете нуждата от помощ в рамките на две години след преминаване към основната тарифа и в рамките на три месеца след това да уведомите писмено застрахователя за желанието си да се върнете към старата тарифа ([§ 204 ал. 2 Закон за застрахователния надзор](#)).

Вноските за *частна застраховка за обгрижване* се поемат от Бюрото по труда до половината от максималния размер в задължителната застраховка за обгрижване ([§ 26 ал. 3 точка 1, ал. 4 точка 1 номер 2 и точка 2 SGB II](#)). Това са през 2022 година

до 73,77 евро на месец. Застрахователните компании могат да начислят максимум вноски в този размер, ако застрахованите частно лица са застраховани в основната тарифа и тяхната вноската е била намалена поради нужда от помощ ([§ 110 ал. 2 точка 3 и точка 4 SGB X](#)). В случай, че тарифата за частната застраховка за обгрижване, която те плащат актуално обаче е по-изгодна, тогава тази тарифа е горната граница на добавката.

Глава 7 | Какви други помощи има за издръжката на живот?

Допълнително към помощта по Alg II и социалните помощи, Вие ще получите допълнителни помощи за осигуряване на издръжката си на живот, ако са изпълнени съответните изисквания.

1. Образование и участие в обществения живот (ОиУ)

Помощите за образование и участие в обществения живот (ОиУ) са предназначени да помогнат на деца, подрастващи и млади хора от нуждаещите се семейства да получат достъп до образование и да им позволят да участват в социалния и културния живот в общността. По правило Вие имате право на тези помощи. Право на тези помощи имат също и семейства, ако те станат нуждаещи се съгласно SGB II само поради потребността за ОиУ.

Добре е да се знае: Помощите за (ОиУ) се считат за изискани още с подаването на молбата за помощ за безработни II и социална помощ. През периода, за който е одобрено получаването на помощта, вие трябва да представяте само съответните справки и документи, за да може помощите за ОиУ допълнително да бъдат одобрени от Бюрото по труда.

В Берлин Правилата за прилагане за предоставяне на помощи за образование и участие ([ПП-ОиУ](#)) прилагат законовите разпоредби от [§§ 28 до 30 SGB II](#).

1.1 Берлин-паспорт ОиУ

За да можете да ползвате помощите ОиУ, на Вашето дете в повечето случаи е необходим Берлин-паспорт ОиУ. За да получите паспорта е достатъчно да представите в Бюрото по труда удостоверение за посещение на детска градина, договор от детски ясли при детегледачки или училищна справка или ученическа карта. Не е необходима паспортна снимка на детето, но по желание на може да се постави на паспорта по желание на лицето, имащо право на помощи. В такъв случай към молбата за отпускане на помощ трябва да се прикрепи паспортна снимка на детето.

Берлин-паспорт ОиУ важи по принцип за срока, за който е одобрено получаването на помощта по Alg II. При ново одобряване на получаването на помощи се удължава и действието на паспорта.

1.2 Помощи за образование

Следните помощи за образование получават

- деца, които посещават детски градини или се гледат в детски ясли, и
- ученици до 25-тия рожден ден, които посещават общообразователно или професионално училище и не получават възнаграждение за обучението.

а) Еднодневни екскурзии от детската градина или училището

- Родителите или настойниците представят за тази цел в детската градина или училището. Берлин-паспорта ОиУ за детето. Детската градина или училището тогава поемат разходите за екскурзията и уреждат сметката със службата за младежи или службата за училищата.
- Родителите на деца от детски ясли първоначално сами плащат разходите за екскурзията. Те представят потвърденото от детегледача доказателство за възникналите разходи на Бюрото по труда и разходите им се възстановяват.

Като потребност за еднодневни екскурзии са покриват карти за посещение и участие в мероприятия и пътни разходи, не се поемат обаче разходи за храна и джобни пари.

б) Многодневни екскурзии от детската градина или училището

- **За екскурзии от детската градина или детската ясла** трябва да поискате потвърждение за планираното пътуване (период, дестинация, разходи) от детската градина/детската ясла. След това потвърждението на детската градина се подава в Бюрото по труда. Бюрото по труда превежда по банков път паричната помощ на детската градина/детската ясла.
- **При екскурзии с класа от училището** данните трябва да се потвърдят от отговорния учител. След вие трябва да подадете молбата в Бюрото по труда. Парите се превеждат по банковата сметка за екскурзии на учителя.

В случай, че се представят съответните доказателства при многодневни пътувания, могат да бъдат платени по-специално разходите за пътуването, настаняването, храненето и съвместните мероприятия, но не джобните пари.

в) Индивидуални учебни материали

За химикалки, тетрадки, акварелни бои или ученически чанти, Бюрото по труда предоставя 156 евро фиксирана сума през 2022 година, от които 52 евро до крайна дата 1-ви февруари за втория учебен срок и 104 евро до крайна дата 1-ви август за първия учебен срок ([§ 28 ал. 3 SGB II](#); [§ 34 ал. 3 SGB XII](#)). Предпоставката е Вашето дете да посещава училище на съответната крайна дата и да е налице право на получаване на помощи. Паричните суми се изплащат на лицата, имащи право на помощи.

Училищния пакет получават и деца, които имат право на помощи, ако те са приети в училище за първи път или отново след началото на учебната година.

Помощите за личната училищна потребност се коригират ежегодно в съответствие с увеличаването на стандартните потребности.

г) Обяд в детската градина, детските ясли и училището

За деца, юноши и младежи, които имат право на помощи, *общият* обяд в училището, в занималнята или в детските ясли е безплатен, ако той се предлага там и детето участва в него. Тъй като е важен общият характер на мероприятиято, не се покриват разходите при индивидуална закупуване на храни и напитки.

За да се докаже правото на ползване на тази оферта трябва да бъде представен Берлин-паспорта ОиУ в детската градина (за деца от детска градина), в службата за работа с младежта (за деца в детска градина) или при доставчика на обяд (заведения за хранене) в училището.

☛ **Моля, обърнете внимание:** Провинция Берлин предоставя безплатно като доброволна услуга за *всички* деца в първите шест класа училищното хранене. Като доброволна услуга. В този случай Бюрото по труда не поема разходите за общия обяд в училището.

д) Необходима учебна подготовка

Учениците с Берлин-паспорт ОиУ получават допълнително към уроците в училище подготвителни уроци или помощ при учебни работи, ако по този начин могат да се постигнат същественият учебни цел, например завършване на училищното обучение, преминаването в по-горен клас или придобиването на достатъчни индивидуални езикови знания. За да получите съответната учебна подготовка не се изисква да съществува опасност детето ви да не може да премине в по-горен клас.

Заинтересованите ученици трябва да представят Берлин-паспорта ОиУ в училището. Училището трябва да потвърди на формуляр необходимостта от тези уроци. Попълненият формуляр се подава в Бюрото по труда.

Финансират се до два двойни урока седмично, обикновено в часове в малки групи. Учебната подготовка се предлага и по време на ваканциите. Плащането може да бъде направено директно от училището или службата за училищата на тези, които предлагат допълнителни подготвителни уроци. Вие лично не трябва да плащате нищо.

☛ **Моля, обърнете внимание:** Молбата за получаване на необходимата учебна подготовка досега трябваше да подадете *отделно* преди да ползвате подготвителните уроци ([§ 37 ал. 1 точка 2 SGB II](#)). За да се улесни достъпът на учениците до учебна подготовка по време и след пандемията от Корона, в периода от 1-ви юли 2021 г. до 31-ви декември 2023 г. временно не се изисква подаването на отделна молба за получаване на учебна подготовка. През този период молбата за получаване на учебна подготовка е включено в заявлението за помощи за осигуряване на издръжката на живот ([§ 71 ал. 1 SGB II](#)).

е) Ученически превоз

Провинция Берлин осигурява на *всички* берлински

- Ученици с ученическата карта I (общообразователни училища и професионални училища с редовно обучение в тарифната зона АВ в

Берлин),

- Деца над 6 години, които още не посещават училище, и
- Деца и юноши, които не са получили място в училище, но които са длъжни да посещават училище,

безплатен ученически билет за тарифната зона АВ в Берлин.

Личният пътнически билет се издава като чип карта „fahrCard“. Той може да се поръча само онлайн на адрес www.BVG.de/schuelerticket. За да поръчате билета, трябва да качите снимка и ученическата карта I на детето. След това "fahrCard" ще ви бъде изпратена по пощата. „FahrCard“ Ви дава право да превозвате безплатно със себе си един.

На всички други ученици в Берлин могат да бъдат възстановени действителните им разходи за транспорт като част от помощите за образование и участие в обществения живот. По правило те могат да ползват билета Berlin Ticket S, който се предлага от Берлинския обществен транспорт (BVG) и междуградския влак (S-Bahn) на месечна цена от 27,50 евро за тарифната зона АВ. Повече информация за Berlin-Ticket S ще намерите в 18-та глава под точка 4 "Берлин паспорт и други".

Бюрата по труда трябва също да поемат и по-високи разходи за ученически превоз, например за абонамент в тарифната зона АВС, ако това е необходимо за пътуването до училище. За целта представете пред вашето Бюро по труда училищна справка и съответния билет.

Законно право за поемане на разходите за ученически превоз в рамките на помощите за образование и участие в обществения живот е налице, когато за посещаване на най-близкото училище за избраната степен на обучение пътят пеша е неприемливо дълъг и по тази причина учениците ползват обществен транспорт. Като правило се счита за приемлив действително изминатият пеша път (не въздушна линия) до училището за приемлив, ако той е до два километра. В отделни случаи обаче по-къси разстояния до училището също могат да бъдат неприемливи, например ако учениците имат проблеми с безопасното ходене до училище поради здравословни ограничения или увреждания на здравето.

Бюрото по труда трябва при необходимост също да поеме разходите за ученическия превоз, ако детето ви не посещава „най-близкото училище“, а по-отдалечено училище за избраната степен на обучение. Такъв е случаят, когато посещаваното училище има собствен профил със специална съдържателна програма. Тя може да включва например специална педагогическа програма или идеологичен мироглед или религиозен характер.

1.3 Помощи за участие в обществения живот

Следните помощи за участие в обществения живот получават деца и младежи до 18 годишна възраст:

а) Участие в общи културни и спортни дейности и занимания в свободното време

За деца и младежи до 18-годишна възраст се поемат разходи за членство в клубове в областта на спорта, занимателните игри, културата и общуването, за уроци по

музика, съпоставими курсове или дейности по културно образование, както и участието в занимания през свободното време. Поемат се и разходите за [„супер ваканционен паспорт“](#), ако той се издава директно от Младежкия културен сервиз. Общото преживяване е от първостепенно значение.

Размерът на помощта е *фиксирана сума* от 15 евро на месец за дете, независимо от размера на действителните разходи. Предпоставката е детето да участва в едно от посочените занимания по тази причина възникват разходите. Сумата за одобрения период, тоест максимално 180 евро, може да бъде изплатена наведнъж, за да може примерно да се вземе участие в занимания в свободното време. Предлагащата услугата организация дава на децата или младежите доказателство за вида на офертата и за разходите. След това лицата, които имат право на помощи, го представят в Бюрото по труда получават сумата изплатена по тяхната банкова сметка. Вие имате право на тази помощ.

б) Закупуване на екипировка

Допълнителни разходи *могат* да бъдат поети, ако те са свързани с участие в подходящи дейности в областта на културата, спорта и свободното време. Те включват закупуване на необходимото екипировка (например футболни обувки) или такси за наем.

Наличният бюджет за закупуване на екипировка и пътни разходи е 15 евро месечно; това са 180 евро за период на одобрение на помощи по Alg II от една година. Като собствен дял за всеки месец от периода на одобрение се вземат предвид 2,50 евро, тоест 30 евро за период на одобрение от една година. В случай, че фиксираната сума от 15 евро за участие в мероприятия (виж а) не се изразходи изцяло, неизразходваната част на тази помощ се причислява допълнително като собствен дял.

Сумата за закупуване на екипировка може да бъде изплатена, след приспадане на собствения дял, наведнъж за целия период на одобрение или разделена на различни суми – обикновено със задна дата лицата, които имат право на помощи. Поемането на разходите се извършва след представяне на фактурите или касовите бележки. Може да се предяви право за закупуване на няколко различни артикула до сума в размер от 180 евро. Помощите трябва да се предоставят също и когато общите разходи надхвърлят наличната сума за периода на одобрение.

в) Поемане на пътни разходи

В допълнение *съществува право* за поемане на пътните разходи към офертата за образование и участие в обществения живот ([Решение на Федералния конституционен съд /BVerfG от 23.7.2014 г.](#), бележка в полето 132). За ученици потребността за пътувания до оферти за образование и участие в обществения живот по правило вече е покрита чрез безплатния ученически превоз. В останалите случаи (по-специално при деца, които не посещават училище) трябва да се поемат посочените в точка 1.2 и сл.) пътни разходи като разходи за образование и участие в обществения живот.

За мероприятия извън тарифната зона ABC съществува право на финансиране на

пътните разходи в размер на 15 евро месечно, които могат да бъдат изплатени месечно или наведнъж за целия период на одобрение. ПП-ОиУ предвиждат при определени условия в този случай заплащане на собствен дял на лицата, имащи право да получават помощи. Собственият дял не се изисква, когато фиксираната сума от 15 евро за участие в общи мероприятия (виж точка 1.3 а) е използвана изцяло от лицата, имащи право да получават помощи.

2. Еднократни помощи

В допълнение към текущите потребности за издръжка на живот основната издръжка на живота за търсещи работа лица взема предвид също и еднократните потребности.

☛ **Моля, обърнете внимание:** За еднократните помощи трябва винаги да подавате *отделна* молба. Молбата трябва да се подаде преди да направите покупката ([§ 37 SGB II](#)).

Лицата, които имат право на помощи съгласно [§ 24 ал. 3 SGB II](#) имат право на

- първоначално обзавеждане на жилището включително домакински уреди,
- първоначално закупуване на облекло и първоначално обзавеждане при бременност и раждане и
- закупуване и ремонт на ортопедични обувки, ремонти на терапевтични уреди и оборудване, включително наемане на терапевтични уреди.

Според мотивите на законодателя потребността за „първоначално обзавеждане“ е налице, когато потребността възникне за първи път или повторно най-малкото поради изключителни обстоятелства. Тя трябва да бъде разграничена от потребността за замяна на вече налични предмети (виж в тази глава под точка 2.4 "Заем за неизбежни потребности").

Добре е да се знае: Помощи за посочените потребности получават и лица, чийто доход превишава потребността от помощ по Alg II, но не могат да заплатят изцяло от собствените си доходи или имущество големи покупки, например по повод раждането на дете. В този случай *може* да се вземе предвид и доходът за период до шест месеца след решението по заявлението.

Еднократните помощи по § 24 ал. 3 SGB II в Берлин се регламентират конкретно в [циркулярно писмо Soz № 06/2017 за прилагане на § 24 ал. 3 № 1 и 2 SGB II и §§ 31 алинея 1 № 1 до 3 и 276 ал. 2 SGB XII](#). Повечето помощи се отпускат във фиксиран размер.

2.1 Първоначално обзавеждане за жилището

Помощи за първоначалното обзавеждане за жилището в Берлин се отпускат между другото в следните ситуации:

- при първо нанасяне в жилище, например млад възрастен, който напуска жилището на родителите след предварително одобрение от Бюрото по труда,

- при ново нанасяне в жилище след пожар, след продължителен арест или след прекратяване на пренаемане или
- при ново нанасяне в жилище след раздяла от съпруга или житейския партньор.

Потребността от първоначално оборудване на апартамента може да се отнася до пълно обзавеждане на дома или до отделни предмети. Възможно е например закупуването на следните предмети: пералня, хладилник, прахосмукачка, радио (не телевизор), шкафове, маси, столове, легла, мокет, завеси и други. Конкретната потребност трябва винаги да бъде доказана.

Съществува право само на обикновено "стандартно" обзавеждане. Помощите могат да се предоставят под формата на парични средства или в натура, например ваучери за магазини за мебели. Размерът на паричните помощи е регламентиран в горе посоченото циркулярно писмо и в [Приложение 1 към циркулярното писмо](#).

2.2 Първоначално оборудване за облекло и при бременност и раждане

В специални ситуации, например след домашен пожар, след бездомност или след голяма загуба на тегло по болест, Бюрото по труда предоставя помощи за [първоначално закупуване на облекло](#).

Първоначалното обзавеждане получават и лица, на които преди признаването на тяхното право на убежище не е предоставена или е предоставена само частично помощ за облекло от страна на Държавната служба по въпросите на бежанците (LAF).

Помощите често се отпускат под формата на фиксирана сума за лятно облекло и фиксирана сума за зимно облекло. Общата фиксирана сума е – в зависимост от възрастта на лицето – между 356 и 379 евро.

Бременните жени и майките в Берлин в момента получават следните фиксирани суми:

- за дрехи за бременни 219 евро,
- за бебешко обзавеждане 361 евро,
- за детска количка с матрак 100 евро,
- за детско легло с матрак 100 евро и
- за висок стол за хранене 20 евро.

✓ **Нашият съвет:** В допълнение към помощта за безработни II и социалните помощи, бременните жени и семействата *могат* да получат помощи от „[Фондацията Помощ за семейството](#)“. Информирайте се в посочените тук [консултативни центрове за бременни жени](#) и [семейства](#).

2.3 Ортопедични обувки и терапевтични уреди

Горе посочените помощи за ортопедични обувки и терапевтични уреди и оборудване трябва да се поемат предимно от здравната каса, касата за медицински грижи или от рехабилитационните центрове. Правото на помощ в този случай се

ограничава до собствения дял, който трябва да се заплати от лицето, имащо право да получава помощи.

Добре е да се знае: Ремонта на терапевтични уреди включва съгласно съдебната практика на Върховния съд също и ремонта на очила (виж решение на [BSG от 25.10.2017 г. – В 14 AS 4/17 R](#)).

2.4 Кредит за неизбежни потребности

Други еднократни потребности за осигуряване на издръжката на живота поема Бюрото по труда при следните условия чрез *отпускане на кредит* ([§ 24 ал. 1 SGB II](#)). Могат да се вземат предвид само еднократни потребности, които

- вече са включени в стандартната потребност, но поради техния размер надхвърлят възможностите за поемането им от лицата, които имат право на помощи и
- са неизбежни.

"Неизбежна" е една допълнителна потребност, когато тя трябва да бъде задоволена незабавно и нейният размер не позволява, тя да бъде компенсирана от спестявания в други области на живота. Преди да бъде предоставен кредит, кандидатите за помощи трябва да използват своето спестено имущество.

Типични примери за еднократни потребности в този смисъл са смяната или ремонтът на електрически уреди, например перална машина или хладилник, или закупуването на предписани от лекар очила в ниската ценова категория. Към тази група не спада закупуването или ремонта на моторно превозно средство, тъй като тези потребности не са съставна част от стандартните потребности. Помощите могат да се предоставят под формата на парични средства или в натура.

Изплащането на безлихвения кредит започва след месеца на получаването му. От Бюрото по труда се удържат всеки месец десет процента от стандартната потребност, докато кредитът е изплатен.

Ако по изключение подкрепата под формата на кредит е неприемлива или ако допълнителната потребност не е обхваната от стандартната потребност, може да се обмисли евентуално допълнителна потребност (виж глава 5 под точка 2.5 „Неизбежни специални потребности“).

Глава 8 | Включване в трудовия живот – Какво трябва да направите Вие? Какво прави Бюрото по труда?

Ако сте в трудоспособни, Бюрото по труда ще изисква от вас да работите, за да можете да плащате издръжката си за живот ([§ 2 SGB II](#)). Бюрото по труда трябва да ви подкрепя при започване на работа или обучение чрез консултации и необходимите мерки за насърчаване, така наречените помощи за включване в трудовия живот ([§ 14 SGB II](#)).

1. Коя работа е приемлива?

По принцип всяка работа или мярка за насърчаване е приемлива ([§ 10 SGB II](#)). От Вас може да се изиска също да започнете или продължите временна наемна работа, работа на минимална работна заплата до 450 евро на месец, временно трудово правоотношение или нередовна работа.

При следните условия една работа или мярка например е *неприемлива*:

- Вие физически, душевно или психически не сте в състояние да извършвате работата или да проведете мярката. Като доказателство обикновено е необходимо медицинско свидетелство. Бюрото по труда може да провери здравословното Ви състояние чрез служебен лекар.
- Вие се грижите Вашето дете под тригодишна възраст или за детето на Вашия партньор в собственото домакинство и детето не настанено в дневна детско заведение или дневна детегледачка. Важно: Само *един* партньор в домакинството може да се обоснове с възпитанието на детето и поради това да бъде освободен от работа. Партньорите могат сами да избират, кой от тях ще поеме грижата за детето.

След навършването на 3-годишна възраст на детето обикновено от Вас се изисква да приемете подходящо място за гледане за детето си, за да можете да започнете работа, при необходимост и на непълно работно време. Обхватът на приемливата работа трябва да бъде изяснен лично с Вас и може да бъде ограничен, например, ако детето ви има повишена нужда от грижи поради здравословни ограничения или увреждания.

- Вие се грижите за роднина и обгрижването не може да бъде осигурена по друг начин, например чрез служба за обгрижване.

В какъв обхват в този случай ще се изисква да работите зависи от усилията по обгрижването. При степените на обгрижване 2 и 3 обикновено за лицето, полагащо грижи, за приемливи се считат до 6 часа работа на ден. При степените на обгрижване 4 и 5 не е приемлива никаква работа. От значение винаги е конкретният случай.

- Вие имате друга важна причина. Вие посещавате например общо образователно училище или мярка за професионална подготовка, или в момента завършвате първото си обучение или младежка или федерална доброволческа служба. Работа като назначено лице също е неприемлива, ако заплащането на работата противоречи на определен закон, напр. на закона за минималната работна заплата.

2. Какво представлява Споразумението за интегриране?

В споразумението за интегриране Вие и Бюрото по труда определяте

- колко пъти трябва да кандидатствате за работа или какви други усилия Вие лично най-малко трябва да предприемете и как трябва да докажете своите действия и
- каква подкрепа оказва Бюрото по труда, за да Ви намери работа или обучение ([§ 15 SGB II](#)).

Ако се сключи споразумение, двете страни са обвързани с договореното. Ако Вие нарушите споразумението, Ви очаква санкция (виж глава 12 „Кога се очакват санкции и какъв е техният обхват?“). Най-късно след шест месеца споразумението трябва да се провери и продължи *заедно* от двете страни.

✓ **Нашият съвет:** Вие не сте длъжни да подписвате споразумението за интегриране, ако не сте съгласни със съдържанието му. Бюрото по труда не може да Ви наложи санкция за това. Поради това: Проверете, дали споразумението отговаря на вашите нужди. Вие можете да вземете споразумението в къщи и да поискате време за размисъл. Вие можете също да предложите корекции или допълнения, които считате за полезни.

Ако не бъде постигнато споразумение, Бюрото по труда *трябва* едностранно да определи чрез административен акт усилията за интегриране, които Вие трябва да положите. Срещу такова решение можете да подадете жалба. Задълженията, произтичащи от административния акт първоначално обаче продължават да действат. Вие трябва задължително да ги спазвате, защото в противен случай Ви очаква санкция. Вие можете също така да поискате от Съда по социални дела да вземе решение за отлагащо действие на жалбата.

3. Какви помощи за започване на работа предоставя Бюрото по труда?

„Помощи за включване в работа“ *могат* да бъдат предоставени на трудоспособни лица, имащи право на помощ, ако помощите са необходими и подходящи за премахване или намаляване на нуждата им от помощ ([§ 3 ал. 1 SGB II](#)).

Според съдебната практика молбата за отпускане на помощ по Alg II все още не включва молба за помощи за включване в работа ([BSG от 2.4.2014 – B 4 AS 29/13 R](#), бележка в полето 27) - следователно за тях трябва да се подаде отделно молба.

Финансирането започва най-рано от деня на подаване на молбата. Действието на молбата със задна дата от първо число на месеца - както при молбата за помощи за осигуряване на издръжката за живот - е изключено ([§ 37 ал. 2 SGB II](#)).

☛ **Моля, обърнете внимание:** Подайте например молба за поемане на разходите за кандидатстване на работа или пътните разходи за провеждане на интервю във вашето Бюро по труда *преди* да възникнат съответните разходи. Ако молбата бъде подадена със закъснение, помощите няма да бъдат предоставени преди подаването на молбата.

Помощите за включване в работа се предоставят изключително по преценка на служителите. Това значи, че службата за посредничество на работа на Бюрото по труда има определена свобода при вземането на решение, дали и до каква степен ще ви подпомогне. Преценката не означава произвол. Преценката трябва да се упражнява в зависимост от фактите. Може да е налице грешка в преценката, например, ако Бюрото по труда не извърши преценка в случай, когато това е предписано от закона, или при вземането на решението се ръководи от

нерелевантни гледни точки или приема неверни или непълни фактически обстоятелства.

✓ **Нашият съвет:** Например, ако получавате допълнително професионално обучение, трябва да убедите посредника на работа защо желаната мярка е необходима и подходяща за Вас, примерно, за да започнете определена работа. Опитайте се да докажете това на базата на обяви за работа или статии от специализирани списания.

☛ **Моля, обърнете внимание:** Ако към помощта за безработни получавате допълнително помощ по Alg II, тогава за Вас отговаря не Бюрото по труда, а Агенцията по заетостта, която Ви посредничи и Ви подпомага.

Към помощите за интегриране спадат например:

- Помощи от бюджета за посредничество ([§ 44 SGB III](#)), като поемането на разходите за кандидатстване за работа, пътни разходи за интервюта или воденето на домакинството на две места при започване на работа на място, различно от мястото на живеене,
- мерки за активиране и професионално интегриране ([§ 45 SGB III](#)), например тренинг за кандидатстване на работа, стажове, поемане на разходи за частни посреднически агенции за работа и кратки курсове за придобиване на квалификации, например шофьорска книжка за електрокар,
- мерки за допълнително професионално обучение и преквалификация ([§§ 81-87 SGB III](#)),
- добавки за интегриране ([§§ 88-92 SGB III](#)), които се изплащат на работодателите за наемане на безработно лице,
- начална помощ за учредители на дружества и за лица, които започват работа, подлежаща на социално осигуряване, ако финансовата помощ е необходима за включване в трудовия живот ([§ 16b SGB II](#)): обикновено не е налице необходимост, ако заявлението за финансиране се подава едва след сключване на трудовия договор или започването на дейността,
- придружаващо обучение и кредит или добавка за материални ресурси за учредители на дружества и самостоятелно заети лица ([§ 16c SGB II](#)),
- подпомагане на трудовите правоотношения за „интегриране на дълготрайно безработни“ за лица, които са били безработни поне две години ([§ 16e SGB II](#)),
- насърчаване на заетостта („участие в пазара на труда“) за лица, които са на възраст от най-малко 25 години и по принцип шест години през последните седем години са получавали помощ за безработни II ([§ 16i SGB II](#)),
- възможности за заетост („работни места за едно евро“) в Берлин с възнаграждение от две евро за отработен час ([§ 16d SGB II](#)).

Започването на работа може да бъде подкрепено от грижи за непълнолетни или деца с увреждания, консултиране на длъжници или наркомани или психо-социални грижи ([§ 16a SGB II](#)). За да се намалят или премахнат пречките при интегрирането на трудоспособни лица, които имат право на помощи, могат да се финансират и лица, които получават социални помощи ([§ 7 ал. 2 точка 2 SGB II](#)).

Солидарен основен доход

В рамките на [пилотния проект „Солидарен основен доход“](#) (СОД) провинция Берлин финансира общо 1000 трудови правоотношения с пълна социална осигуровка за допълнителни дейности, които са от обществен интерес за провинцията Берлин. Целевата група са лица, имащи право на помощ по Alg II в Берлин, които са безработни поне една година и не повече от три години и чието интегриране в общия пазар на труда не е възможно. Достъп до участие в проекта имат и лица, които поради особени обстоятелства не могат да докажат необходимите периоди на регистрирана безработица, например бездомни лица.

Провинцията плаща разходите за заплати на заетите по СОД за максимум пет години. Ако през този период не се премине към общия пазар на труда, е възможно безсрочното продължаване на работното правоотношение от провинцията Берлин. Правното основание е Административната разпоредба от 2-ри юли 2019 г. (Официален вестник за Берлин, стр. 4270 и сл.). Междувременно възможностите за финансиране в СОД вече са изчерпани ([съобщение за пресата на Министерския отдел на Сената за интеграция, работа и социални въпроси от 27-ми ноември 2020 г.](#)).

☛ **Моля, обърнете внимание:** Повече информация за помощите за подкрепа на Бюрото по труда ще намерите в нашите листовки

- „[Как Бюрата по труда могат да насърчат хората да започнат работа](#)“,
- „[Насърчаване на професионалното обучение от Бюрото по труда](#)“ и
- „[От "Приложение EKS" до "Добавка за вещи" - Информация за самостоятелна заетост и обезщетение за безработица II в Берлин](#)“.

4. Кои предложения за насърчаване на знанията по немски език подкрепя Бюрото по труда?

Съгласно [§ 3 ал. 2a SGB II](#) Бюрата по труда трябва да се стремят да подпомогнат трудоспособните лица, получаващи помощи, които не владеят достатъчно немски език, да придобият езиковите знания, необходими за започване на работа. Бюрата по труда използват за тази цел предлаганите от [Федералната служба за миграция и бежанци](#) (BAMF) курсове за насърчаване на изучаването на немски език.

Това са основно:

- интеграционните курсове съгласно [§ 43 AufenthG](#) за общо изучаване на езика и
- професионално насоченото насърчаване на езиковото обучение съгласно [§ 45a AufenthG](#).

Целевите групи за насърчаване на езиковото обучение са Европейския съюз, граждани на трети страни, късни преселници от Русия или германци с миграционен произход.

Ако са изпълнени условията за участие в съответната мярка за насърчаване на езиковото обучение, лицата, чиито знания по немски език са недостатъчни, чрез сключването на интеграционно споразумение или административен акт за интегриране се задължават да се регистрират при институт, организиращ езиков курс и да участват в курса, след като бъдат приети. Не съществува задължение за участие в курс, ако вече е налице задължение за участие, наложено от Службата за чужденци.

Глава 9 | Как се вземат под внимание доходите?

Доходите са приходи, които Вие получавате по време на получаването на помощ по Alg II и социални помощи.

Дали и доколко доходите Ви трябва да се вземат под внимание при определянето на потребността, е регламентирано в §§ 11-11b SGB II и в Правилника за помощи за безработни Alg II/Социални помощи (Alg II-V).

1. Кои доходи се вземат под внимание и кои не?

Като доходи се отчитат по принцип всички приходи в пари. Към приходите, които трябва да бъдат отчетени, се числят между другото приходи от трудова дейност, лихви и дивиденди, помощ за безработни, обезщетение при болест, детски надбавки, родителски помощи, издръжка на дете, повечето видове пенсии, приходи от наеми и аренды, връщане на надплатени данъци, дарения и имуществени наследства, ако наследството (смъртта на наследодателя) е настъпило след подаване на заявлението.

Помощите, които имат парична стойност, но не са парични средства - така наречените плащания в натура - не трябва да се разглеждат като доход, а като активи. Изключение: Вие получавате от плащания в натура на базата на трудова дейност или доброволна служба.

Пример: Работодателят осигурява храната на своите служители през работното време.

Начисляването на разходите за хранене като доход се извършва по фиксирани ставки. Други непарични услуги на работодателя се вземат предвид с тяхната пазарна стойност ([§ 2 ал. 5 и 6 Alg II-V](#)).

Доходи, които не трябва да се вземат предвид

Приходите, които не се считат за доход, са например:

- основните пенсии по Федералния закон за осигуряването и основните пенсии, които се изплащат в съответствие с този закон, например за пострадали чрез ваксинирани лица, жертви на насилие или политически затворници,
- помощите на фондациите „[Майка и дете - защита на неродения живот](#)“ и „[Помощ за семейството](#)“,

- помощи за слепи лица съгласно Законите за помощи за слепи лица, както и за глухи лица,
- помощи за полагане на грижи от задължителното здравно осигуряване за обгрижване за грижите за роднини ([§ 1 ал. 1 № 4 Alg II-V](#)),
- помощи за опека при постоянно опекунство на възпитанието за първото и второто дете под опека изцяло и за третото дете под опека 75 процента ([§ 11a ал. 3 точка 2 SGB II](#)),
- обезщетения съгласно [§ 253 Гражданския кодекс на Германия \(BGB\)](#),
- парични подаръци на непълнолетни по повод миропомазване, причастие, конфирмация или подобни религиозни празници, както и по повод на посвещаване в юношеството до размер от 3100 евро ([§ 1 ал. 1 № 12 Alg II-V](#)),
- доходи от трудова дейност до 2400 евро за календарна година на ученици под 25-годишна възраст в общообразователни и професионални училища, ако извършват дейността по време на училищните ваканции; ученици, които имат право да получават възнаграждение за обучение, са изключени от това правило ([§ 1 ал. 4 ALG II-V](#)),
- детски надбавки, за които е доказано, че се предават на детето на нуждаещото се от помощи лице, което не живее в домакинството ([§ 1 ал. 1 № 8 ALG II-V](#)),
- възнаграждения съгласно [§ 1835a BGB](#) (Граждански кодекс на Германия) в размер до 3 000 евро в календарната година за лица, които работят на доброволни начала като правни консултанти, настойници или попечители ([§ 11a Abs. 1 Nr. 4 SGB II](#)),
- приходи съгласно законовите разпоредби, които служат за цел, различна от Alg II (напр. добавка за спестяванията на работещи лица, премия за жилищно строителство) ([§ 11a ал. 3 точка 1 SGB II](#)),
- добавка за гледане на дете за лица, които получават помощ по BAföG по [§ 14b BAföG](#),
- запорирани доходи, ако запорът по правни причини не може или не може да бъде лесно отменен, така че да няма налични средства за покриване на потребностите ([BSG от 10.5.2011 – B 4 KG 1/10 R](#), номер в полето 19).

* Моля, обърнете внимание на специалните регламенти за приспадането на икономическите помощи за корона (например [помощ за нов старт](#) или [помощ за преодоляване на периода на пандемията](#) в нашата онлайн информация „Какво важи в момента, ако подам молба за обезщетение за безработица II („Hartz IV“) или детска надбавка?“

Кредитите също обикновено не се вземат под внимание, например студентски заем от банката KfW (Кредитен институт за възстановяване). Под внимание се вземат обаче отпуснати под формата на кредит социални помощи, които служат за издръжката на живота.

Пример: Студентка получава помощ по BAföG, като една част е под формата на кредит.

☛ **Моля, обърнете внимание:** В отделни случаи Бюрото по труда проверява, дали при паричното постъпление става дума действително за заем, а не за дарение, което трябва да се вземе под внимание.

✓ **Нашият съвет:** Ако вземете пари на заем от приятели или роднини по време на период, в който получавате помощи, трябва да се представи достоверно, че Вие искате да върнете заема. Договорът за заем трябва да съдържа конкретна дата на погасяване или процедура за погасяване на заема. Ако вече сте изплатили подобен заем в миналото или сте започнали да погасявате текущия заем, това ще докаже Вашата достоверност.

Различни видове доходи и текущи и еднократни доходи

Ако трябва да се вземат предвид приходи, се прави разлика между доходи от трудова дейност като назначено лице, доходи от самостоятелна заетост и доходи "без усилие". Подробности за това ще научите в следващите точки на тази глава.

Освен това трябва да се съблюдават правилата за текущи и еднократни доходи.

За месечните повтарящи се, текущи доходи, като например заплата, обезщетение за безработица, родителски добавки, пенсии или детски добавки, се прилага така нареченият месечен принцип. Текущите доходи се приспадат от потребността в календарния месец на постъпването им. Това важи също тогава, когато те например постъпват в банковата сметка едва на последния ден на месеца ([§ 11 ал. 2 SGB II](#)).

Еднократните или периодично повтарящи се доходи, например възстановяване на данъци, обезщетения при напускане, бонуси за отпуск или коледа, но също и доплащания на заплати или доплащания на текущи социални помощи, се приспадат от потребността или в месеца, в който са получени, евентуално и в следващия месец, или разпределени за период от шест месеца ([§ 11 ал. 3 SGB II](#)) (повече за това под точка 5. „Еднократни приходи“ в тази глава).

2. Доходи от дейност като наето лице

За да се изчисли доходът, който трябва да се вземе под внимание, Бюрото по труда изисква „[справка за доход](#)“ от работодателя за месечното брутно и нетно трудово възнаграждение на работника. При нетното възнаграждение вече са приспаднали

- подоходния данък, допълнителната такса за солидарност и
- вноските за задължително здравно осигуряване, осигуряване за обгрижване, пенсионно осигуряване и осигуряване за безработица,

доколкото те действително са платени ([§ 11b ал. 1 SGB II](#)).

От нетното трудово възнаграждение на всяко трудоспособно лице в потребителската общност след това трябва да се извадят

- основната фиксирана сума в размер на 100 евро за лица, извършващи трудова дейност и
- необлагаемата сума на извършващи трудова дейност лица, ако брутната работна заплата надвишава 100 евро ([§ 11b ал. 2 точка 1 и ал. 3 SGB II](#)).

Основната фиксирана сума и необлагаемата сумата гарантират, че лицата, получаващи помощи по Alg II след започване на работа разполагат с повече парични средства, отколкото без работа.

☛ **Моля, обърнете внимание:** 100-те евро основна фиксирана сума за извършващи трудова дейност лица и необлагаемата сума за тези лица, важат само за лица, които имат право да получават помощ по Alg II, но не за лица, имащи право да получават социална помощ (виж глава 3 под точка 2. „Кой получава помощ по Alg II, кой социална помощ?“). Изключение: Деца под 15-годишна възраст могат също да печелят по 100 евро месечно, които не се вземат под внимание ([§ 1 ал. 1 № 9 Alg II-V](#)).

Добре е да се знае: За да не се поставят в неравностойно положение 15-годишните или по-възрастните лица с право на социални помощи, на тях трябва да им се предостави – както е по закон за лицата, получаващи социална помощ – сума в размер на 30 процента от техния заработен доход, ограничена до 50 процента от стандартната потребност степен 1 (2022: 224,50 евро) ([BSG от 24.11.2011 – B 14 AS 201/10 R](#)).

Ако е необходимо, можете да поискате да се приспадат и други суми.

Това се отнася например за изпълнените от Вас задължения за плащане на издръжка, които са посочени в решение за плащане на издръжка или нотариално заверен документ или за части от доходите, които вече са били взети предвид при изчисляването на помощите по BAföG или надбавката за професионално обучение по SGB III за Вашите деца.

Ако не подлежите на задължително здравно осигуряване, в отделни случаи вашите разходи за здравна застраховка и застраховка за обгрижване могат да бъдат приспаднати от Вашите доходи, при условие че те са приемливи ([§ 11b ал. 1 точка 1 №. 3a SGB II](#)). При доброволно и частно осигурени лица обаче - съгласно Инструкциите на Федералната агенция по заетостта - отпускането на добавки към здравноосигурителни вноски съгласно [§ 26 SGB II](#) има предимство пред приспадането на тези вноски от дохода. Повече информация по темите „Задължително осигуряване при получаване на помощи“ и „Добавки към осигурителните вноски“ ще намерите в глава 6 „Как са осигурени получателите на Alg II и социални помощи със здравна застраховка и застраховка за обгрижване?“.

Ако сте освободени от задължителното пенсионно осигуряване, разходите ви за осигуряване за старост (напр. за застраховка живот) се приспадат от дохода ви, доколкото те са приемливи ([§ 11b ал. 1 точка 1 № 3b SGB II](#)). За това не е достатъчно Вие сте освободени от задължението за пенсионно осигуряване, както често се случва при самостоятелно заетите лица. По-скоро се имат предвид например лица, които са пенсионно осигурени в независими пенсионни схеми (например за архитекти или адвокати) и поради тази причина са били освободени от законово задължение за пенсионно осигуряване.

Според Инструкциите на Федералната агенция по заетостта гореспоменатите здравно-осигурителни и пенсионни вноски не са част от основната фиксирана ставка от 100 евро и могат допълнително да бъдат приспаднати.

100-евро-основна фиксирана сума

Основната месечна фиксирана сума от 100 евро замества типичните разходи на работещите лица и ги обобщава в една фиксирана сума, подлежаща на приспадане ([§ 11b ал. 2 точка 1 SGB II](#)). Следователно доходът от работа до 100 евро на месец никога не се взема под внимание. Ако едно лице има повече доходи от работа едновременно, фиксираната сума трябва да се отчете само веднъж месечно. Към доходите от работа се отнасят също доходите, изброени под точка „Необлагаема сума при работещи лица“.

В основната месечна фиксирана сума са включени между другото

- вноски за задължително изискващите се застраховки, по-специално за обща застраховка гражданска отговорност за автомобил (една дванадесета от годишната вноска на месец), но не за частична или пълна застраховка каско,
- месечна застрахователна такса от 30 евро, която покрива всички доброволни застраховки, дори ако в действителност не е била сключена застраховка; тя обикновено е валидно само за пълнолетни лица, които имат право на помощ,
- Вноски за „пенсия Ристер“ с фиксирана ставка от три процента от brutния доход (за семейства с едно дете в домакинството, което има право на добавки, процентната стойност се намалява наполовина, с две деца, които имат право на добавки, стойност се намалява до нула), най-малко пет евро на месец и
- разходи с цел получаване на доходи, като например пътуване до работа (при използване на моторно превозно средство 0,20 евро на един километър разстояние, в рамките на Берлин обикновено максимално до тарифата за социален билет на Обществения транспорт в Берлин (BVG) и крайградски влак), работно материали, работно облекло, вноски за профсъюза при работници и подобни.

✓ **Нашият съвет:** Ако месечната ви брутна заплата е над 400 евро, Вие можете да получите основна фиксирана сума по-висока от 100 евро. За тази цел Вашите разходи, които се заменят с фиксираната сума, като цяло трябва да превишават 100 евро за месеца ([§ 11b ал. 2 точка 2 SGB II](#)). Ако например имате високи месечни разходи за пътуване до работа извън Берлин, или за поддържане на двойно домакинство, свързано с работата, по-високи от 100 евро, трябва да посочите това в Бюрото по труда.

Необлагаема сума на извършващи трудова дейност лица

Допълнително към основната фиксирана сума от 100 евро за извършващи трудова дейност лица Вие получавате необлагаема сума на извършващи трудова дейност лица за месечна брутна заплата от повече от 100 евро ([§ 11b ал. 3 SGB II](#)), и то в размер на

- 20 процента за частта от brutната заплата, която надвишава 100 евро, но не е повече от 1.000 евро и

- 10 десет процента за частта от brutната заплата, която надвишава 1.000 евро и не е повече от 1.200 евро. Ако имате поне едно непълнолетно дете, необлагаемата сума се изчислява на брутен доход до 1500 евро.

Към доходите от трудова дейност спадат например също

- продължаване на плащането на заплата от работодателя в случай на заболяване, но не болнични от здравната застраховка,
- доходи от самостоятелна дейност или дейности на свободна практика,
- възнаграждения за обучение,
- пари за съкратено работно време,
- пари при несъстоятелност и
- приходи от определени доброволни дейности (повече за това под точка 2.1 „По-висока основна фиксирана ставка за доброволни дейности“).

Федералните и младежки доброволчески служби не се считат за трудова дейност. Следователно, от приходите от тези служби - освен фиксираната сума за джобни пари от 250 евро на месец - не може да се приспадне необлагаема сума на извършващи трудова дейност лица.

Така коригираната нетна работна заплата се взема пред вид при определяне на Вашата потребност.

Пример: Госпожа А. живее със своя безработен съпруг в жилище в Берлин с общ месечен наем от 552 евро. В домакинството повече не живеят деца. Тя получава 1630 евро бруто на месец като служителка, което съответства при данъчна класа III на около 1300 евро нето. Не са налице допълнителни доходи и имущество. Как се изчислява помощта по Alg II?

Месечната потребност на семейството се състои от стандартните потребности на двамата партньори в размер от по 404 евро за всеки от тях и от общия месечен наем в размер на 552 евро. Тя възлиза на общо 1.360 евро.

Доходите, които трябва да се вземат под внимание се определя както следва:
месечен доход нето 1.300,00 евро

минус

- основна фиксирана сума 100,00 евро
- необлагаема сума на извършващи трудова дейност лица 180,00 евро (20 процент от 100 до 1.000 евро бруто)
- необлагаема сума на извършващи трудова дейност лица 20,00 евро (10 процента от 1.000 до 1.200 евро бруто)

= доходи, които трябва да се вземат под внимание 1000,00 евро

Месечната помощ по Alg II се получава от потребността в размер на 1.360 евро минус дохода, който трябва да се вземе под внимание в размер на 1.000 евро и възлиза на 360 евро.

2.1 По-висока основна фиксирана сума при доброволна дейност

Ако получавате заплата, хонорар или други доходи от допълнителна дейност, която съгласно [§ 3 номера 12, 26 или 26а от Закона за данъка върху доходите](#) (EStG) е освободена от данъци, на мястото на основната фиксирана сума от 100 евро за работещите лица Вие имате право на месечна основна фиксирана сума за работещи лица до 250 евро, която не трябва да се приспада ([§ 11b ал. 2 точка 3 SGB II](#)).

Предпочитани са дейности, за които могат да бъдат поискани например данъчна „необлагаема сума за обучаващи лица“ или „фиксирана сума за доброволна дейност“. Допълнителни дейности могат да бъдат например дейности на непълно работно време на обучаващи или треньори в обществено полезен спортен клуб, на преподаватели на непълно работно време в обществен колеж или на помощници по време на избори. Допълнителни са дейностите, при които работното време възлиза на максимално една трета от работата на пълно работно време.

Съгласно Директивите на Федералната агенция по заетостта при гореспоменатите доброволни дейности става дума принципно за трудови дейности по смисъла на [§ 11b ал. 3 SGB II](#). Поради това в допълнение към месечната основна фиксирана сума до 250 евро трябва да се приспадне също и необлагаемата сума на извършващи трудова дейност лица от доходи, надвишаващи 100 евро на месец.

Вариант: Съпругът на госпожа А. (виж горе) може да преподава няколко месеца като назначен инструктор в сдружение с обществено полезна цел и получава за тази дейност 300 евро на месец. Не се приспадат суми за пенсионни осигурителни вноски в рамките необлагаемата дейност като инструктор съгласно [§ 3 № 26 EStG](#).

Как се отчита допълнителния доход на господин А в потребителската общност?

Месечни приходи в размер на 300 евро
минус

- увеличена основна фиксирана сума на базата на обществено полезна дейност 250 евро
 - необлагаема сума на извършващи трудова дейност лица 40 евро (20% от 100 до 300 евро)
- = доходи, които трябва да се вземат под внимание 10 евро

Съпрузите А. след приспадане на 10 евро имат право на помощ по Alg II в размер на 350 евро на месец.

✓ **Нашият съвет:** Ако е възможно, приходите от доброволни дейности трябва да Ви се изплащат ежемесечно, за да се възползвате максимално от месечната основна фиксирана сума. В месеца на постъпването на дохода обикновено може да се приспадне само една основна фиксирана сума, дори ако възнаграждението за доброволна дейност се изплаща за няколко месеца ([BSG от 24.8.2017 – В 4 AS 9/16 R](#)).

Какъв е размерът на необлагаемите суми, които получават правни консултанти, настойници или попечители, които работят на доброволни начала, ще научите в първи раздел на тази глава.

2.2. Временно решение и променливи доходи

Причината за временно одобрение често са плащания на заплати, чийто размер варира от месец на месец. След това центърът за работа използва наличните документи за прогнозиране на месечните брутни и нетни заплати за следващия шестмесечен период на одобрение и издава предварително решение ([§ 41a SGB II](#)).

Вашата помощ за определен период трябва винаги да бъде така пресметната, че месечната Ви потребност да се покрива от Вашите доходи и допълващата помощ Alg II за всеки месец от периода, за който е одобрено получаването на помощи ([§ 41a ал. 2 SGB II](#)).

✓ **Нашият съвет:** Ако настъпят в следствие значителни промени в личните обстоятелствата, като например непредвидимо намаление на заплатата Ви, можете да поискате променено временно решение, в което това да се вземе предвид.

След изтичане на периода, за който е одобрено получаването на помощи, ще бъдете помолени да представите отчети за заплатите си за изтеклите шест месеца. Бюрото по труда издава заключително решение. Ако не изпълните задължението си и не предоставите достатъчно информация, може да се наложи да върнете помощите, които са били одобрени само временно (повече за това в „Заключително решение“ под точка 3 „Доходи от самостоятелна заетост“ в тази глава).

След като предоставите доказателствата за доходи, Бюрото по труда издава заключително решение въз основа на действително получения доход за периода на одобрение. След това Вие или трябва да върнете помощи, които сте получили в повече, или на Вас ви се изплатят допълнително помощи.

✓ **Нашият съвет:** Ако в периода, за който е одобрено получаването на помощи, сте получили по-малко доходи отколкото е било прието в прогнозата, и Бюрото по труда все още не е взело заключително решение, поискайте от него да издаде заключително решение. Тогава Вие ще получите допълнително помощ по Alg II.

При заключителното определяне на правото на помощ се отчита *действителният* доход от работа като наето лице по общите правила (§§ 11-11b SGB II), така както е представено в тази глава в разделите 1, 2 и 5.

Ако Бюрото по труда не издаде заключително решение и Вие не сте поискали окончателно изчисляване, тогава временното решение става по силата на закона окончателно след една година след изтичане на периода, за който е одобрено получаването на помощи.

3. Приходи от самостоятелна заетост

Самостоятелно заетите лица получават временно одобрение на своята помощ по Alg II за период от обикновено шест месеца. Разясненията относно временното решение в предишната точка се отнасят съответно и за тази група хора. При отчитането на доходи от самостоятелна заетост трябва обаче също да се спазват и специалните разпоредби от [§ 3 Разпоредба за помощ Alg II / Социална помощ](#) (Alg II-V).

Доходите от самостоятелна заетост, които трябва да се вземат под внимание, се определят по принцип както следва:

1. стъпка

Най-напред очакваните приходи се намаляват с очакваните оперативни разходи в периода, за който е одобрено получаването на помощи. Ако самостоятелната заетост се упражнява само през част от периода на одобрение, изчисляването на разликата между приходите и разходите се извършва само за тези месеци ([§ 3 ал. 1 и 2 Alg II-V](#)). Данните за приходите и разходите се основават на вашите прогнози в разделите А и Б на [Приложение ДСЗ](#) (доходи самостоятелно заето лице).

✓ **Нашият съвет:** Включете във Вашата прогноза само приходи, които можете действително да получите в периода, за който е одобрено получаването на помощи. Често е трудно да се направят допълнително промени в прогнозата „надолу“ по време на шестмесечния период.

Данъчните разпоредби не действат в SGB II. От Бюрото по труда се проверява, дали са необходими оперативните разходи. От самостоятелно заетите лица се очаква да поддържат оперативните си разходи възможно най-ниски ([§ 3 ал. 2 и 3 Alg II-V](#)).

✓ **Нашият съвет:** Скъпо оборудване за Вашата самостоятелна дейност би трябвало да съгласувате с Бюрото по труда. В противен случай рискувате разходите да не бъдат признати и заплатени. Представете убедително, че оборудването е необходимо за продължаващото съществуване на фирмата и че по този начин Вашата нуждата от помощ по-скоро може да свърши.

Признатите разходи, например за необходимо компютърно оборудване, се отчитат изцяло в шестмесечния период, за който е одобрено получаването на помощи, а не се отчитат като амортизация за по-дълъг период от време, както в данъчното законодателство.

Очакваната печалба (= приходи минус разходи) се разпределя равномерно за месеците в периода, за който е одобрено получаването на помощи, ако е необходима само за месеците от времето, когато се упражнява самостоятелната дейност ([§ 3 ал. 4 Alg II-V](#)). На всеки от тези месеци се пада средна месечна печалба.

Съгласно Инструкциите на Федералната агенция по заетостта, равномерното разпределение на *очаквания* доход по изключение не е възможно, ако доходът варира значително през периода на одобрение и издръжката на живота би била

осигурена във *временното* решение, ако доходът се разпредели равномерно ([Специализирани инструкции към § 41a SGB II](#), Актуалност: 20.3.2018 г., номер в полето 41a.20).

2. стъпка

При втората стъпка очакваната месечна печалба се намалява с предвидените от закона отчисления и необлагаемите суми при трудова дейност ([§ 11b SGB II](#)). От печалбата трябва да се извадят

- 100-те евро основна фиксирана сума за лица, извършващи трудова дейност и
- необлагаемата сума на извършващи трудова дейност лица. Как се изчислява необлагаемата сума на извършващи трудова дейност лица е обяснено в тази глава под точка 2 „Доходи от дейност като назначено лице“. Тук трябва да се съблюдава: Необлагаемата сума се изчислява от печалбата.

☛ **Моля, обърнете внимание:** 100-те евро основна фиксирана сума и необлагаемата сума на извършващи трудова дейност лица, важат само за лица, които имат право да получават помощ за безработни II, но не за лица, имащи право да получават социална помощ (виж глава 3 под точка 2. „Кой получава помощ за безработни II, кой социална помощ?“).

При необходимост от доходите трябва да се извадят и други суми, като например

- авансови плащания по данъка върху доходите или допълнителни плащания за данъчната служба,
- вноски за застраховка при безработица за самостоятелно заети лица, които са сключили застраховка по молба съгласно [§ 28a SGB III](#),
- вноски за задължително пенсионно осигуряване за самостоятелно заети лица, които съгласно [§ 2 SGB VI](#) са длъжни да се застраховат, или
- плащания за издръжка при условията, посочени в глава 9 под точка 2. „Доходи от дейност като назначено лице“.

Можете да поискате тези разходи в точка В [Приложение ДСЗ](#) (доходи самостоятелно заето лице).

☛ **Моля, обърнете внимание:** При доходи от самостоятелна дейност в размер над 400 евро на месец е възможно да се увеличи основната фиксирана сума от 100 евро, ако Вашите разходи общо надхвърлят 100 евро на месец. Какви разходи могат да се вземат предвид, е разяснено в тази глава под точка 2 „Доходи от дейност като назначено лице“.

Така коригираната месечна печалба се взема пред вид при определяне на Вашата потребност.

Пример: Госпожа Б. работи като преводачка на свободна практика в Района Нойкьолен. В периода от шест месеца, за който е одобрено получаването на помощи, тя има приходи от приблизително 7.200 евро. Нейните разходи, свързани с работата, за същия период са приблизително 480 евро. Тя е сключила застраховка при безработица по заявление ([§ 28a SGB III](#)) и плаща месечна вноска в размер на около 79 евро (2022). Нейният месечен наем с отопление е 451 евро.

Как се изчислява помощта по Alg II?

Месечната потребност на госпожа Б. се състои от стандартната потребност от 449 евро и месечният общ наем от 451 евро. Тя възлиза общо на 900 евро на месец.

Доходите, които трябва да се вземат предвид, се изчисляват по следния начин:

1. стъпка

Средни приходи от работата за месец от 1.200 евро (7.200 евро/6 месеца)

минус

- средните разходи, свързани с работата, за месец 80 евро (480 евро/6 месеца)
= 1.120 евро печалба за месец.

2. стъпка

Месечна печалба в размер на 1.120 евро минус

- месечната вноска за застраховката при безработица (вноска Берлин-Запад) от 79 евро
 - основната фиксирана сума 100 евро
 - необлагаемата сума на извършващи трудова дейност лица (20 процента от 100 евро до 1.000 евро) 180 евро
 - необлагаема сума на извършващи трудова дейност лица (10 процента от 1.000 евро до 1.120 евро) 12 евро
- = сума, която трябва да се вземе предвид, в размер на 749 евро

Временната месечна помощ Alg II се получава от потребността в размер на 900 евро минус дохода, който трябва да се вземе предвид в размер на 749 евро и възлиза на 151 евро.

Добре е да се знае: Докато Вие сте самостоятелно заето лице и получавате „допълваща“ помощ Alg II, Вие сте здравно осигурени чрез Бюрото по труда. Тогава не трябва да се плащат други вноски за здравна застраховка.

Заклучително решение

След изтичане на периода, за който е одобрено получаването на помощи, Бюрото по труда издава заключителното решение въз основа на действителните приходи и разходи в [Приложение ДС3](#). Тогава Вие или ще трябва или да върнете помощи, които сте получили в повече, или на Вас ще Ви се платят допълнително помощи.

В окончателното решение Бюрата по труда разпределят действителните доходи от самостоятелна заетост равномерно през отделните месеци на периода на одобрение или през месеците от периода на одобрение, в който е била упражнявана самостоятелната заетост ([§ 3 ал. 4 Alg II-V](#)).

✓ **Нашият съвет:** Ако Бюрото по труда поиска от Вас да съобщите приходите и разходите си в Приложението ДС3 с цел издаване на заключително решение, Вие непременно трябва да направите това. Бюрата по труда имат право да поискат връщането на предварително платените помощи в случай, че Вие не изпълните изцяло и навреме задължението си за даване на информация ([§ 41a ал. 3 SGB II](#)).

Ако сте пропуснали срока на предаване и Бюрото по труда поиска от Вас да върнете получените помощи, Вие трябва да направите възражение срещу това решение и да представите допълнително окончателните ДСЗ (доходи на самостоятелно заето лице) с исканите документи. Федералният социален съд реши, че документите ви тогава все още трябва да бъдат взети предвид ([BSG от 12.9.2018 - B 4 AS 39/17 R](#)).

4. Доходи „Без усилие“

За доходи, които не произхождат от трудова дейност, например помощ за безработни, болнични, обезщетение за нараняване, издръжка, пенсии при намалена трудоспособност или детски надбавки, не важат 100-те евро основна фиксирана сума за лица, извършващи трудова дейност и необлагаемата сума на извършващи трудова дейност лица.

Поради това при почти всички доходи „без усилие“ се приспадат само месечна застрахователна такса от 30 евро и – ако действително са платени вноски – вноските за обща застраховка гражданска отговорност за автомобил и за пенсия Ристер (с фиксирана ставка).

Особености при детските надбавки

В SGB II детските надбавки на децата, живеещи във Вашето домакинство, се пресмятат като доходи. Застрахователна такса тогава може да се приспадне обикновено само при *пълнолетни* деца от детските добавки.

Ако вашето дете обаче има собствен доход, който осигурява издръжката му на живот, като например детски надбавки и издръжка, тогава частта от детските надбавки, от която Вашето дете повече не се нуждае, за да осигурява своя жизнен минимум, се взема предвид като доход на родителя, който има право да получава детските надбавки. Прехвърлянето на доход е ограничено само за детските надбавки.

От прехвърлените детски надбавки като правило трябва да се приспаднат фиксираната ставка за застраховки от 30 евро, при необходимост вноски за застраховка „Гражданска отговорност на моторни превозни средства“ и пенсия „Ристър“. Условието е по-специално, че тези суми за приспадане не са били взети предвид при лицето, който има право да получава детските надбавки.

Необлагаеми суми

От определени доходи „без усилие“ трябва да се приспаднат необлагаеми суми.

- 100 евро за календарна година от приходи от инвестиран капитал (лихви, дивиденди) ([§ 1 ал. 1 № 3 Alg II-V](#)); подлежат на приспадане освен това данъците върху капиталовата печалба, причислявани към приходите и допълнителната такса за солидарност,
- минимум 100 евро на месец от надбавката за професионално обучение на лица, обучаващи се в предприятия, помощта за обучение съгласно SGB III, помощта за подпомагане на обучението по BAföG или съпоставими помощи на институциите за насърчаване на талантиливи лица ([§ 11b ал. 2 точка 5 SGB](#)

II), освен ако основната фиксирана ставка от 100 евро за заетите лица вече не е взета предвид, например поради изплащане на възнаграждение за обучение. Ако необходимите разходи, свързани с обучението, заедно с фиксираната ставка за застраховки от 30 евро възлизат на повече от 100 евро на месец, могат да бъдат признат по-високите разходи.

- до 300 евро на месец от стипендии по [Закона за стипендиантска програма](#),
- 250 евро на месец от джобните пари, които лицата имащи право на помощи, получават в рамките на Федерална или младежка доброволческа служба. Необлагаемата сума съответно се намалява, ако вече се използват основната фиксирана сума за заети лица или приспаднати суми, заместващи основната фиксирана сума ([§ 11b ал. 2 точка 6 SGB II](#)).
- до 300 евро на месец от (основните) родителските помощи, доколкото при изчислението им са взети предвид доходите от работа преди раждането; съответната необлагаема сума се намалява наполовина за лицата, които получават родителски помощи-плюс (родителска помощ-плюс = двоен период на получаване при плащане на половината от родителската помощ, ако родителите не работят след раждането) ([§ 10 ал. 1 и 5 В от Федералния закон за родителски помощи и родителски отпуск - BEEG](#)).

Пример: Госпожа С, която живее сама с детето си, получава помощ Alg II и минималната сума на родителската помощ в размер на 300 евро месечно. През годината преди раждането на нейното дете тя е работила на минимална работна заплата от средно 200 евро месечно. След раждането тя си взема отпуск от работата (отпуск за родител). Госпожа С. няма друг доход или имущество.

Как се взема предвид родителската помощ?

Сумата от родителската помощ, която не се отчита, е в размер на 200 евро месечно. В този пример това е сумата, която госпожа С. е получавала като заплата преди раждането на детето си. В размера на тази сума родителската помощ не се прибавят към помощта по Alg II. От останалата родителска помощ в размер на 100 евро трябва да се приспадне фиксираната сума от 30 евро за застраховка. В резултат на госпожа С. заради родителската помощ се изваждат 70 евро месечно от помощта Alg II.

- 100 евро на месец плюс 30 процента от превишаващия брутен размер на пенсиите за старост и намалена трудоспособност, но не повече от сума в размер на 50 процента от степен 1 на стандартната на потребност (2022: 224,50 евро). Предпоставката е, че съответните пенсионери могат да докажат най-малко 33 години основни пенсионни периоди съгласно [§ 76g ал. 2 SGB VI](#) в задължителното пенсионно осигуряване или съпоставими периоди на осигуряване в други задължителни системи за осигуряване за старост ([§ 11b ал. 2a SGB II](#); [§ 82a SGB XII](#)). Не е необходимо лицата, получаващи помощ, действително да имат право на добавка към основната пенсия.

Също и нуждаещи се от помощ лица, които получават наследствена вдовишка пенсия, също получават необлагаемата сума, ако починалият или починалата са имали 33 години прослужени години за основна пенсия или сравними периоди.

Кои времена спадат лежат към времената за основната пенсия можете да прочетете на интернет-страницата на Германското пенсионно застраховане (Deutsche Rentenversicherung) под често задавани въпроси за основната пенсия [FAQs за основната пенсия](#).

За по-добро разбиране: Пенсионерите по възраст и пенсионерите с трайна пълно намалена трудоспособност са изключени от помощите по SGB II. Ако те обаче живеят в потребителска общност с трудоспособни лица, имащи право на помощи, тяхната пенсия евентуално може да се вземе предвид като доход при останалите членове на потребителската общност (повече за това в глава 4 под точка 1 под „Разпределение на доходи в потребителската общност“). Новата необлагаема сума от основната пенсия намалява възможното прехвърляне на доходи от тези пенсионери върху останалите членове на потребителската общност.

Правното основание за основната пенсия влезе в сила на 1-ви януари 2021 г. Въпреки това, на основата на преходна разпоредба, необлагаемата сума от пенсията ще бъде приспаданото от пенсията едва след като Бюрото по труда получи уведомление от съответната пенсионна служба за прослужените години за основна пенсия или сравнимите с тях периоди. Веднага след като се предоставят доказателствата – в определени случаи със задна дата, но не по-рано от 1-ви януари 2021 г. – се отчита необлагаемата сума ([§ 69 SGB II](#)).

5. Еднократни приходи

Еднократните приходи включват, например, обезщетения при напускане, бонуси за отпуски и Коледа, възстановяване на надплатени данъци, имуществени наследства, ако наследството е настъпило след подаване на заявлението, и допълнителни плащания на заплати и социални помощи, като например стипендия BAföG, родителски помощи или детски помощи.

Еднократните приходи се вземат предвид в месеца на постъпването им или, ако плащането на помощ Alg II вече е извършено за месеца на постъпването на доходите, в следващия месец. Ако правото на получаване на помощ ще отпадне при вземане в предвид на еднократните приходи през съответния месец, тогава еднократният приход следва да се разпредели поравно за период от шест месеца и да се взема предвид месечно със съответната частична сума ([§ 11 ал. 3 SGB II](#)).

Преди еднократният приход да бъде разпределен на шест месеца, от прихода трябва да се евентуално данъците и задължителните социалноосигурителни вноски, които трябва да се плащат върху този приход, разходите, свързани с реклама на дейността и необлагаемата част от дохода на работещо лице ([§ 11b ал. 1 точка 2 SGB II](#)). *След като* еднократният приход е разпределен на шест месеца,

останалите подлежащи на приспадане суми съгласно § 11b ал. 1 SGB II трябва да бъдат приспаднати от прихода - в случай на доход "без усилия", по-специално 30 - евро-фиксирана сума за застраховка и ако е приложимо, обща застраховка гражданска отговорност за автомобил.

Пример: Месечната помощ Alg II на семейство E. е 1.300 евро. Господин E. получава след съдебно решение допълнително плащане на помощ за безработни в размер на 1.800 евро. Неговата жена има автомобил (обща застраховка гражданска отговорност за автомобил в размер на 360 евро на година).

1. стъпка еднократното плащане надвишава месечната потребност на семейството.
2. стъпка разпределяне на еднократния приход на шест месеца
 $1.800 \text{ евро} / 6 \text{ месеца} = 300 \text{ евро на месец}$
3. стъпка коригиране на разпределения еднократен приход
 $300 \text{ евро минус месечна застрахователна такса от 30 евро и 30 евро за обща застраховка гражданска отговорност за автомобил} = \text{на месец 240 евро трябва да се вземат предвид като доходи през следващите шест месеца}$

Добре е да се знае: Ако социалните помощи, за които се отпускат необлагаеми суми съгласно [§ 11b SGB II](#) (вижте раздел 4 "Доход без усилия"), като например стипендия BAföG или основна пенсия, се изплащат допълнително, тогава според инструкциите на Федералната агенция по заетостта, необлагаемите суми трябва да бъдат взети предвид за всеки месец с допълнително плащане. Това важи също, ако родителските надбавки се изплащат за няколко месеца допълнително, за които трябва да бъдат взети предвид необлагаемите суми за родителски надбавки съгласно [§ 10 ал. 5 BEEG](#) (База данни с информация SGB II по § 12a: Преимуществовни помощи, [статия „Допълнително плащане на родителски надбавки“](#)). Можете да прочетете за условията, при които трябва да се приспадат необлагаемите суми от стипендията BAföG, родителските надбавки или основната пенсия в тази глава в раздел 4 под „Необлагаемите суми“.

☛ **Моля, обърнете внимание:** Правото на получаване на помощи отпада изцяло, ако след разпределянето на коригирания еднократен приход повече не съществува право на получаване на помощи за всичките шест месеца. Средствата от еднократния приход, които не са изразходвани, след шестте месеца се считат за имущество и тогава те са защитени чрез необлагаемата сума от имуществото съгласно [§ 12 SGB II](#).

Глава 10 | Как се взема под внимание имущество?

Имуществото представлява парични и материални средства, които Вие вече сте притежавали преди да подадете заявление за помощи. Към имуществото спадат например пари в брой, пари на разплащателната сметка, спестовни сметки, акции или други ценни книжа, застраховка за живот, частни пенсионни застраховки и материални средства като моторни превозни средства, собствени жилища или поземлени имоти. Паричните наследства ([§ 1922 BGB](#)) се оценяват като имущество

съгласно социалното право, ако наследството (смъртта на наследодателя) е настъпило преди месеца, през който сте подали молбата за отпускане на помощ по Alg II. Наследените материални вещи винаги спадат към имуществото.

1. Кое имущество може да се използва?

Имуществото може да се използва, ако то може да се включи чрез неговите употреба, продажба, даване под наем, даване под аренда или - само по изключение – ипотечиране за издръжката на живота.

Следните имуществени предмети ([§ 12 ал. 3 SGB II](#)) между другото не могат да бъдат използвани за тази цел:

- приемливо домакинско обзавеждане,
- приемливо моторно превозно средство (автомобил, мотоциклет или мотопед) за всяко трудоспособно лице от в потребителската общност. Едно моторно превозно средство се счита за приемливо, ако печалбата от продажбата му (минус съществуващи задължения по заеми) не надвишава 7 500 евро.
- приемлив недвижим имот, който се ползва лично (собствена къща или собствено жилище). Едно собствено жилище се счита за приемливо, ако за едно до две лица има жилищна площ от общо до 80 квадратни метра.
- осигуряване за старост под формата на „пенсии Ристер“,
- права за професионални пенсии в съответствие със Закона за професионалните пенсии,
- предмети, които са задължително необходими за започване или продължаване на професионално обучение или трудова дейност, например, използваното за работа моторно превозно средство ([§ 7 ал. 1 Alg II-V](#)),
- предмети и права, доколкото тяхното използване очевидно е неефективно или би представлявало особено тежък случай.

2. Кои суми са необлагаеми?

* Моля, обърнете внимание на специалните регламенти за короната относно [имуществото](#) в нашата онлайн информация „Какво важи в момента, ако подам молба за обезщетение за безработица II („Hartz IV“) или детска надбавка?“. Например краткосрочно разполагаемостта („ликвидно“) имущество, доколкото то не е „значително“, за ограничен период от време не се взема предвид.

От имуществото, което може да се използва, трябва да се приспадат следните, необлагаеми суми ([§ 12 ал. 2 SGB II](#)):

- 150 евро за всяка година от живота за всяко пълнолетно лице в потребителската общност, но най-малко - независимо от възрастта - 3 100 евро на човек (основна необлагаема сума). Максималната сума на човек в момента е 9 750 евро (65 години x 150 евро).
- плюс 750 евро на човек в потребителската общност (необлагаема сума за необходимите покупки).

За лица, родени преди 1.1.1948 г., основната необлагаема сума е 520 евро за всяка година от живота и 33 800 евро като максимална сума ([§ 65 ал. 5 SGB II](#)). Тези лица са изключени от помощи за безработни II / социални помощи въз основа на тяхната възраст (виж глава 3, под точка 1 „Възрастови граници“). Въпреки това, те продължават да принадлежите към потребителската общност като партньор на трудоспособно лице, което има право на помощи.

В допълнение се отпуска необлагаема сума за имущество, което служи за осигуряване за старост. Необлагаемата сума за осигуряване за старост е

- 750 евро за всяка година от живота за трудоспособното лице и неговите партньори в потребителската общност. Максималната сума на човек в момента е 48 750 евро.

За да се признаят като „осигуряване за старост“, съответните договори за застраховките за живот или частните пенсионни застраховки трябва да свършват при пенсионирането. Освен това използването на имуществото трябва да е приключило до тази дата. Изключването на използването на имуществото трябва да бъде споразумяно със застрахователя без право на възражение.

☛ **Моля, обърнете внимание:** Според инструкциите на ВА е достатъчно, ако застрахователните договори свършват с навършване на 60-та годишнина или по-късно и използването на имуществото е приключило преди тази дата. За да може Вашето имущество след изтичане на изключването на използването му да продължи да се признава като осигуряване за старост, трябва да докажете „недостатъчно осигуряване“ въз основа на размера на бъдещата Ви пенсия. Друго условие е, Вашето имущество да продължава да се инвестира до пенсионирането Ви, например като срочен депозит.

При оценката на имуществото на (семейните) двойки няма значение на кого принадлежат отделните части от имуществото. Необлагаемите суми на партньорите се събират в обща основна необлагаема сума и обща основна необлагаема сума за осигуряване за старост и се сравняват с имуществото на двамата партньори.

Необлагаемите суми на децата се изчисляват отделно от тези на родителите и поотделно за всяко дете. Само необлагаемата сума за необходимите покупки (750 евро на човек) може да бъде прехвърлена от децата на родителите, ако децата не се нуждаят от нея.

Пример: Госпожа Д., на 35 години, е омъжена и има парично имущество от 12 500 евро. Нейният съпруг, на 35 години, няма собствено имущество. В домакинството на родителите живее тяхното непълнолетно дете, което е спестило 2 000 евро.

Необлагаемата сума за имуществото на родителите се изчислява както следва:

1. Стъпка: 35 години + 35 години = 70 години
2. Стъпка: 70 x 150 евро = 10.500 евро (основна необлагаема сума)
3. Стъпка: 10.500 евро + 750 евро + 750 евро = 12.000 евро

(основна необлагаема сума плюс необлагаема сума за покупки)

Резултат: Имуществото на детето е защитено, тъй като е под минималната граница от 3 100 евро. Следователно то не се нуждае от своята необлагаема сума за покупки (еднократно 750 евро). Имуществото на родителите в размер на 12 500 евро надвишава тяхната собствена необлагаема сума от 12 000 евро. Въпреки това то е защитено, тъй като необлагаема сума за покупки на детето (750 евро) може да бъде прехвърлена на родителите.

3. Какво става, ако Вашето имущество надвишава границата на необлагаемите суми?

Ако имуществото, което може да се използва, надвишава Вашите граници на необлагаемите суми, Вие не се нуждаете от помощ, докато имуществото, което е над границите на необлагаемите суми, не бъде изчерпано.

За разлика от дохода, при отчитането на имуществото месечният принцип не се прилага. Правото на получаване на помощ Alg II е налице от деня на месеца, от който имуществото е под съответната необлагаема сума. След това Бюрото по труда трябва да одобри помощи пропорционално за въпросния календарен месец ([BSG от 20.2.2020 - B 14 AS 52/18 R](#)).

Ако имуществото на дете под 25 години, живеещо в домакинството на родителите, надвишава необлагаемата сума, само детето не се нуждае от помощ. Това води до изключване на детето от потребителската общност и от получаването на помощи ([§ 7 алинея 3 № 4 SGB II](#)).

☛ **Моля, обърнете внимание:** Ако подлежащо на използване имущество може да се използва едва на по-късна дата, Вие сте нуждаещ се от помощ ([§ 9 ал. 4 SGB II](#)). По правило Вие ще получавате помощ за безработни II и социална помощ като безлихвен заем ([§ 24 ал. 5 SGB II](#)). Ако имуществото по всяка вероятност не може да се използва през целия период, за който е одобрено получаването на помощи (по правило дванадесет месеца), помощта Alg II трябва да се отпусне като добавка (BSG от 6.12.2007 – [B 14/7b AS 46/06 R](#); виж също База данни с информация SGB II-по § 12, статия „[Право на ползване/Жилищна собственост, която не се ползва лично](#)“). Дали Вашето имущество може да се използва, Бюрото по труда решава отново в началото на периода на одобрението на получаване на помощи.

Глава 11 | Как се вземат под внимание исканията за издръжка?

Ако Ви се предоставя издръжка от трети лица, издръжката се взема под внимание като така наречен доход без усилие, независимо от рова, дали издръжката се плаща въз основа на правен иск или доброволно.

Ако имате право на издръжка, но в действителност на Вас не Ви се плаща издръжка, Вие имате право на помощи за осигуряване на издръжката си на живот в пълен размер. Ако Бюрото по труда Ви изплаща помощи, тогава Вашите права за получаване на издръжка се прехвърлят върху Бюрото по труда. Службите могат

след това да си възстановят платените на Вас помощи от лицето, което е длъжно да плаща издръжка.

Прехвърлянето на правата ([§ 33 SGB II](#)) е възможно само при право на получаване на издръжка на

- непълнолетни неомъжени деца спрямо техните родители,
- деца на възраст под 25 години спрямо техните родители, ако първото образование на детето още не е завършено,
- живеещи разделено или разведени съпрузи или житейски партньори спрямо техните партньори или
- жени по време на бременност и майки до 6-годишната възраст на детето спрямо бащите на детето, ако бременната или майката заради детето не могат да упражняват трудова дейност.

Правото на получаване на издръжка не се прехвърля върху Бюрото по труда, ако Вие живеете с лицето, което е длъжно да плаща издръжка, в една потребителска общност. Същото се отнася и за правото на получаване на издръжка на децата спрямо техните родители, ако детето, имащо право на издръжка, е бременно или се грижи за собственото си дете, което е на възраст под шест години.

☛ **Моля, обърнете внимание:** Бюрото по труда няма право да постави като условие за плащането на помощите предявяването на иск за издръжка от Вас по съдебен път.

Следните права на получаване на издръжка се вземат предвид само ако лицата, които имат право на издръжка, са предявили иск за издръжка:

- родители спрямо техните деца,
- пълнолетни деца след завършване на първото образование спрямо родителите или
- внуци спрямо баби и дядовци.

Роднините по 2-ра и 3-та линия на лицето, което имат право на помощи, например братя и сестри, лели и чичовци, изобщо не се вземат под внимание, тъй като в тези случаи по принцип не съществува законово право на плащане на издръжка.

✓ **Нашият съвет:** Ако се нуждаете от помощ и сте длъжни да плащате издръжка въз основа на решение за плащане на издръжка, Вашите задължения за плащане на издръжка остават непроменени. В този случай можете да подадете в Съда по семейни дела молба за промяна на решението за плащане на издръжка. Обърнете се към адвокат или към със Съда по семейни дела.

Глава 12 | Кога се очакват санкции и какъв е техният обхват?

Вие може да очаквате намаление на помощите, така наречените санкции, ако нарушавате задълженията, които са Ви наложени по закон или в споразумението за интегриране, или при така нареченото неявяване.

1. Какво представлява неявяването?

Неявяване е налице, когато Вие получавате помощ Alg II или социална помощ и не изпълните искане от Бюрото по труда да се явите лично или да се отидете на час за медицински или психологически преглед без основателна причина ([§ 32 SGB II](#)).

Като „основателни причини“ се приемат например покана за интервю за работа по същото време когато е часът за явяване, упражняване на трудова дейност или доказано чрез медицинско свидетелство заболяване („удостоверение за неработоспособност“).

☛ **Моля, обърнете внимание:** Бюрата от труда междувременно посочват в своите покани, че удостоверението за неработоспособност е недостатъчно, за да се обоснове неявяването. Ако не можете да се явите на определения час, Вашият лекар трябва да потвърди, че Вие не можете да отидете на определения час по здравословни причини. В противен случай съществува опасност Бюрото по труда да наложи санкция за неявяване.

* Моля, обърнете внимание на специалните регламенти за короната относно [санкциите](#) в нашата онлайн информация „Какво важи в момента, ако подам молба за обезщетение за безработица II („Hartz IV“) или детска надбавка?“

Преди да се наложи санкция, на Вас трябва да ви се даде указание в писмена форма за последствията от отсъствието Ви. Правилното указание трябва да бъде точно, ясно, изчерпателно и разбираемо за Вас. Тя трябва да се извърши своевременно и да е във връзка с исканото поведение. *Писменото указание* не е задължително, само ако Вие сте *знаели* правните последици от вашето действие или бездействие в конкретната ситуация - не е достатъчно просто „да е трябвало да ги знаете“.

Ако са изпълнени предпоставките за санкция, неявяването води до намаляване на помощта с десет процента от определящата стандартна потребност (2022: 44,90 евро на месец за лица, живеещи сами) за период от три месеца. Санкцията започва в месеца, следващ получаването на уведомлението за налагане на санкция. При няколко поредни неявявания са възможни и няколко санкции едновременно. Сумите, с които се намаляват помощите, тогава се събират. Повече за последиците от присъдата на Федералния конституционен съд от 5-ти ноември 2019 г. ще намерите в последващия раздел.

2. Какво представляват нарушенията на задълженията?

Като лице, което има право да получава помощ Alg II, Вие нарушавате задълженията си, ако въпреки писменото указание за правните последици или тяхното знание и без основателна причина

- откажете да изпълни задълженията, определени в споразумението за интегриране или административно решение за интегриране,
- откажете да започнете, да продължите или чрез своето поведение попречите на започването на приемлива работа, обучение, възможност за работа или субсидирано трудово правоотношение или

- не започнете приемлива мярка за включване в работа, прекъснете тази мярка или дадете повод за прекъсването на мярката ([§ 31 ал. 1 SGB II](#)).

Нарушение на задълженията с налице също и ако например

- лицата, което има право да получават помощ Alg II, без основателна причина да прекратят трудовото си правоотношение или дадат повод за прекратяване на трудовото правоотношение чрез нарушение на трудовия договор или
- пълнолетните лица, което има право да получават помощ Alg II или социални помощи, са намалили доходите или имуществото си с намерението да получават или да увеличат помощите ([§ 31 ал. 2 SGB II](#)).

За основателни причини се приемат преди всичко доказани заболявания или увреждания, които не позволяват започване или продължаване на работа или мярка, или неприемливост на работата или мярката (виж глава 8 под точка 1 „Коя работа е приемлива?“).

* Моля, обърнете внимание на специалните регламенти за короната относно [санкциите](#) в нашата онлайн информация „Какво важи в момента, ако подам молба за обезщетение за безработица II („Hartz IV“) или детска надбавка?“

3. Какви за санкциите при нарушения на задълженията?

Федералният конституционен съд в своята присъда от 5-ти ноември 2019 г. ([1 BvL 7/16](#)) обяви част от санкциите за нарушения на задълженията при лицата под 25 години с право на помощ Alg II за несъвместими с Конституцията. До приемането на нов законен регламент съдиите издадоха преходни разпоредби, които следва да гарантират съвместимото с Конституцията тълкуване на законните разпоредбите за налагане на санкции. В сила са следните правила:

По принцип Бюрата по труда имат право след всяко нарушение на задълженията да намалят помощта Alg II за три месеца с 30 процента от определящата стандартна потребност (2022 г.: 134,70 евро на месец за лица, живеещи сами) ([§ 31a ал. 1 т. 1 SGB II](#)).

☛ **Моля, обърнете внимание:** Санкциите могат също да намалят помощите за жилище и отопление, ако стандартните и допълнителните потребности вече изцяло или частично се покриват от доходи, които трябва да се вземат предвид.

При нарушения на задълженията съгласно [§ 31 ал. 1 SGB II](#), тоест при нарушение на споразумението за интегриране или на административно решение за интегриране, при отказ за започване на приемлива работа, професионално обучение или възможност за работа или когато не се започне или се прекъсне курс за квалификация, Бюрата по труда обаче при налагане на санкции трябва да спазват определени ограничения.

- Санкцията не е допустима, ако в конкретния случай поради специални обстоятелства тя представлява извънредна трудност за лицето с право на помощ. Съкращаването на помощта по-специално не е възможно в случай,

че то застрашава интеграцията в трудовия живот или намаляването на нуждата от помощ. Извънредна трудност *може* например да е налице, ако чрез съкращаването на помощта съществува *конкретна* опасност за загуба на жилището или на контакта с Бюрото по труда. Намаляването на размера на паричната помощ само по себе си не трябва да води до извънредна трудност.

- Санкцията не трябва да продължава три пълни месеца, ако лицата с право на помощ Alg II съдействат при изпълнението на задълженията си, преди да изтичането на санкциите, например участват в мярка за интеграция, предложена от Бюрото по труда. Ако това повече не е възможно, продължителността на санкцията *може* също да бъде намалена, ако лицата с право на помощ впоследствие декларират убедително своята готовността да изпълняват задълженията си в бъдеще. Санкцията не може да продължи повече от един месец след датата на съдействие или на декларацията на лицето с право на помощ.
- Бюрата по труда в случай на повторно нарушаване на задълженията имат право да налагат многократно санкции. Въпреки това вече не е възможно да се съкращават помощите с 60 процента или дори със 100 процента, както понастоящем все още е предвидено в SGB II. Санкциите не трябва да надвишават 30 процента от определящата стандартна потребност на месец.

Федералната агенция по заетостта възложи на Бюрата по труда да прилагат преходните разпоредби на Федералния конституционен съд както следва ([инструкция 201912003 от 03.12.2019 г.](#)):

Присъдата на Федералния конституционен съд трябва да се прилага за *всички* нарушения на задълженията съгласно [§ 31 ал. 1 и ал. 2 SGB II](#) и също за лица под 25-годишна възраст, които получават помощ Alg II. Ако се изпълняват паралелно санкции в резултат на нарушаване на задълженията и неявяване на определена дата, месечното намаление е ограничено до 30 процента от определящата стандартна потребност. Същото важи в случай, че се изпълняват паралелно няколко санкции за и неявяване на определена дата. При *всяко* неявяване допълнително трябва да се провери, дали е налице извънредна трудност, задължението за сътрудничество е изпълнено допълнително или е била заявена готовност за изпълнение на задължението за явяване в бъдеще.

Глава 13 | Какви са вашите задължения за съдействие?

Всяко лице, което подаде заявление за получаване или получава социални помощи, трябва да оказва съдействие ([§§ 60 до 64 SGB I](#)). По тази причина важи:

- При подаването на заявление за получаване на помощи, Вие трябва да посочите всички данни, които са от значение за помощите. Това включва по-специално достоверна информация за доходите, имуществото, семейното положение, броя и възрастта на членовете на потребителската общност.

- Трябва да уведомите незабавно за промени в обстоятелствата, настъпили след подаване на заявлението. Към тях спадат информация за нанасяне и изнасяне на лица в жилището, за промени в доходите и имуществото, за започване на работа и кредити кредитите от сметките за оперативни разходи и разходи за отопление.
- По искане на Бюрото по труда Вие трябва да представите необходимите документи или да дадете съгласието си за предоставяне на необходимата информация от трети страни. Към това спадат предоставянето на банкови извлечения или на договора за наем.
- По искане на Бюрото по труда Вие трябва да отидете на медицински прегледи или лечения или да участвате в мерки за участие в трудовия живот (реhabилитация).

Ако не изпълните задълженията си за съдействие и по този начин затрудните значително изясняването на обстоятелствата, трябва да очаквате, че на Вас ще Ви бъдат отказани напълно или частично помощите или те ще Ви бъдат отнети ([§ 66 SGB I](#)). Преди да Ви бъдат отказани или отнети помощи, Вие трябва да бъдете уведомени за тези правни последици в писмена форма и на Вас трябва да Ви бъде предоставен достатъчен срок за съдействие.

Ако се спре плащането на помощи и вие допълнително окажете искащото се съдействие, Бюрото по труда *може* да плати помощите допълнително ([§ 67 SGB I](#)).

Ако Вие умишлено или по небрежност сте нарушили задълженията си за съдействие и по този начин получавате по-високи помощи от Бюрото по труда, Бюрото по труда *може* да Ви наложи глоба ([§ 63 ал. 1 № 6 и № 7 и ал. 2 SGB II](#)). Освен това Вие трябва да възстановите надплатените суми.

☛ **Моля, обърнете внимание:** Към Вашите задължения за съдействие не спада предоставянето на информация за доходите и имуществото на трети страни, например лица, които за длъжни да плащат издръжка. Ако трети страни не оказват съдействие, на Вас по тази причина не може да Ви бъде отказана социалната помощ.

Бюрото по труда има право да поиска от Вас да подадете заявление за отпускане на преимуществени помощи, като например детски надбавки, аванс от издръжка, преждевременна пенсия за старост или пенсия за намалена трудоспособност, ако по този начин може да бъде избегната, намалена или съкратена Вашата нужда от социална помощ. Бюрото по труда има право да Ви направи забележка относно помощта за жилище или детските добавки само в случай, че по този начин се преодолее нуждата от помощ на цялата потребителска общност най-малко за три месеца ([§ 12a SGB II](#)).

Ако въпреки искане на Бюрото по труда Вие откажете да подадете заявление за отпускане на преимуществени помощи, Бюрото по труда *може* самостоятелно да подаде заявление до другата институция, предоставяща социални помощи ([§ 5 ал. 3 SGB II](#)). По тази причина помощите по SGB II не могат да бъдат отказани или спрени от Бюрото по труда. Това обаче може да се отрази отрицателно върху помощите Ви, в случай, че заявлението вече е подадено от Бюрото по труда и вие

не съдействате в провеждащата се административна процедура, например не предоставяте необходимите документи. Изключение: Ако Бюрото по труда е подало заявление за Вас за преждевременна пенсия за старост, не е необходимо да оказвате съдействие.

☛ **Моля, обърнете внимание:** В тази брошура не се дават отговори на въпроси относно защитата на данни.

✓ **Нашият съвет:** Ако имате въпроси относно защитата на Вашите социални данни в Бюрото по труда или основания за нарушения при защитата на данните, обърнете се към служебния референт по защита на данните във Вашето Бюро по труда или директно към [референта за защита на данните и свободата на информацията в Бон.](#)

Глава 14 | Могат ли лица, които имат право на помощи, да получат отпуск?

Ако Бюрото по труда трябва да може да осъществи контакт с Вас, за Вас са от значение правилата на Регламента за осъществяване на контакт (ЕАО). Вие можете според него да отидете в отпуск за три седмици през календарната година след *предварителното* одобрение на Бюрото по труда. През това време Вие получавате Вашите помощи за издръжката на живот в пълен размер и продължавате да имате здравна застраховка ([§ 3 ал. 1 ЕАО](#)).

Вие можете да подадете молба за „отсъствие от мястото на живеене“ като правило най-рано една до две седмици преди началото на Вашия отпуск. Молбата може да бъде отхвърлена, ако по време на Вашето отсъствие са предвидени интервюта за работа, посредничество за работа или мярка за насърчаване.

✓ **Нашият съвет:** Ако имате деца в училищна възраст и времето за отпуск зависи от училищните ваканции, трябва да посочите това на Бюрото по труда при подаването на молба за отпуск. Това увеличава шансовете Ви за одобрение на отпуска.

„Отсъствието на мястото на живеене“ може да бъде одобрено за период до шест седмици. Помощи обаче се плащат само за първите три седмици. Ако отпускът продължи общо повече от шест седмици, тогава и за първите три седмици не се плащат помощи за безработни II и социални помощи ([§ 3 ал. 4 ЕАО](#)).

Глава 15 | Детските надбавки – алтернатива на помощта за безработни II и социалната помощ?

Детските надбавки (ДН) съгласно [§ 6а от Федералния закон за детските надбавки \(BKGG\)](#) за семейства с ниски доходи са предвидени като алтернатива на основната издръжка за живот за търсещи работа лица. Често ДН могат да се комбинират също и с помощ за жилище.

ДН се отпускат по молба до [компетентната Семейна каса](#). Въведете пощенския си код в полето „Намерете филиал“ в долната дясна част на уебсайта на Семейната каса.

Най-напред условие за получаване на ДН е, че Вие

- за Вашето неомъжено дете на възраст под 25 години, което живее в домакинството, имате право да получите детски надбавки или друга подобна помощ ([§ 4 BKGG](#)), и
- сте имате доходи в размер на най-малко 900 евро бруто (без помощи за наем и детски помощи) средно през последните шест месеца преди месеца на подаване на молбата, при самотни родители са достатъчни средно 600 евро бруто на месец.

☛ **Моля, обърнете внимание:** ДН е второстепенна по отношение на други възможни доходи на детето. По тази причина редовно не съществува право на получаване на ДН за едно дете, ако например не са използвани правата за получаване на издръжка за детето, авансово плащане на издръжка или стипендия BAföG.

Добре е да се знае: Вие можете също да получите ДН, ако поради раздялата с партньора живеете само временно с детето си в едно домакинство. Условието е Семейната каса да изплаща детските надбавки на вас, а не на другия родител.

ДН са възможни, ако Вие в месеца на подаване на молбата заедно с ДН и с помощта за жилище разполагате с такъв доход, че Вие и другите членове на вашата потребителска общност не се нуждаят от помощ по смисъла на SGB II. Потребности за образование и участие в обществения живот тук не се вземат под внимание. Ако Вие още не сте подали молба за помощ за жилище, очакваната помощ за жилище за месеца на молбата ще бъде включена в тази проверка.

За семейства, които в момента не получават или не са подали заявление за получаване на помощи по SGB II или SGB XII, съществува една „разширена възможност за достъп до помощи“. Те получават надбавката и тогава, когато

- родителите получават *доход от работа* в размер на най-малко 100 евро на месец и
- на семейството с всички коригиран по SGB II доходи, включително ДН и помощ за жилище, не достигат максимално 100 евро на месец, за да се избегне нуждата от помощ по смисъла на SGB II.

С този регламент законодателят иска да даде възможност на повече семейства в сектора с ниски заплати, които имат право на основна издръжка на живот, но не го упражняват („скрита бедност“) да имат достъп до ДН. Регламентът е валиден до 31-ви декември 2023 г.

Добре е да се знае: Лицата, които получават ДН имат право – както и лица, имащи право да получават помощ Alg II и социална помощ - на помощи за образование и участие в обществения живот ([§ 6b BKGG](#)) и на място в детска градина без да плащат такси ([§ 90 ал. 4 SGB VIII](#)). За одобряването на помощите за ОиУ за лица, които имат

право да получават ДН в Берлин са районните жилищни служби. Подаващите молба лица могат да се обърнат и към районните служби за работа с граждани.

Размер и срок на плащане

Семейната каса одобрява изплащането на ДН за срок от шест месеца (период на одобрение на плащането).

Всяко дете, което трябва да се вземе предвид получава ДН в размер на максимално 209 евро на месец. Действителната сума за изплащане се изчислява като се отчетат доходите и имуществото на родителите и на съответното дете, които трябва да се вземат пред вид. Изчислението на ДН е сложно – поради това могат да бъдат представени само някои указания.

Исходна точка при отчитането на дохода е средният месечен доход от шестте месеца преди началото на периода на одобрение. Детските помощи, ДН, помощите за жилище и помощите по SGB II не се вземат предвид. В следваща стъпка доходът се коригира съгласно SGB II със сумите, които не подлежат на отчитане и намаленията (виж в тази връзка глава 9 "Как се отчитат доходите?").

Добре е да се знае: По-късни промени в доходите или разходите за жилище по време на периода на одобрение на ДН не се вземат предвид и не оказват влияние върху размера на ДН. Ако към потребителската общност се присъединят нови членове или я напуснат, трябва да съобщите това на Семейната каса.

✓ **Нашият съвет:** Ако по време на получаване на ДН вашите доходи намалеят или се увеличат разходите ви за жилище и това доведе до нужда от помощ, вие можете - в допълнение към ДН - да получите помощ Alg II и социална помощ.

Изчислените по този начин доходи на едно дете, например издръжка, аванс за издръжка или възнаграждение за обучение, се отчитат с 45 процента от правото на детето за получаване на ДН, тоест се изваждат от 209 евро. При повече деца, надбавките, определени за всяко дете, се събират в обща детска надбавка.

Доходите на родителите намаляват ДН или общата ДН едва тогава, когато той надвишава потребността на родителите. Частта от дохода от работа, надвишаваща потребността, се приспада от ДН с дял от 45 процента, други доходи, като например пенсия, когато те надвишават потребността на родителите, се приспадат от ДН с дял от 100 процента.

При определяне на потребността на родителите се прилагат стандартните и допълнителни потребността от SGB II. Освен това за жилищните разходи на родителите се използват следните дялове от жилищните нужди.

Дял на родителите за жилищните разходи при детски надбавки

Самотен родител с	Дял на самотния родител	Родители с	Дял на родителите
1 дете	77 %	1 дете	83 %
2 деца	63 %	2 деца	71 %
3 деца	53 %	3 деца	62 %
4 деца	46 %	4 деца	55 %
5 деца	40 %	5 деца	50 %

Имуществото също трябва да се вземе предвид. За родителите важат правилата за имущество, което не се зачита и за суми, които не се отчитат от SGB II (виж глава 10 „Как се отчита имуществото?“). За децата основната сума, която не се отчита е винаги сума в размер на 3100 евро, плюс сума, която не се отчита за необходими покупки в размер на 750 евро. Всеки член на семейството по този начин по принцип има право най-малко на имущество на стойност 3850 евро, което не се отчита.

Ако след приспадане на сумите, които не се отчитат, остане имущество, което трябва да се вземе предвид, което е повече от изплащаната за месец ДН, тогава отпада правото на ДН.

* Моля, обърнете внимание на специалните регламенти за короната относно [имуществото](#) в нашата онлайн информация „Какво важи в момента, ако подам молба за обезщетение за безработица II („Hartz IV“) или детска надбавка?“ Например краткосрочно разполагаемостта („ликвидно“) имущество, доколкото то не е „значително“, за ограничен период от време не се взема предвид.

Пример: Госпожа Г. възпитава сама двете си деца (на 2 и 4 години). Тя получава месечна заплата от 1.700 евро бруто (около 1.330 евро нето). Децата получават детски помощи (по 219 евро месечно за всяко дете) и [аванс за издръжка](#) (по 177 евро месечно за всяко дете). Семейството получава освен това добавка по Alg II и социална помощ в размер на 101 евро месечно. Общият наем месечно е 712,36 евро. Имущество не е налице. За улесняване при изчислението тук се приема, че получените през последните шест месеца доходи не се променят.

Може ли семейството да премине от помощи Alg II/социални помощи към ДН? Струва ли си преминаването от финансова гледна точка?

Изчисление:

1. стъпка: Минималната граница на доходите от 600 евро бруто месечно е достигната от госпожа Г.

2. стъпка: Авансът за издръжка на децата намалява ДН с по 79,65 евро (45 процента от 177 евро). Оставащата ДН за всяко дете възлиза на 129,35 евро месечно (209 евро минус 79,65 евро), общата ДН е 258,70 евро, закръглено 259 евро.

3. стъпка: Не се изважда доход на родителя от общата ДН, тъй като дохода на госпожа Г., който трябва да се вземе предвид, не надвишава нейната лична потребност.

а.) Месечната потребност по SGB II на госпожа Г. се състои от:
449,00 евро (стандартна потребност за самотен родител)
+ 161,64 евро (допълнителна потребност за самотен родител)
+ 448,79 евро дял от потребността за жилище (63 процента от 712,36 евро)
= 1.059,43 евро.

б.) Дохода по SGB II на госпожа Г., който трябва да се вземе предвид е
1.330,00 евро (нето работна заплата)
- 330,00 евро (суми, подлежащи на отчитане поради работа)
= 1.000 евро.

4. стъпка: С ДН и останалите доходи в месеца на подаване на заявлението се предотвратява нуждата от помощ на семейството. Семейния доход, който трябва да се вземе предвид е по висок от потребността на семейството по SGB II.

а.) Месечната потребност на семейството се състои от
449 евро (стандартна потребност за самотен родител)
+ 161,64 евро (допълнителна потребност за самотен родител)
+ 285 евро (стандартна потребност за дете под 6 години)
+ 285 евро (стандартна потребност за дете под 6 години)
+ 712,36 евро (общ наем за жилище)
= 1.893 евро.

б.) Месечният доход на семейството, който трябва да се вземе предвид е
1.000,00 евро (част от работната заплата нето, която трябва да се вземе предвид)
+ 438 евро детски помощи
+ 354 евро аванс за издръжка
+ 259 евро обща ДН
+ 215 евро предполагаема помощ за жилище
= 2.266 евро.

Резултат: Госпожа Г. може да премине към ДН. Семейството тогава има с ДН и помощта за жилище 373 евро месечно повече на разположение, отколкото в случай, че получава помощ Alg II и социална помощ (474 евро от ДН и помощ за жилище спрямо 101 евро от Alg II и социална помощ).

ДН като алтернатива на помощта Alg II или социалната помощ?

Бюрата по труда често изискват семействата да подадат заявления за отпускане на ДН и помощи за жилище. Двата вида помощи имат приоритетни пред помощта Alg II и социалната помощ. Бюрото по труда може обаче да ви насочи към ДН и помощта за жилище, само ако по този начин нуждата от помощ на цялата

потребителска общност се преодолее за най-малко три месеца ([§ 12a SGB II](#)). Ако не изпълните искането, службите *могат* сами да подадат заявленията ([§ 5 ал. 3 SGB II](#)).

Вие лично по време на получаването на помощ Alg II можете да преминете към получаване на ДН само ако след преминаването към ДН нуждата от помощ на вашата потребителска общност отпадне. За тази цел ДН евентуално заедно с помощта за жилище трябва да достигне най-малко размера на помощта Alg II и социалната помощ (виж примера).

Ако след изтичане на периода на одобрение на помощта Alg II вие не подадете отново молба за помощ Alg II вие можете да преминете към ДН и помощ за жилище дори тогава, когато с ДН и други доходи, ви липсват максимум 100 евро на месец, за да избегнете нужда от помощ по смисъла на SGB II. В началото на тази глава можете да прочетете конкретните изисквания, които трябва да са изпълнени, за да получите „разширения достъп“ до ДН.

Ако използвате този вариант, вие ще имате малко по-малко пари, отколкото при получаване на помощта Alg II. Въпреки това вие имате право по-късно - също по време на периода на одобрение на ДН – да подадете отново като допълнение молба за помощ Alg II и социална помощ.

☛ **Моля, обърнете внимание:** При преминаване към ДН вие повече нямате здравна застраховка от Бюрото по труда Ако имате доход, който подлежи на задължително осигуряване, например доход на работонаематели или обезщетение за безработица, вашата здравна застраховка продължава да тече. Ако вие нямате доходи и съпругът ви е член на задължителното здравно осигуряване, по принцип съществува семейна здравна застраховка ([§ 10 SGB V](#)). Моля, имайте предвид също, че когато преминете към ДН, някои намаления, които са свързани с получаването на помощ Alg II, може да отпаднат ((виж глава 18 „Намаления за лица с малко пари“).

Глава 16 | Какви помощи получават чужденците, които са изключени от получаването на помощи за безработни II ?

Чужденците, които се нуждаят от помощ и са изключени от получаването на помощ Alg II и социални помощи (виж глава 3 под точка 4.1 „Изключване от получаване на помощи“) и не са в кръга от лица с право на получаване на помощ по Закона за помощите на лица, търсещи убежище, могат при определени условия да се позоват на Европейското споразумение за социално подпомагане (EFA). Към държавите, подписали EFA спадат освен Германия също и Белгия, Дания, Естония, Франция, Гърция, Ирландия, Исландия, Италия, Люксембург, Малта, Нидерландия, Норвегия, Португалия, Швеция, Испания, Турция и Великобритания.

Съгласно [чл. 1 от EFA](#) на членовете на държавите, подписали споразумението, трябва да се предоставят социални помощи по същия начин, както и местните граждани, ако те пребивават „с разрешение“ в друга държава от EFA. В този случай

действа изискването за равно третиране с германските граждани. Федералното правителство действително отмени прилагането на EFA за SGB II, но не и за SGB XII.

Тъй като Федералният съд по социални въпроси причислява трудоспособните граждани на EFA, които са изключени от получаване на помощи по SGB II, към SGB XII, тези граждани имат право на получаване на голяма част от социалните помощи по SGB XII. Правото включва по-специално помощ за издръжката на живот ([3. глава от SGB XII](#)), която по размер съответства на помощта Alg II, подкрепя в случай на болест и помощи от пакета за образование и участие в обществения живот. Въпреки, че причисляването на трудоспособните лица към SGB XII и социалните служби е спорно, междувременно много съдилища по социални въпроси и Областни социални съдилища са постановили решения в този смисъл.

Предпоставката обаче е "разрешено пребиваване" в Германия. Според съдебната практика на Върховния съд за това е необходимо или „материално“ право на свободно движение съгласно Закона за свободно движение, тоест най-малко право на пребиваване за търсене на работа, или друго право на пребиваване, или въпросното лице притежава валидно разрешение за пребиваване в страната.

Министерският отдел на Сената за интеграция, работа и социални въпроси посочва ясно в правилата си за приложение за службите за социални грижи: Гражданите на Европейския съюз и членовете на техните семейства, както и лицата от държавите от ЕИП, които имат еднакви права по отношение на пребиваването в страната, гражданите на държава, подписала Европейското споразумение за социални грижи, трябва да получат "редовна" помощ за издръжка на живота ([3-та глава от SGB XII](#)), също и когато са трудоспособни. За тях не се прилага изключването от социално подпомагане съгласно [§ 23 ал. 3 точка 1 № 2 и № 3 SGB XII](#) ([ПП § 23 SGB XII от 25-ти юни 2021, точка II.8.](#)).

Ако посочените в началото чужденците не са граждани на държавите по EFA, те по силата на законодателството „до напускане на страната“ имат право да получават само помощи за преходния период по ([§ 23 ал. 3 точка 3 до 6 SGB XII](#)). Те получават най-много за един месец,

- помощи за храна, както и за здравна и лична хигиена (около 190 евро на месец за лица, живеещи сами),
- [помощи за жилище, отопление и топла вода,](#)
- необходими медицински услуги за лечение на остри заболявания и болезнени състояния, както и
- помощи при бременност и майчинство.

Законът не изисква чужденецът да има *намерение* да напусне на страната.

Помощите за преходния период могат да се получават само един път в рамките на две години.

В специални тежки случаи, когато "особените обстоятелства" го изискват, помощите за преходния период трябва да се одобряват за по-дълго от един месец. Законодателят посочва като пример установена от служебен лекар неспособност за пътуване ([Печатни материали 18/10211](#), стр. 17). Министерският отдел на берлинския Сената за интеграция, работа и социални въпроси в своето циркулярно

писмо изброява редица специални тежки случаи ([ПП § 23 SGB XII от 25-ти юни 2021, точка II.7.d](#)). Помощите обаче могат да се предоставят само в „случай на нужда за ограничено време“, но не за постоянно, "дори ако краят на случая на нужда се очаква едва след месеци или години".

Одобряването на помощи, различни от посочените по-горе, като облекло, обувки, енергия за домакинството или допълнителни нужди също е възможно в специални тежки случаи.

♥ **Моля, обърнете внимание:** Гражданите на Съюза трябва, ако е необходимо, да обърнат внимание на служителите от службата за социално подпомагане върху съответните пасажки в циркулярното писмо. Социалните съдилища обаче не са обвързани с административната разпоредба.

✓ **Нашият съвет:** Тъй като помощите за преходния период не могат да осигурят жизнените нужди, Вие в евентуално възражение или спешно заявление до Съда по социални дела, трябва да посочите причини, поради които се нуждаете от допълнителни помощи, като облекло, домакинска енергия или социален билет, и защо помощите за преходния период трябва да се плащат повече от един месец, например поради бременност или тежко заболяване.

Допълнително помощите за преходния период *по молба* се поемат приемливите разходи за обратното пътуване под формата на кредит. Кредитът е предвиден също за лица, чиято нужда от помощ възниква единствено поради разходите за обратното пътуване ([§ 23 ал. 3а SGB XII](#)).

Молби за отпускане на помощи по SGB XII се подават в [Социалните служби в Берлин](#).

Глава 17 | Вие не сте съгласни с решението или не сте получили решение? Какво можете да направите?

1. Възражение

В рамките на срок от един месец Вие можете да подадете възражение срещу решение на Бюрото по труда. Срокът започва да тече от деня, в който решението е пристигнало в пощенската Ви кутия. В случай, че възникне спор, запазете плика с пощенския печат като доказателство.

Възражението трябва да бъде подадено в писмена форма. Възражение, подадено под форма на обикновен имейл, не изпълнява формалните изисквания (между другото [LSG Нидерзаксен-Бремен от 4.11.2021 – L 11 AS 632/29](#)). Възражение, подадено под форма на имейл, е валидно само ако притежава квалифициран електронен подпис.

Можете също така да поискате Вашето възражение да се протоколира от службата за възражения. Бюрото по труда е длъжно да протоколира Вашето възражение.

Преди да подпишете възражението, проверете дали думите ви са възпроизведени правилно в протокола.

Възражението трябва да съдържа Вашето име, Вашия адрес и датата на решението, против което Вие подавате възражение. Не трябва да липсват и Вашият подпис и номерът на вашата потребителска общност.

Вие трябва да обосновате Вашето възражение. За тази цел не е необходимо да посочвате законови текстове или параграфи. Достатъчно е да напишете, например, че решението съдържа грешка или че не можете да разберете изчислението на помощта. Ако имате само няколко дни до изтичането на срока за възражение, Вие най-напред можете да подадете възражението си, без да назовете причини и да посочите, че ще представите мотивите по-късно.

✓ **Нашият съвет:** Ако изпратите възражението по пощата, трябва да го направите с препоръчано писмо. Другата възможност е да предадете възражението в приемната на входа на Вашето Бюро по труда срещу печат с датата на постъпване върху копие от писмото. Така по-късно можете да докажете, че сте подали възражението в срок, ако то се загуби в Бюрото по труда.

Добре е да се знае: Възражението спира действието на решения за възстановяването на получени помощи. В този случай не е необходимо да плащате обратно получени вече помощи, докато Бюрото по труда не вземе решение по възражението.

2. Иск

Ако Вашето възражение се отхвърли изцяло или частично от Бюрото по труда, Вие можете да подадете иск в Съда по социални дела в Берлин в срок от един месец след получаването на решението по възражението. Вие можете да подадете иска писмено или устно за вписване в протокол в [службата за прием на молби на Съда по социални дела](#) (Инвалиденщрасе / Invalidenstr. 52 в 10557 Берлин, телефон: 0 30 - 9 02 27 - 12 90). За иска Вие не трябва да плащате съдебни разходи.

✓ **Нашият съвет:** Ако подадете Вашия иск устно за вписване в протокол в службата за прием на молби на Съда по социални дела, вземете със себе си копие от решението и копие от решението по възражението от Бюрото по труда, по възможност и копие от Вашето възражение. Посочете, какво, по Ваше мнение, е грешно в решенията. Служителите на службата за прием на молби формулират Вашия иск писмено.

Може да е целесъобразно да ангажирате адвокат, който да ви представлява в съда. За тази цел държавата при необходимост Ви отпуска „Помощ за водене на процеса“. Повече по този въпрос в тази глава под точка 6. „Помощи от държавата за разходи за адвокат“.

3. Пропуснат е срокът за подаване на възражение? – молба за преразглеждане

Ако сте пропуснали срока за подаване на възражение, по Ваша молба дадено решение, което е грешно и е във Ваш ущърб, трябва да бъде преразгледано още веднъж ([§ 44 SGB X](#)). Обосновете Вашата молба и посочете решението и с дата, срещу което е насочена Вашата молба за преразглеждане. За разлика от възражението, молба за преразглеждане не спира действието на решения на Бюрото по труда за възстановяване на получени помощи. Ако решението бъде коригирано във Ваша полза, ще има допълнителни плащания от Бюрото по труда само за текущата и предходната календарна години.

4. Бюрото по труда бездейства? – иск за бездействие

Бюрото по труда да вземе решение по подадено възражение в рамките на три месеца и по подадено заявление в рамките на шест месеца. Ако това не стане и няма причина за закъснението, е допустим иск за бездействие на административен орган.

✓ **Нашият съвет:** Преди да подадете иск за бездействие, би трябвало да предупредите, че ще подадете иск и да обърнете внимание на изтичането на законовия срок. Обикновено това е достатъчно, за да стигне до вземане на решение.

5. Ако е необходимо бързо решение - спешна молба

Ако не можете да изчакате решението по Вашата молба или Вашето възражение, защото Вашата издръжка на живот не е осигурена, можете да подадете спешна молба („молба за временно разпореждане“) в Съда по социални дела. Това е възможно също в службата за прием на молби на Съда по социални дела (виж в тази глава под точка 2 „Иск“).

6. Помощи от държавата за разходи за адвокат

В делото по възражение и в делата в социалните и областните съдилища по социални дела срещу Бюрото по труда Вие можете да се представлявате сами. За Вас, като лице, което има право на помощи по SGB II, не възникват съдебни разходи и разходи на противната страна (Бюро по труда). За Вас обаче могат да възникнат разходи, ако си вземете адвокат, който да Ви представлява.

Лицата с ниски доходи и имущество, които нямат правна защита чрез застраховка за правна защита или чрез членство в профсъюза, могат получат от държавата помощ за плащане на разходите за консултиране с адвокат и съдебно представителство по време на делото.

Трябва да се прави разграничение между

- консултантска помощ съгласно [Закона за консултантска помощ](#) по време на процедурата по възражението и

- помощ за водене на процес (РКН) съгласно [§§ 114 от Гражданския процесуален кодекс на Германия](#) при иски и спешни дела в Съда.

За да може да се ползва държавна помощ, трябва да бъдат спазени определени граници на доходите и имуществото. Лицата, получаващи помощи по SGB II, по правило имат доходи в рамките на определените граници на доходите. При имуществото обаче действат границите на [§ 90 SGB XII](#) във връзка с [Наредбата за прилагане на § 90 ал. 2 № 9 SGB XII](#). Според него на лица, живеещи сами, се полага необлагаема сума от 5 000 евро и на женени лица от общо 10 000 евро. За всяко допълнително лице, което обикновено се издържа от лицето, имащо право на помощи, по-специално деца, се добавят 500 евро. Лица, които притежават повече имущество, не получават консултантска помощ. При РКН имуществото трябва да се използва преди необлагаемата сума, тя намалява нуждата от РКН.

7. Къде може да подадете молба за отпускане на консултантска помощ и помощ за водене на процес?

Молбата за отпускане на консултантска помощ се подава в службата за прием на молби на [компетентния Районен съд по местоживееене](#). Вземете с вас необходимите документи и доказателства. Това са по-специално решението на Бюрото по труда, срещу което подавате иск, Вашето актуално решение за помощ за безработни II и доказателство за вашите доходи и имущество.

Молбата за консултантска помощ може да бъде подадена и по-късно в съда чрез адвоката. Адвокатът има право да поиска от Вас за консултация и юридическо представителство личен принос от 15 евро.

РКН може да бъде подадена в Съда по социални дела, в който Вие или Вашият адвокат подавате иск. Вашата молба за отпускане на РКН ще бъде одобрена само ако искът Ви има изгледи за успех.

☛ **Моля, обърнете внимание:** Ако вашата икономическа ситуация се подобри съществено за период от четири години след края на процеса, може да се поиска пълно или частично връщане на РКН.

✓ **Нашият съвет:** Препоръчваме ви да назначите адвокат специалист по социално право, който да представлява по въпроси в Бюрото по труда. Адреси на специализирани адвокати ще намерите под ключовата дума „Търсене на адвокат“ при [Адвокатска колегия Берлин](#).

8. Служби с омбудсмани в бюрата по труда

Районните служби за работа с граждани [Фридрихсхайн-Кройцберг / Friedrichshain-Kreuzberg](#) и [Шарлотенбург-Вилмерсдорф / Charlottenburg-Wilmersdorf](#) са отворили за лицата, които получават помощи в тяхното районно Бюро по труда безплатни служби с омбудсмани (служби за жалби и помирение). Тези служби са на Ваше разположение като посредници при конфликти с Бюрата по труда.

✓ **Нашият съвет:** Когато ползвате услугите на служба с омбудсман, не трябва да се отказвате от Вашите правни средства като възражение и иск. Спазвайте действащите за тях срокове. Ако не подадете възражение за Вас са възможни отрицателни правни последиствия.

☛ **Моля, обърнете внимание:** Можете също да научите повече за правните средства за защита, с които разполагате, за да защитите правата си в нашата листовка „[Как да защитя правата си пред Бюрото по труда?](#)“. „Как да наложа правата си срещу центъра по труда?“.

Глава 18 | Намаления за лица с малко пари

1. Лекарски преглед и лекарства

Ако получавате помощ за безработни II или социални помощи и имате задължителна здравна застраховка, за Вас и за членовете на потребителска общност има специални разпоредби за тежки случаи и освобождаване при доплащането на медицински услуги. Съответните намаления важат също и за частно здравноосигурени лица в основната тарифа ([Общи застрахователни условия за основната тарифа](#)).

Регулиране за тежки случаи при поставяне на протези

При поставяне на протези Вие имате право - по молба във Вашата здравна каса - на двойната фиксирана добавка (= 100 процента от стандартното обслужване) за зъбни протези, но най-много на добавка в размер на действително възникналите разходи ([§ 55 SGB V](#)). Ако изберете протеза, която надвишава стандартното обслужване, трябва да заплатите сами допълнителните разходи.

Освобождаване от доплащането на лекарства.

Вие сте - по молба във Вашата здравна каса - освободени през текущата календарна година от други доплащания за покупки на лекарства, при стационарно лечение в болница или при необходим превоз на пациент, ако сте достигнали фиксираната граница на разходи от два процента от годишната потребност на степента на стандартната потребност 1 (12 x 449 евро) ([§ 62 ал. 2 точка 6 SGB V](#)). Фиксираната граница на разходите през 2022 г. е 107,76 евро. За хронично болните важи граница на разходите от един процент, което е 53,88 евро през 2022 година. Кой се счита за „хронично болен“, регулира така наречения [Регламент за хронично болни](#). Съответната граница на разходите важи за доплащанията на всички членове на потребителската общност. Деца и подрастващи под 18-годишна възраст винаги са освободени от всички доплащания, с изключение на пътните разходи.

✓ **Нашият съвет:** Събирайте всички квитанции и касови бележки за вашите доплащания и ги представете във Вашата здравноосигурителна компания, когато сте достигнали Вашата граница на разходите здравноосигурителната каса ще ви издаде, след проверка, удостоверение за освобождаване от доплащане за текущата календарна година.

Безплатни противозачатъчни средства

До 22-годишна възраст Вие получавате безплатно с рецепта контрацептиви като помощ от Вашата здравноосигурителна каса ([§ 24a SGB V](#)). Всички други лица с адресна регистрация в Берлин, могат да се обърнат към центровете за сексуално здраве и семейно планиране и да подадат молба за поемане на разходите за предписаните за тях медицински противозачатъчни средства, ако те получават помощ за безработни II или социални помощи или имат други ниски доходи. Центровете работят за всички райони и се намират в [Шарлотенбург-Вилмерсдорф / Charlottenburg-Wilmersdorf](#), [Фридрихсхайн-Кройцберг / Friedrichshain-Kreuzberg](#), [Марцан-Хелерсдорф / Marzahn-Hellersdorf](#), [Мите / Mitte](#) и [Щеглитц-Целендорф / Steglitz-Zehlendorf](#).

2. Освобождаване от задължение за плащане на такса за радио и телевизия

Като получател на помощ Alg II или социални помощи Вие можете по молба да бъдете освободени от задължението за плащане на такса за радио и телевизия. Получатели на детски надбавки и помощи за жилище не могат да бъдат освободени от задължението. Освобождаването е възможно обаче в *специални тежки случаи*, например ако Вашият месечен доход, подлежащ на приспадане, надвишава с по-малко от 18,36 евро потребността за помощ за безработни II ([§ 4 ал. 6 и 7 Държавен договор за такса за радио и телевизия](#)). Как се отчитат доходите Ви, ще научите в глава 9 „Как се отчитат доходите?“).

Допълнителна информация ще намерите под www.rundfunkbeitrag.de. Информацията се предлага на много езици. Едно справка за Службата отговорна за таксите за радио и телевизия е приложена към Вашето Решение за одобряване на получаването на помощ Alg II.

3. Освобождаване от собствения дял за закупуване на учебни материали в училищата

В Берлин учениците в началните класове получават всички учебни материали, по-специално учебници, работни тетрадки, речници и атласи, безплатно на заем от училището. В средните училища - от 7-ми клас - родителите трябва да заплащат собствен дял от максимум 100 евро на ученик и учебна година за учебните материали.

Ако вие например получавате помощ Alg II, помощ за жилище, детски надбавки, стипендия BAföG или помощи търсещи убежище лица, вие сте освободени от плащането на собствен дял. След представяне на Берлин паспорта ОиУ училището предоставя безплатно на вашето дете всички необходими учебни материали. Изискванията за получаване на помощите трябва да са изпълнени в началото на учебната година на 1 август на годината, и на ръководството на училището обикновено това трябва да бъде доказано не по-късно от четири седмици преди началото на лятната ваканция. Повече информация ще намерите под www.berlin.de/sen/bildung/unterricht/medien/lehr-und-lernmittel.

4. Берлин-паспорт и други

Ако получавате помощи за безработни II или социални помощи в Берлин Вие можете да ползвате многобройни намаления. Често условие за тях е притежаването на Берлин-паспорт.

Берлин-паспорт

Берлин-паспорта / [Berlin-Pass](#) ще получите в [Службите за граждани / Bürgerämtern](#) или Районните служби за граждани. За това Ви са необходими решението на Бюрото по труда и една снимка за паспорт. Освен това Вие трябва да представите Вашата лична карта или паспорт. Берлин-паспорт получават между другото също и получатели на помощи за жилище, социална помощ (SGB XII) и помощи за бежанци. Получаването единствено на детски надбавки, без помощи за жилище, не е достатъчно.

* Моля, обърнете внимание на специалния регламент за короната относно [Берлин-паспорта и Берлин билет С](#) в нашата онлайн информация „Какво важи в момента, ако подам молба за обезщетение за безработица II („Hartz IV“) или детска надбавка?“

Берлин билет С (Социален билет)

Лице, което има Берлин-паспорт, може да получи личния Берлин-билета С за автобуси и трамваи за 27,50 евро от всички центрове за продажба на билети на крайградския влак (S-Bahn) и на Обществения транспорт в Берлин (BVG). Билетът се състои от Берлин-паспорта със снимка и отрязъка за перфориране за съответния месец. Билетът с намаление получават и лица, получаващи помощи за жилище.

Безплатен ученически билет.

По молба учениците в Берлин получават безплатен ученически билет за обществения крайградски транспорт. За тарифната зона АВ болшинството ученици могат за ползват като валиден билет картата „fahrCard“ и да я поръчат под www.bvg.de/schuelerticket. Повече подробности ще намерите в глава 7 под точка 1.2 е) „Ученически превоз“.

Семеен паспорт

На цена от шест евро Вие получавате целогодишно атрактивни отстъпки за басейни, концерти, кина, театри, музеи и много други институции в Берлин и околностите. Освен това има допълнителни оферти за семейства с ниски доходи. Допълнителна информация и адресите на центровете за продажба можете да намерите под www.jugendkulturservice.de/de/ferien-und-familienzeit/berliner-familienpass.

Супер ваканционен паспорт

За цена от девет евро младите хора от Берлин до 18 години включително имат безплатен достъп до закритите и откритите басейни на обществените басейни в Берлин през всички ваканционни дни. Зоологическата градина или радио и телевизионната кула могат да бъдат посетени с паспорта един път безплатно. Допълнителна информация и адресите на центровете за продажба можете да

намерите под www.jugendkulturservice.de/de/ferien-und-familienzeit/super-ferien-pass.

Безплатно участие в културни мероприятия

Дружеството с нестопанска цел Културен живот Берлин предоставя свободни места за културни мероприятия безплатно на хора с ниски доходи. Научете повече на адрес: <https://kulturleben-berlin.de>.

3-евро-билет за културни мероприятия

Многобройни театри и концертни зали в Берлин предлагат билети на цена от три евро за получатели на помощи за безработни II или социални помощи, ако билетите за представленията не са разпродадени. Повече информация под: www.berlin.de/sen/kultur/kulturpolitik/kulturelle-teilhabe/ermaessigungen

Безплатно посещение на библиотеки

Като получател на социални помощи Вие можете да използвате безплатно библиотеките в Берлин. Там Вие ще намерите не само книги, но и ежедневници и списания, CD-та или DVD-та. Общественияте библиотеки в Берлин Ви предлагат и възможност за безплатно ползване на интернет. Адреси и повече информация под: www.service.berlin.de/stadtbibliotheken/

Обществени колежи (VHS)

Общественияте колежи (VHS) в Берлин предлагат намалени цени за посещение на курсове за много групи от лица. Повече под www.berlin.de/vhs/volkshochschulen/

Музикални училища

Таксите могат да бъдат намалени по социални съображения. Информирайте се в музикалното училище. Адреси: www.berlin.de/sen/kultur/kultureinrichtungen/musikschulen/adressen/

Спестяване на електроенергия

Кампанията "Проверка на енергийните спестявания" на благотворителната организация Каритас (Caritas) помага на хората с ниски доходи да намалят консумацията на електроенергия. Освен информация за спестяване на електроенергия Вие ще получите безплатни енергоспестяващи лампи или превключващи се електрически разклонители. В допълнение се отпускат 100 евро за нов хладилник, ако Вие искате да замените стария си хладилник с нов енергоспестяващ модел. Адреси: www.stromspar-check.de/standorte/standorte-liste.html

Хранителни продукти за в къщи

Ако имате малко пари, можете да получите хранителни стоки за едно евро веднъж седмично в едно от местата за разпределяне на хранителни продукти в Берлин (Берлинер Тафел / Berliner Tafel). Адреси: www.berliner-tafel.de/berliner-tafel

Социални пазари и социални универсални магазини

Играчки, ремонтирани велосипеди и много други неща ще намерите евтино на социалните пазари на Голднетц (Goldnetz). Адреси: www.goldnetz-berlin.org/sozialmarkt.htm. Облекло, домакински стоки, мебели и електрически

уреди на ниски цени се предлагат в социалните универсални магазини. Адреси: Въведете в търсачката си „Sozialkaufhaus Berlin“.

Глава 19 | Къде можете да намерите съвет и подкрепа?

1. Консултация по помощ за безработни Alg II

На нашата интернет платформа www.beratung-kann-helfen.de ще намерите под менюто „Консултация“ избрани независими консултантски услуги относно помощите за безработни II и социалните помощи в районите на Берлин. В същото меню се намира обзорец на социалните услуги по много други теми.

Станциите на нашата мобилна консултация по помощ Alg II ще намерите под www.beratung-kann-helfen.de. От април до октомври нашият автобус за консултации стои директно пред едно от Бюрата по труда в Берлин.

Консултациите са винаги безплатни и поверителни, по желание и анонимни. Моля, носете със себе си необходимите документи в часа за консултация.

2. Консултации по наемно правни въпроси

Всички райони в Берлин предлагат безплатни първоначални консултации по наемно правни въпроси за наематели на техния район. Информация за местата и часовете за консултации ще намерите под <https://stadtentwicklung.berlin.de/wohnen/mieterberatungen.shtml>.

Наематели от Фридрихсхайн-Кройцберг-могат да се обърнат към дружеството Асум (Asum) при правни въпроси по наемане на жилище. Консултациите са безплатни. Повече: www.asum-berlin.de/mieterberatung

Безплатни съвети за наематели могат да се получат от [Социалната диаконска служба за спешни случаи Шьонеберг](#) социалната диаконска служба за спешни случаи на социалните диаконски жилища в Шьонеберг веднъж месечно с предварителна уговорка (телефон: (0 30) 21 96 98 30).

Консултациите на Сдружението на наемателите в Берлин или на Берлинската или Общността на наемателите в Берлин изискват от Вас да сте член на тези организации. За лица, които имат право на помощи по SGB II и SGB XII, има намалена социална тарифа за членския внос. В отделни случаи Бюрото по труда поема разходите за членство (виж глава 5 под точка 3.4 д) „Членство в сдружение на наематели“).

3. Консултация за лица с дългове

Утвърдени консултативни служба

Тук лица с големи дългове получават специализирана и безплатна помощ. www.berlin.de/sen/soziales/besondere-lebenssituationen/schuldner/anerkannte-beratungsstellen/

Дългове за енергия

Централата на потребителите в Берлин предлага консултация при дългове за енергия.

www.verbraucherzentrale-berlin.de/energie/energieschuldenberatung-25165

4. Консултация при бременност, раждане и по семейни въпроси

Общи консултации за бременни жени

Консултативните центрове ще ви информират за периодите за защита и помощите при майчинство, помощите за родители и детските помощи, помощите за самотни родители и безработни, както и за помощите на здравноосигурителните каси по време на бременност и след раждане. Повече под:

www.berlin.de/sen/gesundheits/themen/schwangerschaft-und-kindergesundheit/schwangerschaft-und-familienplanung/allgemeine-schwangerenberatung

Консултация при бременност в конфликтни ситуации

Консултацията при бременност в конфликтни ситуации помага на бременните жени в спешна или конфликтна ситуация. Съгласно германското законодателство е необходима консултация, за да може да се прекрати бременността. Повече под:

www.berlin.de/sen/gesundheits/themen/schwangerschaft-und-kindergesundheit/schwangerschaft-und-familienplanung/schwangerschaftskonfliktberatung

Фондация Помощ за семейството

В допълнение към помощта за безработни II и социалните помощи, бременните жени и семействата в Берлин могат да получат помощи от „Фондацията Помощ за семейството“.

Подкрепа за бременни жени: www.stiftunghilfe.de/index.php?id=50

Подкрепа за семейства: www.stiftunghilfe.de/index.php?id=67

Центрове за сексуално здраве и семейно планиране

Центрове предлагат консултации относно бременност, семейно планиране, брак и партньорство, както и относно инфекциите, предавани по полов път, включително ХИВ и СПИН.

Центровете се намират в Шарлотенбург-Вилмерсдорф (Charlottenburg-Wilmersdorf), Фридрихсхайн-Кройцберг (Friedrichshain-Kreuzberg), Марцан-Хелерсдорф (Marzahn-Hellersdorf), Мите (Mitte) и Щеглиц-Целендорф (Steglitz-Zehlendorf): <https://service.berlin.de/standorte/gesundheitsaemter>

5. Помощи при съществуваща или застрашаваща бездомност

Вие можете да получите помощ, ако има опасност да загубите жилището си или ако вече нямате жилище или друга възможност за живеене.

Социални жилищна помощ в районите на Берлин

Отговорна на място е Службата за социални въпроси на района, в който живеете. За лица без постоянно местожителство и адресна регистрация в Берлин действат специални разпоредби.

Местонахождения: <https://service.berlin.de/standorte/sozialaemter>

Независими консултативни служби

- Централна консултативна служба за хора, нуждаещи се от жилище (Zentrale Beratungsstelle für Menschen in Wohnungsnot)
Леветцовщрасе 12а, 10555 Берлин (Levetzowstraße 12a, 10555 Berlin), телефон: (0 30) 3 90 47 40
www.wohnungslos-berlin.de
- Консултативна служба за спешни жилищни ситуации и осигуряване на жизнения минимум ГЕБЕВО про (GEBEWO pro)
Таборщрасе 17, 10997 Берлин, (Taborstr. 17, 10997 Berlin), телефон: (0 30) 53 15 68 50
www.gebewo-pro.de/beratungsstelle
- Консултация Имануел Лихтенберг (Immanuel Beratung Lichtenberg)
Консултативна служба Борницщрасе 73-75, сграда В, 10365 Берлин (Bornitzstraße 73-75, Haus B, 10365 Berlin), телефон: (0 30) 5 50 09 118
<https://beratung.immanuel.de/wo-wir-sind/berlin-lichtenberg/wohnhilfen/>

Пътеводител за помощ при студено време Берлин

Адреси на места за пренощуване в спешни случаи, нощни кафенета, дневни центрове, места за срещи, кухни с безплатна храна, медицинско обслужване на бездомни, консултации, склад за дрехи, хигиена. За [IOS](#) и [Android](#) има също и безплатно приложение за помощ при студено време. www.kaeltehilfe-berlin.de

6. Консултация по миграционни въпроси

Нуждаете се от помощ при намирането на подходящ езиков курс? Имате въпроси относно документи от служби и органи? Имате нужда от подкрепа, за да намерите училище, курс на обучение или работа?

Център "Добре дошли" в Берлин

Първото място за контакт при въпросите относно правото на пребиваване и социалното право, достъпа до пазара на труда, както и възможностите за образование и квалификация. Консултацията се предлага на много езици. Адрес: Потсдамер щрасе 65, 10785 Берлин, (Potsdamer Straße 65, 10785 Berlin), телефон: (0 30) 90 17 23 26

Уебсайт на девет езика: www.berlin.de/willkommenszentrum

Консултативни служби на благотворителните дружества

Консултацията по миграционни въпроси Ви информира, консултира и съпровожда във всички ситуации. В зависимост от консултативната служба консултациите могат

да се проведат и на арабски, френски, италиански, полски, руски, испански и турски езици.

Преглед на предложенията в районите на Берлин:

www.berlin.de/labo/assets/zuwanderung/beratung-liga-wohlfahrtsverbaende.pdf

Берлински консултативен център за миграция и добра работа БЕМА (ВЕМА)

ВЕМА подпомага работниците мигранти при ползването на техните трудови и социални права. ВЕМА предлага консултации на 13 различни езика. Повече информация: www.bema.berlin

Съвет за бежанците Берлин

Полезни съвети по правни въпроси за чуждестранни граждани и социални въпроси, както и подробен справочник за консултации на бежанците в Берлин: www.fluechtlingsrat-berlin.de. Информационният бюлетин за консултации по предоставяне на убежище ([Asylberatungs-Infoblatt](#)) съдържа консултативни служби за проблеми с правото на пребиваване на мигрантите.

7. Консултация за лица без здравно осигуряване

Клиринговата къща на градската мисия в Берлин ([Clearingstelle der Berliner Stadtmission](#)) дава съвети на лица без разрешителни за пребиваване, лица от държави на ЕС и трети страни, както и германци без достатъчна здравноосигурителна застраховка. В консултацията можете да изясните, дали можете да получите достъп до здравното осигуряване. Консултацията е безплатна, поверителна и на различни езици. За контакти: Лертер Щрасе (в близост до главната гара/Lehrter Straße 68), телефон: (0 30) 6 90 33 59 72.

Медицинския офис Medibüro Берлин организира анонимно и безплатно лечение от квалифициран медицински персонал за хора без разрешение за пребиваване и без здравна застраховка. Повече информация: <https://medibuero.de>

Със службата за помощ Malteser лицата без здравна застраховка също могат да намерят лекари и медицински специалисти, които извършват първоначални прегледи и оказват спешна помощ в случай на внезапно заболяване, нараняване и бременност. Повече информация: www.malteser-berlin.de/angebote-und-leistungen/medizin-fuer-menschen-ohne-krankenversicherung

8. Консултация по допълнителна квалификация

Нашата интернет платформа www.beratung-kann-helfen.de/beratung/beratungstellen/weiterbildung ви предоставя преглед на консултативните центрове за професионално обучение, финансирани от провинция Берлин

Специфични консултацияни оферти

Агенцията по заетостта за младежи [Jugendberufsagentur Berlin](#) съветва и подкрепя **младежи на възраст между 15 и 25 години** в дванадесет филиала при намирането на подходящо професионално образование или студентско място.

Жените могат също да получат съвети по въпроси за професионална преориентация и допълнително обучение по телефона за безплатни консултации 0800 4 54 02 99 (понеделник до петък от 10 до 16 часа). Можете да научите повече под „Консултационна мрежа професионални перспективи за жени“ www.frauen-berufsperspektive.de/beratungstelefon.

Хората с увреждания и хората с риск от увреждания при въпроси относно рехабилитация и участие в обществения живот могат да се възползват от „Допълнителните независими консултации за участие в обществения живот“

(EUTB). EUTB се финансира от Федералното министерство на труда и социалните въпроси (BMAS). Можете да намерите адреси на консултативните центрове в Берлин под www.teilhabeberatung.de/beratung/beratungsangebote-der-eutb.

ПРИЛОЖЕНИЕ

I. Подходящи разходи за настаняване и отопление в Берлин от 1-ви януари 2022 година

☛ **Моля, обърнете внимание:** Докато получавате помощ за безработица II, вашият брутен наем без отопление при ново наемане на жилище не трябва да надвишава ориентировъчната стойност (колона 2) и вашите разходи за отопление не трябва да надвишават граничната стойност (колона 4) – евентуално с добавки и удържки. При съществуващи вече договори за наем, вашият общ наем (брутен наем без отопление и разходи за отопление) ще бъде изцяло поет от Бюрото по труда, ако той не надвишава стойностите на допустимите общи разходи (колони 5 до 7).

✳ **Моля, обърнете внимание** на специалния регламент за короната относно [разходите за настаняване и отопление](#) в нашата онлайн информация „Какво важи в момента, ако подам молба за обезщетение за безработица II („Hartz IV“) или детска надбавка?“

при петрол за отопление (включително централно снабдяване с топла вода)

големина на потребителската общност брой на лицата	ориент. стойност брутен наем без отопление месечно в €	сграда-площ в m ²	гранична стойност за отопл. разходи месечно в €	допустими общи разходи месечно в €		
				сума от колона 2 и 4	вкл. добавка за избягване на преместването (10%)	вкл. добавки за избягване на преместването и тежки случаи (по 10%)
1	2	3	4	5	6	7
1	426,00	100-250	75,50	501,50	544,10	586,70
		251-500	73,50	499,50	542,10	584,70
		501-1000	71,50	497,50	540,10	582,70
		> 1000	69,50	495,50	538,10	580,70
2	515,45	100-250	98,15	613,60	665,15	716,69
		251-500	95,55	611,00	662,55	714,09
		501-1000	92,95	608,40	659,95	711,49
		> 1000	90,35	605,80	657,35	708,89
3	634,40	100-250	120,80	755,20	818,64	882,08
		251-500	117,60	752,00	815,44	878,88
		501-1000	114,40	748,80	812,24	875,68
		> 1000	111,20	745,60	809,04	872,48
4	713,70	100-250	135,90	849,60	920,97	992,34
		251-500	132,30	846,00	917,37	988,74
		501-1000	128,70	842,40	913,77	985,14
		>1000	125,10	838,80	910,17	981,54
5	857,82	100-250	154,02	1011,84	1097,62	1183,40
		251-500	149,94	1007,76	1093,54	1179,32
		501-1000	145,86	1003,68	1089,46	1175,24
		>1000	141,78	999,60	1085,38	1171,16
за всяко следващо лице	100,92	100-250	18,12	119,04	129,13	139,22
		251-500	17,64	118,56	128,65	138,74
		501-1000	17,16	118,08	128,17	138,26
		>1000	16,68	117,60	127,69	137,78

намаляване на граничната стойност за разходите за отопление при децентрализирано. снабдяване с топла вода

големина на потребителската общност	намаляване в € на месец
1 лице	7
2 лица	9
3 лица	11
4 лица	12
5 лица	14
за всяко следващо лице	2

За жилища от **строителството на социални жилища** (I-ви път на финансиране) важат 10 % по-високи ориентировъчни стойности за brutния наем без отопление

при природен газ (включително централно снабдяване с топла вода)

големина на потребителската общност брой на лицата	ориентир. стойност брутен наем без отопление месечно в €	сграда-площ в m ²	гранична стойност за отопл. разходи месечно в €	допустими общи разходи месечно в €		
				сума от колонка 2 и 4	вкл. добавка за избягване на преместването (10%)	вкл. добавки за избягване на преместването и тежки случаи (по 10%)
1	2	3	4	5	6	7
1	426,00	100-250	71,00	497,00	539,60	582,20
		251-500	66,00	492,00	534,60	577,20
		501-1000	61,50	487,50	530,10	572,70
		> 1000	58,50	484,50	527,10	569,70
2	515,45	100-250	92,30	607,75	659,30	710,84
		251-500	85,80	601,25	652,80	704,34
		501-1000	79,95	595,40	646,95	698,49
		> 1000	76,05	591,50	643,05	694,59
3	634,40	100-250	113,60	748,00	811,44	874,88
		251-500	105,60	740,00	803,44	866,88
		501-1000	98,40	732,80	796,24	859,68
		> 1000	93,60	728,00	791,44	854,88
4	713,70	100-250	127,80	841,50	912,87	984,24
		251-500	118,80	832,50	903,87	975,24
		501-1000	110,70	824,40	895,77	967,14
		>1000	105,30	819,00	890,37	961,74
5	857,82	100-250	144,84	1002,66	1088,44	1174,22
		251-500	134,64	992,46	1078,24	1164,02
		501-1000	125,46	983,28	1069,06	1154,84
		>1000	119,34	977,16	1062,94	1148,72
за всяко следващо лице	100,92	100-250	17,04	117,96	128,05	138,14
		251-500	15,84	116,76	126,85	136,94
		501-1000	14,76	115,68	125,77	135,86
		>1000	14,04	114,96	125,05	135,14

намаляване на граничната стойност за разходите за отопление при децентрализирано снабдяване с топла вода

големина на потребителската общност	намаляване в € на месец
1 лице	7
2 лица	9
3 лица	11
4 лица	12
5 лица	14
за всяко следващо лице	2

За жилища от **строителството на социални жилища** (I-ви път на финансиране) важат 10 % по-високи ориентировъчни стойности за брутния наем без отопление

При централно отопление (включително централно снабдяване с топла вода)

големина на потребителската общност брой на лицата	ориентир. стойност брутен наем без отопление месечно в €	сграда-площ в m ²	гранична стойност за отопл. разходи месечно в €	допустими общи разходи месечно в €		
				сума от колонка 2 и 4	вкл. добавка за избягване на преместването (10%)	вкл. добавки за избягване на преместването и тежки случаи (по 10%)
1	2	3	4	5	6	7
1	426,00	100-250	94,00	520,00	562,60	605,20
		251-500	87,50	513,50	556,10	598,70
		501-1000	82,00	508,00	550,60	593,20
		> 1000	78,50	504,50	547,10	589,70
2	515,45	100-250	122,20	637,65	689,20	740,74
		251-500	113,75	629,20	680,75	732,29
		501-1000	106,60	622,05	673,60	725,14
		> 1000	102,05	617,50	669,05	720,59
3	634,40	100-250	150,40	784,80	848,24	911,68
		251-500	140,00	774,40	837,84	901,28
		501-1000	131,20	765,60	829,04	892,48
		> 1000	125,60	760,00	823,44	886,88
4	713,70	100-250	169,20	882,90	954,27	1025,64
		251-500	157,50	871,20	942,57	1013,94
		501-1000	147,60	861,30	932,67	1004,04
		>1000	141,30	855,00	926,37	997,74
5	857,82	100-250	191,76	1049,58	1135,36	1221,14
		251-500	178,50	1036,32	1122,10	1207,88
		501-1000	167,28	1025,10	1110,88	1196,66
		>1000	160,14	1017,96	1103,74	1189,52
за всяко следващо лице	100,92	100-250	22,56	123,48	133,57	143,66
		251-500	21,00	121,92	132,01	142,10
		501-1000	19,68	120,60	130,69	140,78
		>1000	18,84	119,76	129,85	139,94

намаляване на граничната стойност за разходите за отопление при децентрализирано снабдяване с топла вода

големина на потребителската общност	намаляване в € на месец
1 лице	7
2 лица	9
3 лица	11
4 лица	12
5 лица	14
за всяко следващо лице	2

За жилища от **строителството на социални жилища** (I-ви път на финансиране) важат 10 % по-високи ориентировъчни стойности за брутния наем без отопление

II. Източници и документи

Закони и разпоредби

Всички закони и разпоредби, споменати в текста, ще намерите в актуалната версия под www.gesetze-im-internet.de. Под раздел „Търсене на заглавие“ въведете името или съкращението на съответния закон или разпоредба.

Законът за пребиваване и Законът за свободното движение / ЕС там са достъпни и на английски език, но не в актуалната версия.

Общите административни разпоредби (AVV) към Закона за свободно движение / ЕС ще намерите под www.verwaltungsvorschriften-im-internet.de/bsvwvbund_03022016_MI12100972.htm.

Решения на германски съдилища

Много решения на германските социални съдилища (от всички три инстанции) са достъпни в база данни на адрес www.sozialgerichtsbarkeit.de и решения на Федералния социален съд от 2010 година под www.rechtsprechung-im-internet.de. Ако знаете номера на делото на решението, въведете го в маската за търсене на базата данни www.sozialgerichtsbarkeit.de. Актуалните решения на Федералния социален съд се предоставят на уебсайта www.bsg.bund.de.

Избрани решения на Берлинския социален съд и Областния социален съд Берлин-Бранденбург са достъпни в базата данни на съдебната практика на провинция Берлин на адрес: <https://gesetze.berlin.de/bsbe/search> (там щракнете най-напред върху стрелката вляво на връзката „Rechtsprechung“, в отворения списък стрелката до „SO Sozialgericht“ и след това „SO-2 Grundsicherung für Arbeitsuchende“).

Разпоредба на Федералната агенция по заетостта

Разпореждане за гарантиране на възможност за осъществяване на контакт (ЕАО) https://con.arbeitsagentur.de/prod/apok/ct/dam/download/documents/dok_ba013034.pdf

Административни разпоредби

Провинцията Берлин заедно с Федералната агенция по заетостта (ВА), образува в районите на Берлин така наречените съвместни институции, Бюрата по труда. Като орган, финансиращ основна издръжка за живот на търсещите работа лица, провинцията Берлин и ВА издават административни разпоредби („Нареждания“) за своите служители за района на компетентност, посочен в [§ 6 ал. 1 SGB II](#).

Инструкции на Сената на Берлин

Всички споменати в текста административни разпоредби в Берлин ще намерите в нашата консултативна платформа в актуалната им версия под: www.beratung-kann-helfen.de/service-und-infos/gesetze-und-co. Социалните съдилища не са обвързани с вътрешните административни директиви.

Инструкции на Федералната агенция по заетостта

Директивите отразяват правното становище на Федералната агенция по заетостта (ВА) по отделните правни норми. Служителите на ВА трябва да се придържат към нарежданията. Социалните съдилища не са обвързани с нарежданията. Тъй като инструкциите към нарежданията и промените в сайта на ВА често променят местата си, Вие ще намерите връзките по-добре в нашата консултативна платформа: www.beratung-kann-helfen.de/service-und-infos/gesetze-und-co. По избрани въпроси Федералната агенция по заетостта освен това предлага научната база данни: www.arbeitsagentur.de/veroeffentlichungen/wissensdatenbank-sgbii.

Инструкция 201611028 от 21.11.2016 г. (устни / писмени преводачески услуги)
https://con.arbeitsagentur.de/prod/apok/ct/dam/download/documents/Weisung201611028_ba014503.pdf

Инструкция е 201806011 от 20.06.2018 г. (Потвърждения за получаване)
https://www.arbeitsagentur.de/datei/Weisung-201806011_ba018017.pdf

Инструкция 201912003 от 03.12.2019 г.(санкции)
<https://www.arbeitsagentur.de/datei/ba900098.pdf>

Европейско и интернационално право

Европейско споразумение за социално подпомагане (EFA)

- на немски език: <https://rm.coe.int/168006379f>
- на английски език: <https://rm.coe.int/16800637c2>
- на френски език: <https://rm.coe.int/16800637f1>
- на руски език: <https://rm.coe.int/168006380f>

Регламент (ЕО) № 883/2004 за координиране на системите за социална сигурност
<https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2004/883/2014-01-01>
(на всички основни европейски езици)

Регламент (ЕС) № 492/2011 относно свободното движение на работници в рамките на Съюза
<https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2011/492/oj?locale=de>
(на всички основни европейски езици)

Германско-австрийско споразумение за подпомагане и благосъстояние на младите хора от 17-ти януари 1966 г.
www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Gesetzesnummer=10008233

Решение № 1/80 на Съвета за асоцииране на ЕИО / Турция относно развитието на асоциирането от 19-ти септември 1980 г. (накратко: ARB 1/80)
<https://www.migrationsrecht.net/kommentar-arb1-80-assoziationsratsbeschluss-ewg-tuerkei-arb-1/80.html>

Споразумение за напускане на Обединеното кралство Великобритания и Северна

Ирландия на Европейския съюз и Европейската общност за атомна енергия (накратко: Споразумение за напускане)

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1580206007232&uri=CELEX%3A12019W/TXT%2802%29>

III. Допълнителна информация

Молби, инструкции за попълване и брошури на Федералната агенция по заетостта

В центъра за изтегляне на документи или уебсайта „Formulare A – Z“ на Федералната агенция по заетостта Вие имате достъп до заявления и формуляри по темите помощи за безработни, помощи за безработни II, самостоятелна заетост, обезщетения за краткосрочна работа и помощи при несъстоятелност. Вие можете чрез тази връзка също така да изтеглите информационни брошури и инструкции за попълване. Много заявления, информационни брошури и инструкции за попълване, по-специално за помощи за безработни II / социални помощи, са достъпни също и на други езици.

Центъра за изтегляне на документи на Федералната агенция по заетостта: www.arbeitsagentur.de/arbeitslos-arbeit-finden/download-center-arbeitslos

Formulare A – Z: www.arbeitsagentur.de/formulare-a-z

Информация на Федералната служба за миграция и бежанци (BAMF)

Интеграционни курсове

- на немски език:
www.bamf.de/DE/Willkommen/DeutschLernen/Integrationskurse/integrationskurse-node.html
- на английски език:
<https://www.bamf.de/EN/Themen/Integration/ZugewanderteTeilnehmende/Integrationskurse/integrationskurse-node.html>

Професионално насочени езикови курсове

- на немски език:
www.bamf.de/DE/Willkommen/DeutschLernen/DeutschBeruf/Bundesprogramm-45a/bundesprogramm-45a-node.html
- на английски език:
<https://www.bamf.de/EN/Themen/Integration/ZugewanderteTeilnehmende/DeutschBeruf/deutsch-beruf.html?nn=282656>

Брошура на Федералното министерство на труда и социалните въпроси

Социална сигурност в общ преглед

Федералното министерство на труда и социалните въпроси публикува брошурата „Социална сигурност в общ преглед“. Разгледани са теми, свързани с пенсионното осигуряване, здравното осигуряване, осигуряването при обгрижване, осигуряването при злополуки, области на насърчаване на заетостта, трудово право и помощи за гледане на деца, рехабилитация на хора с увреждания, жилищни помощи и социални помощи.

Брошурата може да бъде изтеглена също на английски, френски, италиански, испански и турски езици: www.bmas.de/DE/Service/Publikationen/a721-soziale-sicherung-ueberblick.html.

Информация от различни федерални министерства по въпроса за "Брекзит"

Указания относно правото на работа и социално осигуряване:

https://www.bmas.de/SharedDocs/Downloads/DE/Internationales/faq-brexit.pdf?__blob=publicationFile&v=1

Информация за граждани на Обединеното кралство и членове на техните семейства относно правото на пребиваване съгласно Споразумението за напускане:

<https://www.bmi.bund.de/SharedDocs/faqs/DE/themen/verfassung/brexit/faqs-brexit.html>

Неправителствени, независими източници на информация

Tacheles e.V

Интернет-страницата на независимия съюз на безработните във Вупертал Тахелес е.Ф (Tacheles e.V.) предлага между другото информация за промените в закона и актуални съдебни решения в бюлетин за съдебна практика. Препоръчителен е бюлетина на Харалд Томе (Harald Thomé), който можете да видите на интернет-страницата <https://tacheles-sozialhilfe.de> или да се абонирате за него.

Координационна служба на профсъюзните групи на безработни (Koos)

Информация за помощта „Hartz IV“ и по други социално-правни теми може да бъде намерена на интернет-страница на координационната служба на профсъюзните групи на безработни на Асоциацията за насърчаване на профсъюзната работа за безработни (Förderverein gewerkschaftliche Arbeitslosenarbeit e. V.). Полезна е адресната база данни за консултантски центрове за безработни в Германия: www.erwerbslos.de.

Този справочник е достъпен за безплатно изтегляне на www.beratung-kann-helfen.de/algii-ratgeber

Вие можете да изтеглите справочника в момента освен на немски също и на следните езици:

*арабски, български, английски, италиански,
полски, румънски, испански и турски.*

Нашите указания „Какво важи в момента, ако подам молба за обезщетение за безработица II („Hartz IV“) или детска надбавка?“ се актуализират редовно и са достъпни за изтегляне на немски и английски на посочения интернет адрес.

Център за безработни на протестантските църкви в Берлин регистрирано сдружение (BALZ) /

Berliner Arbeitslosenzentrum evangelischer Kirchenkreise e. V. (BALZ)

Бюро (няма консултация)

Кирхщрасе 4 (Kirchstr. 4) 14163 Берлин

телефон: (0 30) 2 00 09 40 15

vorstand@berliner-arbeitslosenzentrum.de

www.berliner-arbeitslosenzentrum.de

www.beratung-kann-helfen.de

Член на конференцията за бедност в провинция Берлин

